

**INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL PALAU SOLTERRA-BARBERÀ.
AVINGUDA DEL PORTAL DE L'ÀNGEL, 9; CARRER DE LA
CANUDA, 41-47; CARRER DE LA FLOR, 2-4. BARCELONA.
-MEMÒRIA-**

CODI: 027/17

3 DE MAIG - 28 DE JULIOL DE 2017

Expedient Generalitat de Catalunya

R/N 470 K121 NB 2017/3-20252

R/N 470 K121 NB 2017/4-20605

ANTONI BOSCH I BULLICH

Barcelona, abril 2019

SUMARI

1. FITXA TÈCNICA	3
2. SITUACIÓ	5
3. MARC GEOGRÀFIC I GEOLÒGIC.	8
4. CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS	10
5. MOTIVACIÓ I OBJECTIUS	15
6. FONAMENTS DE DRET	17
7. METODOLOGIA	17
8. RESULTATS DE LA INTERVENCIÓ	19
9. CONCLUSIONS	30
10. BIBLIOGRAFIA	35

ANNEX 1. DOCUMENTACIÓ ADMINISTRATIVA

ANNEX 2. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

ANNEX 3. UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

ANNEX 4. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

ANNEX 5. DOCUMENTACIÓ NOTARIAL I ARXIVS HISTÒRICS

ANNEX 6. INVENTARI MATERIALS ARQUEOLÒGICS

ANNEX 7. LAMINES MATERIAL ARQUEOLÒGIC.

ANNEX 8. ESTUDI ANTROPOLÒGIC

FITXA TÈCNICA

Lloc de la intervenció	Avinguda del Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4. Barcelona
Població i comarca	Ciutat Vella, Barcelona. Barcelonès
Jaciment/s arqueològic/s	Palau Solterra-Barberà
Fitxa cadastral	0112660/014
Coordenades UTM E	X=430848.1 Y=4581843.7 Z=14.84 msnm
Promoció	Hennes & Mauritz AB
Execució obra	Grupo Liñagar S.L.
Execució intervenció	Global CHM S.L.
Direcció tècnica	Antoni Bosch i Bullich
Antropologia	Marta Merino
Fotografies	Antoni Bosch i Bullich
Operaris	Luís Suárez i Luís Solís
Tipus d'intervenció	Preventiva
Activitat autoritzada	Seguiment i excavació arqueològica
Codi	027/17
Resolucions Generalitat de Catalunya	R/N 470 K121 NB 2017/3-20252 R/N 470 K121 NB 2017/4-20605
Dates	Del 3 de maig al 30 de juny d'agost de 2017. Del 30 de juny al 28 de juliol de 2017.

Resum

Construcció d'un dipòsit d'aigua en el pati elevat de la finca, situat a l'alçada de la primera planta. El Palau Solterra-Barberà és un edifici noble del segle XVIII, de gran importància arquitectònica i històrica situat al Portal de l'Àngel, pas documentat d'accés a la ciutat de Barcelona des de la seva fundació. Molt proper a la via sepulcral de la plaça de Vila de Madrid.

Paraules clau

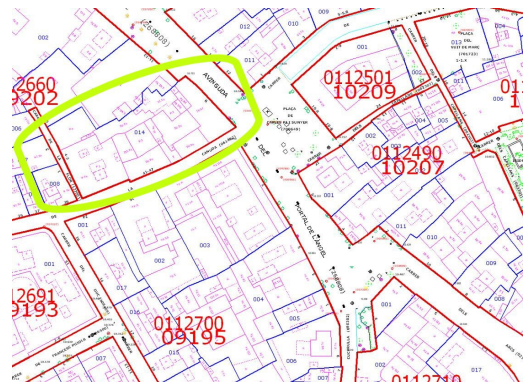
Palau Solterra-Barberà, via sepulcral, Portal de l'Àngel

INTRODUCCIÓ

La present memòria arqueològica presenta els resultats de la intervenció desenvolupada al jardí interior del **Palau Solterra-Barberà** (Fitxa cadastral 0112660/014), situat entre l'Avinguda del Portal de l'Àngel 9, el Carrer de la Canuda 41-47 i el Carrer de la Flor 2-4, al districte de Ciutat Vella, Barcelona.

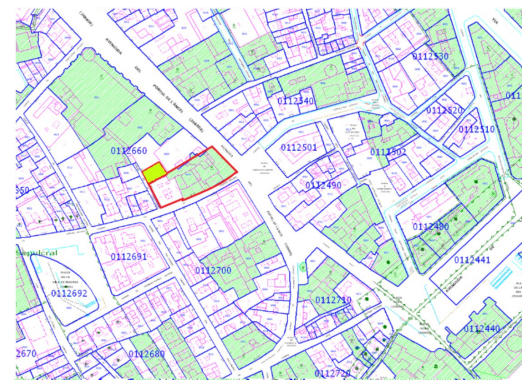
1. Foto Barcelona 2004. ICC.

2. Emplaçament de la intervenció.

3. Vista aèria 2007. ICGC

4. Catàleg de patrimoni Arquitectònic.

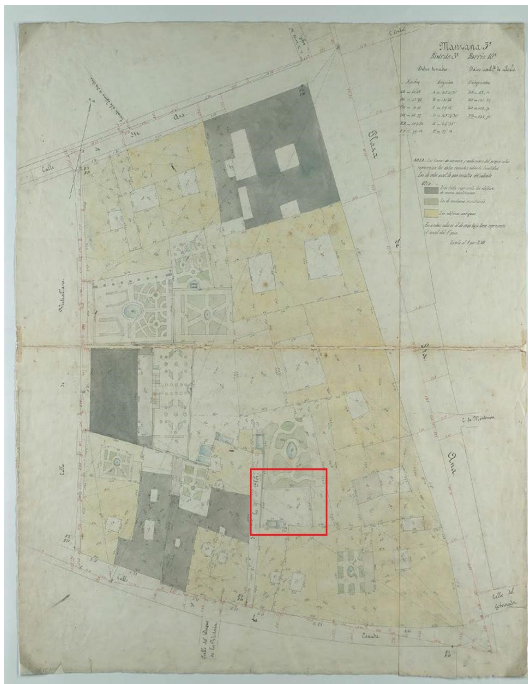
La finca, edificada al segle XVIII, però amb antecedents arquitectònics previs està inclosa en una “**Zona d'Interès Arqueològic**”, d'un destacat valor històric. El rebaix del pati fins a una cota inferior al nivell del subsòl obliga a un seguiment de

les tasques de forma preventiva degut al potencial arqueològic de la zona,

emparant-se en la Llei 9/1993 del Patrimoni Cultural Català i el Decret 78/2002, del Reglament de Protecció del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic. Així com el Catàleg Arquitectònic del Patrimoni Històric-artístic de la Ciutat de Barcelona de l'any 1979 i el Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Catàleg del Districte 1, que atorguen a la finca una especial protecció com a **BCIL**.

La direcció arqueològica d'aquesta intervenció (Codi: **027/17**) ha estat portada per l'arqueòleg **Antoni Bosch i Bullich** de l'empresa d'arqueologia **GLOBAL M SL** i sota supervisió del **Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona**, Ajuntament de Barcelona.

El seguiment dels treballs, iniciats el 8 de maig i finalitzats el 27 de juliol de 2017, consten d'un control arqueològic de les feines del peonatge (aportat per Liñagar SL) i la posterior localització i documentació de les estructures arqueològiques afectades.

5. Quarterons de Garriga i Roca. Núm. 68

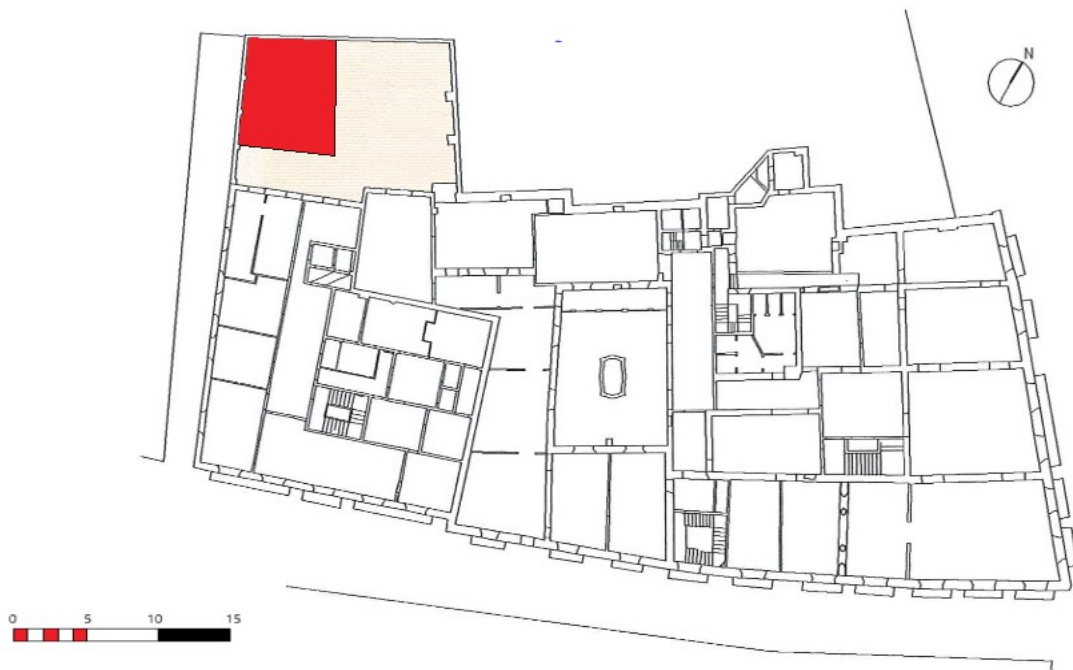
6. Façana carrer de la Canuda. AB

7. Cantonada c/ Canuda amb Portal de l'Àngel 9. A. BOSCH

8. Façana principal a Portal de l'Àngel 9. A. BOSCH

9. Planta principal del Palau Solterra-Barberà amb la zona d'excavació en vermell.

ENTORN GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC

L'àrea coneguda com el Pla de Barcelona, on s'emmarca l'excavació, està situada en una depressió del Massís Catalano-Balear. Els processos tectònics en dit massís propiciaren l'aparició d'una serie de falles al llarg de la costa que el delimitaren. Com l'horst de Collserola, entre la fossa del Vallès i la de Barcelona (DAURA, PARCERISA, 2008)

Aquesta plataforma entre el delta del Llobregat al sud i el delta del Besòs al nord, es veu restringida pel relleu de Collserola i els serrats de la Rovira (turons de la Peira, la Rovira, el Carmel, la Creueta, el Putxet i Monterols) i amb petits promontoris naturals dispersos com els turonets dels Ollers, del Tàber, de les Fazies, de la Bota fins el turó de Montgat, passat el Besòs.

Per banda de mar trobem, en direcció sud, Montjuïc amb 189 msnm, dic natural que preserva les sorres provinents de la sedimentació del delta del Llobregat.

L' horst de Collserola, amb la muntanya del Tibidabo com a punt més elevat (512 msnm), litològicament conté els materials més antics. Trobem roques metasedimentàries paleozoiques com pissarres, arenisques i conglomerats. Aquests sediments estan en contacte amb infiltracions de granitoides al peu de la serralada, ocasionat pel magma durant l'orogènesi hercínica. (DAURA, PARCERISA, 2008)

A la Zona del Pla de Barcelona els sediments mencionats, provinents de l'erosió posterior dels massissos, estan coberts per dipòsits d'origen col·luvial durant el Pleistocé (Quaternari Antic). Aquesta formació quaternària està agrupada en una seqüència de tres nivells, que tendeixen a repetir-se, anomenats *tricycle* (GAMEZ, 2007), formats per argiles, llims i crostes calcàries o tortorà:

- Argiles vermelles de procedència col·luvial i que seria la conseqüència d'un sòl format en condicions de clima semblant al de les regions tropicals

humides, es a dir, una fase humida i una altra de seca.

- Llims groguencs d'origen eòlic, loess, i que sembla que es formarien amb un clima sec i fred.
- Per últim, trobem el tortorà, aquestes crostes calcàries s'haurien format en períodes de transició entre els dos climes anteriors, és a dir, més humit que durant el loess perquè hi hagués circulació de carbonat càlcic, però més càlid que el primer nivell, per tal que s'evaporés l'aigua.

El Pla baixa suaument des de Collserola, però arribat a la zona de Ciutat Vella i l'Eixample, és produeix una ruptura, amb un canvi de nivell d'uns 20 metres. Aquest fet orogràfic es aprofitat des d'antic per instal·lar-hi elements defensius, muralles o molins per aprofitar el sallent.

CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS

Context històric.

L'origen de la ciutat de Barcelona es remunta al segle I ane. És fundada com a *Colonia Iulia Augusta Faventia Barcino*, situada al Mont Tàber, turó proper al mar i dominat per la muntanya de Montjuïc. La defensa i control del territori són elements clau per escollir la demarcació del pla de Barcelona. Les bones condicions de l'entorn pel que fa a les comunicacions terrestres (pas a la plana del Vallès), fluvials (desembocadures del Llobregat i Besòs) i marítimes (control del cabotatge), fan de l'assentament una pròspera urbs de l'imperi. En poc temps esdevé l'expansió dels límits de la ciutat pels turons de la Peira, la Rovira, el Carmel, la Creueta, el Putxet i Monterols.

La zona on s'ha realitzat el control arqueològic, es troba dins una de les zones pertanyents al *suburbium* de la ciutat romana, a prop del portal de la plaça Nova. Aquest espai minsament urbanitzat i majoritàriament agrícola (*ager*), es troba envoltat de *villae*, les quals guarden una relació amb els eixos de la ciutat.

Aquesta ordenació de les vies interurbanes comunica el nucli urbà amb les diferents propietats del seu *ager* i amb els assentaments circumdants. El traçat d'aquesta xarxa viària es coneix per la seva vinculació amb els principals eixos de la ciutat, el *Cardo Maximo* i el *Decumanus Maximus*. És factible localitzar-hi camins, zones de necròpolis, zones residencials, d'activitat agrària, d'artesanat o comercial al voltant dels trams de calçada conservats. L'aparició del *rudus* de la calçada romana dins del Palau Solterra-Barberà (**GARCÍA 2007**) així com l'existència de la necròpolis de la Vila de Madrid que ens està assenyalant una via sepulcral (**BELTRÁN, 2007**) i la disposició dels aqüeductes, indica l'existència d'un eix principal d'entrada i sortida d'una de les portes principals de la ciutat.

Des de l'època tardo-antiga fins a finals del segle X, tenim poca informació de

com era l'entramat aquesta àrea, essent majoritàriament dedicada a funcions agrícoles tot i que hi ha evidències de l'aparició de petits suburbis a Santa Maria del Pi (CALPENA 2007).

Al segle XII el procés de creixement de les *vilanoves* al voltant de l'antic recinte emmurallat romà forma nous espais habitats com són els de Mercadal, Santa Maria del Mar, Sant Cugat del Rec, Sant Pere, Dels Arcs i Del Pi. Aquestes zones de poblament viuen una gran activitat comercial, sobretot artesanal i marítima. Dins la construcció d'aquest nou entramat de caire municipal perduren formes d'organització romanes que amaguen la nova realitat urbana de la ciutat com és la divisió política-administrativa en forma de quarters. (**ESPEJO 2007**).

Durant el segle XIII, l'increment de l'activitat econòmica a la ciutat porta a integrar definitivament aquest antic raval a la urbs amb la construcció de les muralles medievals. Per la assimilació i protecció les noves barriades i edificis establerts fora els límits de la muralla d'època romana, es comença a construir una nova línia defensiva que arriba a mesurar cinc mil metres i delimitar un àrea de cent trenta hectàrees (HUERTAS, 2000). El primer tram és el construït a la Rambla, des del convent de Framenors fins l'església de Santa Anna. L'últim el tram és l'aixecat entre Santa Anna i Jonqueres el 1285. El context d'expansió econòmica i la implantació d'un règim jurídic de caire municipal durant el segle XIII van afavorir la divisió administrativa de la ciutat en quarters, amb la Plaça del Blat com a centre comercial. El resultat d'aquesta subdivisió foren els quarters de Santa Maria del Pi, Sant Pere, Santa Maria del Mar i Framenors.

Pel que fa als terrenys de la nostra intervenció, entre el Portal de l'Àngel i el carrer de la Canuda, assenyalar que forma part de l'àmbit administratiu del quarter de Santa Maria del Pi des del segle XIV. Es tracta d'una àrea de servei, propera al centre, als nuclis del poder civil i religiós, però també hi ha artesans i comerciants.

L'actual Portal de l'Àngel abans era coneguda com al Portal dels Orbs. Aquest rebia el nom d'un dels carrers d'extramurs on s'apilaven nuclis de població marginal. L'any 1466 passa a anomenar-se portal de l'Àngel en motiu de la petita

imatge de d'un àngel custodi que es col·loca a la porta en record de la aparició a Sant Vicenç Ferrer.

Assenyalar que la figura de la fundació dels Aniversaris fou un element important per la compra venda dels terrenys censals. El Document notarial del 10 de Juliol de 1698 ens parla de la institucionalització testamentaria d'aquesta fundació per finançar la compra de finques. **(ANNEX 5. Document 1)**. Els Aniversaris eren misses anuals en memòria dels difunts que aquests instituïen en testament. Amb els diners de les famílies per pagar les expenses eclesiàstiques, la parròquia movia aquests diners cap a crèdit. La condició per dita donació era la compra de pensions censals i utilitzar-les per sufragar les misses. Aquestes operacions es feien dins la mateixa comunitat com a element de finançament de les famílies. Convertint a la església en un dels principals prestadors de la Baixa Edat Mitjana a Catalunya. **(GIRALT E. 2008)**

El Palau Solterra-Barberà, és aixecat durant el segle XVII, quan els Sarriera, els propietaris, família d'alta estirp dins l'administració de Catalunya, acomplien un paper molt significatiu en les guerres contra Felip IV. La unió d'aquest llinatge amb els marquesats de Barberà i de la Manresana, hereus dels Pinós i dels Copons, de la més antiga noblesa catalana. Edifici de gran interior però amb una façana senzilla característica del segle XVII, en la qual s'obren, a cada un dels tres pisos, un seguit de balcons emmarcats amb carreus de pedra. Aquesta pedra era el material usat també a la cantonera amb el carrer Canuda.. L'interior, que fou un dels més luxosos de Barcelona, ha estat molt modificat però conserva encara alguns salons sumptuosos i una part del mobiliari. Les alteracions afecten també els baixos, completament ocupats per botigues, i el jardí, desaparegut en ser ocupat pel cinema veí. L'edifici està inclòs al *Catàleg Arquitectònic del Patrimoni Històric-artístic de la Ciutat de Barcelona* i al *Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Catàleg del Districte 1*

Antecedents arqueològics

- Al carrer dels Arcs (REYES 1991) on es documentaren diferents estructures, com un pou i ceràmica d'època romana, medieval i moderna.
- Al Palau Sabassona (Ateneu Barcelonès) s'hi han portat a terme diversos sondejors (DEHESA, 2001)(SUAU, 2002), documentades estructures modernes del segle XVII contemporànies del segle XIX i XX.
- L'any 2002 a l' Avinguda de Portal de l'Àngel, 42-44, ATICS va portar a terme una intervenció dirigida per l'arqueòloga Esther Medina on va aparèixer un tram de la muralla medieval aixecada a principis del segle XIII o inicis del XIV amb informació de situació i tipologia constructiva i estructures d'hàbitat d'època Moderna (segle XVII) (MEDINA, 2002).
- L'any 2006, al carrer de la Canuda amb Portal de l'Àngel s'obren un seguit de rases de serveis que deixen al descobert fonamentacions d'edificis del s. XVIII. (NAVARRO 2006)
- L'any 2013, al carrer de la Canuda amb Portal de l'Àngel s'obren un seguit de rases de serveis que deixen al descobert fonamentacions d'edificis del s. XVIII i d'època contemporània. (PÀMIES 2013)
- L'any 2013, durant uns primers treballs arqueològics realitzats a la finca del número 7 de l'Avinguda del Portal de l'Àngel es van documentar un conjunt de restes que estaven associades a l'edifici actualment existent. A banda d'aquests elements situat entre els segles XIX i XX pel tipus de materials emprats en la seva construcció, s'ha documenta també una estructura, que fa la funció de banqueta al mur de partició interna de la finca. Les característiques d'aquesta estructura fan pensar que es podria tractar de les restes d'un mur anterior, desmantellat i reaprofitat com a banqueta.

A l'interior del Palau Solterra-Barberà s'hi han portat a terme diverses excavacions, tenint en compte l'especial protecció que té la finca, catalogada com a BCIL.

- L'any 2007, l'empresa TEA, sota la direcció de l'arqueòloga Rebeka García, portà a terme una excavació dins el palau, amb motiu de la remodelació dels immobles afectats. Es va trobar, a més d'algunes estructures medievals, modernes i contemporànies, una part de la calçada romana. Un petit tram d'aquesta via va ser conservat *in situ* i deixat a la vista sota la protecció d'un vidre a l'interior de la finca. (GARCÍA 2007).
- L'any 2007, l'empresa ATICS, sota la direcció de José Manuel Espejo va excavar el solar de l'antic cinema Paris, al Portal de l'Àngel 11-13, trobant una gran quantitat de restes de diferents èpoques. Del segle I ne aparegueren part d'una calçada i una sitja i una anivellament del terreny del segle VI dne. A més de trobar-se sitges amortitzades al segle XIV i murs de carrega i fonamentacions dels segles XVII i XVIII que formaven part de les finques anteriors a la construcció del palau. (ESPEJO 2009)
- L'any 2015, l'empresa ATICS, sota la direcció de Daria Calpena, va obrir dos sondejos a l'interior del Palau Solterra-Barberà on aparegueren murs i fonamentacions del segle XVII equivalents a edificis anteriors a la finca actual. (CALPENA 2015)

MOTIVACIÓ I OBJECTIUS DE LA INTERVENCIÓ

La intervenció arqueològica respon a la construcció d'un dipòsit d'aigua (aljub) en el pati elevat de la finca, situat a l'alçada de la primera planta del Palau Solterra-Barberà, actual H&M. El dipòsit comporta una excavació de 3,70 m de fondària, amb una amplada de 4,99 m i una llargada variable entre 6,10 i 6,75 m a causa de la forma irregular del jardí. Per a l'execució de l'excavació s'haurà de fer un talús de 45° al costat llarg del dipòsit; els altres costats limiten amb una ET del mateix edifici, el mur de contenció de terres pel costat del carrer de la Flor i la finca veïna. A banda del dipòsit, s'haurà de fer una rasa de 3,70 m de fondària per a la presa i extracció d'aigua del dipòsit i una altra per al conducte de ventilació de sala del grup de bombeig.

Donat l'interès de l'indret s'entén la necessitat d'intervenir-hi arqueològicament com a seguiment de la intervenció urbanística. La importància que pot tenir l'estudi del subsòl d'aquest lloc es troba relacionat amb un sector històric molt important per a Barcelona, com és el que ens ocupa. D'una manera molt resumida, podem dir que el lloc que ens ocupa té interès històric i arqueològic ja que:

1. Es troba dins una de les zones pertanyents al *suburbium* de la ciutat romana de Barcelona, a prop del portal de la plaça Nova.
2. És a prop del traçat d'un dels aqüeductes romans de la ciutat.
3. En dues intervencions al núm. 9, 11 i 13 de l'avinguda del Portal de l'Àngel, en la mateixa finca objecte d'aquest projecte d'intervenció arqueològica, es van documentar diverses deposicions d'origen al·luvial. Per sota d'aquests nivells, es van poder documentar estrats i estructures (restes del *rudus* d'una via) d'època romana entre la cota -60 cm i la cota - 120 cm, respecte la rasant del carrer.

4. A l'alta edat mitja es produí un dels primers creixements de la ciutat medieval. S'hi desenvolupà la *vilanova del Arcs*.
5. Està inclòs dins el recinte emmurallat construït en època medieval.
6. A l'actual plaça de Carles Pi i Sunyer, just enfront de la finca tractada, hi havia l'antiga església de Sant Gaietà (Segles XVII-XVIII), i que surt topografiada als Quarterons de Garriga i Roca (1858)
7. Palau Solterra-Barberà: Edifici molt gran amb façana senzilla característica del segle XVII, en la qual l'obren, a cada un dels tres pisos, un seguit de balcons emmarcats amb carreus de pedra, material usat també a la cantonera amb el carrer Canuda arrodonida fins passat el principal i la cornisa motllurada, pel damunt de la qual l'aixeca encara un mur més modern.
8. Edifici inclòs al Catàleg Arquitectònic del Patrimoni Històric-artístic de la Ciutat de Barcelona de l'any 1979: categoria B, cap. II, fitxa número 609.
9. Edifici i Inclòs al Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Catàleg del Districte 1 – Sector Central, núm. d'element: 167, Nivell B (identificador 828).

FONAMENTS DEL DRET

Atenent que tant la zona urbanística de la ciutat com l'edifici on es projecta la intervenció tenen un elevat interès arqueològic, s'ha d'emmarcar aquesta actuació sota l'empar de la Llei 9/1993 30 de setembre del Patrimoni Cultural Català (DOGC núm 1807 de 1 d'octubre de 1993) i d'acord amb l'article 4.4 del Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594 – 13/03/2002).

Remarcar que l'edifici, Palau Solterra-Barberà, és d'especial interès històric i arquitectònic, essent inclòs en els següents plans de protecció:

- Catàleg Arquitectònic del Patrimoni Històric-artístic de la Ciutat de Barcelona de l'any 1979: categoria B, cap. II, fitxa número 609.
- Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Catàleg del Districte 1 – Sector Central, núm. d'element: 167, Nivell B (identificador 828).

METODOLOGIA

El mètode emprat és el registre estratigràfic, teoritzat per E.C. HARRIS (1990) i A. CARANDINI (1997), on de forma sistemàtica s'interpreten les diferents seqüències en unitats estratigràfiques (UE). Establint un ordre cronològic i espacial en la formació dels diferents estrats de la zona afectada.

S'ha procedit a la catalogació dels diferents estrats, retalls i estructures, utilitzant un sistema de fitxes numerades dins una successió de Unitats Estratigràfiques.

Aquestes fitxes recullen el número d'UE, la seva descripció, interpretació i la seva posició respecte a les altres UE. (Model del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona)

S'ha realitzat un registre gràfic, que inclou plantes, seccions i alçats, i s'ha situat el jaciment dins un marc geogràfic emprant les coordenades UTM. La topografia i la planimetria s'han tractat amb programari CAD.

El siglatge del material arqueològic s'ha ordenat amb els següents criteris: 027 (número de la intervenció arqueològica) – 17 (any del permís) – nº de U.E. (Unitat Estratigràfica) – Nº inventari (de les peces més significatives).

S'ha procedit a un buidatge documental, en aquest cas del palau Solterra-Barberà, en arxius tant públics com privats, situant l'edifici en un marc històric adequat, per la posterior identificació d'espais. Així com de les diferents memòries arqueològiques que s'han portat a terme en el seu interior i voltants.

Seguiment de tot el procés d'excavació amb un registre fotogràfic per deixar constància visual del procés de excavació i/o conservació.

Durant l'inici de la fase d'excavació, el desmuntatge es porta a terme amb peonatge de l'empresa Liñagar SA. La incorporació d'un suport arqueològic es decideix amb l'inici de les excavacions. Mentrestant, l'eliminació d'estructures contemporànies s'efectua, després de redactar un informe de desmuntatge, amb martell pneumàtic sota supervisió de l'arqueòleg.

RESULTATS DE LA INTERVENCIÓ

Excavació

La feina a realitzar consisteix en la construcció d'un aljub o dipòsit d'aigua a la finca, situat a l'alçada de la primera planta, que comporta una excavació de 3,70 m de fondària, amb una amplada de 4,99 m i una llargada variable entre 6,10 i 6,75 m a causa de la forma irregular del jardí. A més s'ha fet una rasa de 3,70 m de fondària per a la presa i extracció d'aigua del dipòsit i una altra per al conducte de ventilació de sala del grup de bombeig. Aquest rebaix és iniciat el 3 de maig del 2017.

Primerament indicar que les modificacions arquitectòniques també han afectat al jardí interior en època contemporània. Dos exemples són la **UE 001** i la **UE101**, obres realitzades l'any 2008 per adequar l'edifici als usos comercials del segle XXI. Les dues estan reforçades amb formigó armat i s'adossen als dos murs perimetrals (**UE 100 -UE 101**).

UE 001: Pavimentació amb base de formigó armat, coberta de rajola moderna per crear una voravia al jardí i passar serveis. Obra de 2008, que s'adossa a UE 100.

UE 102: Estructura per encabir el generador de H&M i fer passar serveis, sent el límit sud del rebaix

Nogensmenys, volem posar en valor els dos murs perimetrals que envolten l'excavació, (**UE 100 i UE 101**) de construcció moderna però que mostren una divisió prèvia de l'espai dels horts i de l'antic carrer del Corder, actual carrer de la Flor, reaprofitant part dels murs de les dues finques anteriors al Palau Solterra-Barberà. Apareixen delimitats tant en els *quarterons* de Garriga i Roca de 1856, com en les escriptures de venda de 1689 de Maria de Fluvià a favor de

Magdalena Planella, davant del notari Gaspar Sayós, on s'especificaven les mides de l'hort de la casa en pams.

UE 100: És el mur perimetral amb el carrer de la Flor. Situat al sud-oest respecte al jardí. Possiblement el mur era una de les façanes reaprofitades d'una casa anterior, reformat en època moderna per el tancament del jardí i reomplir l'espai. L'aparició de material constructiu divers, des de carreus i morter a la part inferior a maó en les zones mes elevades. Té una alçada de 7,64 m i una longitud de 9,58 m. Dins el seu parament a nivell del primer pis hi trobem un possible dipòsit, font o abeurador (UE 123) en desús i integrat al mur.

UE 101: És el mur perimetral amb la finca on es trobava el cinema París. Situat al nord-oest respecte al jardí. Funciona com a tancament lateral en època moderna del pati. És format per material divers, des de carreus i morter a la part inferior a maó en les zones mes elevades. Té una alçada de 5,64 m i una longitud de 12,54 m. Dins la seva estructura es veu que talla les escales d'una casa anterior (UE 119), seccionant també una entrada (UE 115).

UE 123: Pila de pedra treballada, d'època indeterminada, integrada al parament contemporani del mur perimetral (UE 100) dins el tram fet de maó i reutilitzat com a banquetta. Als plànols de Garriga i Roca apareix un dipòsit dibuixat a l'interior del jardí, tram actualment reformat. Possiblement és el mateix element reutilitzat. S'observa des de el carrer de la Flor i té una alçada de 0,60 m i una longitud de 1,98 m.

Un cop indicat quin és el marc de l'excavació, s'inicia el rebaix desmuntant el paviment de formigó (**001**), on apareix la volta de carrega que tapia el pou (**UE 103**). S'ha continuat rebaixant el rebliment del pati (**UE 002** i **UE 003**), deixant a

la vista l'encofrat de la estructura i baixant més de 1 metre, abans de procedir al seu desmuntatge.

El pou en el seu conjunt té 12,50 metres de fondària i conté tres fases clarament diferenciades (**UE 103 - UE 104 - UE 105**):

UE 103: Un cop caigut en desús o eliminat per causes desconegudes, en època contemporània es tapia la boca amb una volta de maons i morter, flanquejades lateralment per dos carreus de pedra reutilitzats. Aquesta volta mesura 1,20 m² de superfície, segella l'interior i està preparada per aguantar carregues pesades. Els carreus s'assenten sobre una base de cairons, molt trencats per la construcció d'una biga de formigó armat. L'estructura és d'època contemporània, segle XIX o principis del segle XX.

UE 104: Seguidament s'aixeca un cos quadrangular de maçoneria. Aquesta estructura de planta quadrada s'eleva amb la finalitat de fer accessible el pou en el moment de rebliment del pati interior del Palau Solterra-Barberà. La seva boca, per la part interior mesura 0,80 m² i la seva fondària és de 2,25 metres. Un cop baixat el rebliment del pati trobem que la estructura rectangular del pou està construïda amb encofrat perdut, aixecant les parets a mesura que s'eleva el rebliment del jardí. Els materials usat són carreus treballats i morter a l'interior i pedres, maons i morter a l'exterior per donar-li consistència. L'interior està enlluït amb morter de cal per protegir i aïllar de la humitat la paret de carreus. A més hi trobem presents els encaixos de les bigues. El rebliment (UE 002) i aquesta fase del pou (UE 104) mantenen una cronologia de mitjans del s. XVIII, cosa que indicaria que la fase s'aixeca després que el mur perimetral del Carrer de la Flor (UE 100).

UE 105: Inicialment ens trobem amb el brocal del pou amb planta circular, d'un diàmetre de 0,80 m i una fondària de 9 m. Realitzat amb maons trencats amb forma trapezoïdal de 16x22 cm i morter de calç. L'exterior s'aixeca 0'70 m i està enlluït. La part interior té una profunditat de 8 metres,

dos dels quals estan reforçats amb maó i a partir d'aquí el pou s'excava directament a l'argila. Aquesta estructura forma part del pou original de l'edifici del segle XVI o XVII. La tècnica constructiva emprada per aixecar-lo és la *verdugada*, on les filades de maons compactes s'alternen amb filades de pedra que li aporten consistència estructural, molt comú al segle XVI.

Un cop extrets els nivells de reompliment al pati interior (**UE002 i UE 003**), que presenten una composició heterogènia amb material constructiu i molta ceràmica del s. XVII-XVIII, trobem un estrat d'enderroc (**UE004**) amb runa (teules, morter, ceràmica...) de les estructures del s. XVI-XVII. Aquest nivell d'arrasament és on trobem els murs de les finques anteriors al Palau Solterra-Barberà. La **UE 004** es lliura als basaments dels murs del segle XVI, indicant dues coses: l'inici del moment de demolició i la datació de les estructures tan a l'hort com a la zona d'habitatge d'època moderna. Les estructures muràries aparegudes formen part de les cases documentades el 1689 en el document de compra-venda de Gaspar Sayós.

Podem indicar que existeix una sincronia constructiva en els següents elements, ja que trobem nivells estratigràfics de circulació (**UE 008 i UE 009**) amb cendres i argiles que s'estenen per tota la superfície i es lliuren a les estructures del segle s. XVI-XVII. Aquestes són les **UE 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121 i 122**.

El brocal circular del pou (**UE 105**) funciona contemporàniament al basament del mur de carreus (**UE 106**) i s'uneixen amb un petit afegit de maons. Per la banda del mur perimetral (UE100) se li adossa la pica de totxo amb desguàs (**UE 114**). Cobrint l'estrat argilós i relacionat amb la pica trobem les canalitzacions (**UE117**), obra posterior a l'anivellament del sector però cronològicament coetània. Aquests últims són elements funcionals pels usos domèstics de la casa del segle XVI.

UE 106: Mur perimetral de la casa anterior a la construcció del palau, possiblement del segle XVII. Està relacionat amb la secció circular del pou (UE 105) i és usat de base per l'aixecament del mur que limita amb el Carrer de la Flor. També s'adossa a un dels pilars (UE113). Les mesures del mur són 4,30 m de llargada i 60 cm d'amplada, amb una profunditat relativa marcada per la cota d'afectació de l'obra. El material utilitzat són carreus treballats a les dues cares vista lligats amb morter de calç.

UE 114: Pica amb desguàs d'aigua de 60X90 construïda a base de maons i morter de calç. La canalització de desguàs és una peça de ceràmica amb una boca de 15 cm de diàmetre. Està associada al pou circular (UE105) i en la part exterior està enlluïda amb calç. Finalment se li adossa les dues canalitzacions (UE 117).

UE 117: Doble canalització de totxos units amb morter de calç de 15X33 cm. S'adossa a la pica i a la apart circular del pou (UE114 i UE 105) . Segueix un desnivell descendent per evacuar l'aigua per l' actual carrer de la Flor (antic Carrer del Corder). El morter emprat és de calç.

A la secció nord del jaciment trobem dos elements associats com són els pilars (**UE 112 i UE 113**) amb carreus treballats i morter feble de graves. Aquests dos pilars s'assenten sobre una mur de trava (**UE 116**), element que permet assegurar la immobilitat i evitar la deformació de l'arc. Aquest trava suporta les càrregues verticals i horitzontals. Remarcar que tant el mur arrasat (**UE 106**) com el tapiat de maçoneria d'una possible entrada lateral (**UE 107**) es recolzen a l'estructura del pilar (**UE 113**).

A priori, la relació entre els dos pilars a través d'un arc és factible tot i la distància entre ells, però no es descarta que aquests es projectin cap al nord, zona afectada pel talús, cosa que impedeix apreciar l'autèntica estructura de l'edifici.

UE 112: Pilar de carreus treballats i encaixos de maó, amb un morter de calç molt compacte, de color groguenc i composició amb gran quantitat de graves. Les mesures son de 50x45 cm amb una alçada de 1 metre aproximadament. Se li adossa el mur de maó (UE111) i la porta treballada i tapiada (UE 115). La seva base s'assenta sobre la UE116.

UE 113: Pilar de carreus treballats , amb unes mesures de 60X50 cm aproximadament. Els carreus estan units amb un morter molt sorrenc format per graves molt vermelloses. La cara vista S-E està alineada amb el mur perimetral (UE 106) i és on es troben els carreus mes ben treballats. Se li adossen estructures com el mur (UE106) i el mur de totxo (UE 107). Retalla mur (UE 116) i l'utilitza de base estructural com si fos una riosta.

UE 116: Sabata del mur de maçoneria amb pedres desbastades lligades amb morter de cal i graves, sense gaire consistència. Possiblement del s. XVI. Segueix una direcció SE-NO, de mida fa 3,80 de llargada per 70 cm d'amplada i està associat als dos pilars que el flanquegen (UE112-UE113), ja que els dos és situen assentats a sobre, així com la porta (UE 115). Aquest tram queda arrasat prèviament al desmuntatge de la casa per anivellar la zona interior.

Associades a la la fonamentació en traves (UE 116) apareixen altres elements com una porta seccionada (UE 115) que connecta directament amb un hipotètic dipòsit amb les parets de pedra desbastada (UE 121) i amb una llosa de funció indeterminada. Possiblement un esglaó o una tapadora. Són moltes les hipòtesis sobre la funcionalitat del dipòsit (UE 121), des d'una estructura d'emmagatzematge a un dipòsit per una latrina amb l'entrada situada en un punt superior. Les estructures afectades pel talús com un marxapeus de lloses de pedra treballada (UE 108), els envans de maons (UE 110 i UE 111) o l'esglaó (UE 109) formen part de la zona noble de la finca.

Assenyalar que tant el mur de carreus (UE 120) com el mur trobat dins de la rasa

pels serveis (**UE 122**), són equivalents ja que tenen una factura similar i segueixen la mateixa orientació SE-NO, però al estar afectades pel talús no s'ha pogut observar la seqüència sencera.

La canal (**UE 117**), el marxapeu (**UE 108**) i els envans (**UE 110 i UE 111**) que cobreixen les argiles compactes d'anivellament indiquen la necessitat d'adequar la zona als usos quotidians, generant espais de treball i d'accés.

Finalment, un cop extret l'estrat de circulació argilós (**UE 009**) trobem el nivell modern on es retallen totes les estructures dels segles XVI- XVII, la **UE 010**.

Aquest estrat és uniforme a tota l'àrea però també és el límit d'afectació. Hi trobem les rases de construcció del pou UE 105 (**UE 026**), del mur UE 106 (**UE 024**), de la riosta UE 116 (**UE 025**) i del dipòsit UE 121 (**UE 027**).

Una vegada arribat al final se la cota d'afectació de 11,14 msnm, s'ha procedit a iniciar un sondeig de 1 m².

UE 107: Mur de tàpia, amb maons massissos de 15x32 cm, amb una llargada parcial en la zona vista de 1,40 m. El morter emprat és una barreja entre cal i graves molt dèbil . S'assenta sobre una base construïda de pedra i sense lligar amb morter. S'adossa al pilar anterior del mur (UE113) i talla els carreus de la estructura UE108.

UE 108: Estructura d'ús indeterminat degut a que gran part es situa sota el talús. Està format per pedres parcialment treballades i planes, possiblement una preparació de pedra que dona pas a una escala. Se li adossa per la part inferior les primeres filades de totxo del mur nord (UE 110) i se li assenta una llosa de pedra (UE109), possiblement el primer esglaó de la escala. Finalment està tallat pel mur de totxo i pedres (UE 107).

UE 109: Llosa de pedra treballada de 82x30x17 cm. Probablement aquesta peça estaria relacionada amb un brancal d'escala, actualment arrasat. Aquest teòric primer esglaó s'assenta sobre les primeres filades de totxos del mur (UE110) i sobre les pedres treballades que formarien un possible marxapeu (UE108). S'adossa al mur de maçoneria perimetral de pedra desbastada, parcialment visible al tall , però aquest no és afectat perquè queda quasi totalment tapat pel talús.

UE 110: Paret de tapia formada per totxos de 15 x30 cm amb una llargada total de 1.20 m. Molt deteriorat per la pressió de la terra i el degradat del morter. En la seva cara sud sembla que conserva part d'un enlluït també molt malmès. El morter està compost de calç i sorra. S'adossa al mur perpendicular de totxos (UE 111) i se li assenta la llosa de pedra com a possible esglaó (UE 109).

UE 111: Paret de totxos de 15x32 cm amb una llargada total de 2,17 m. Trobem dues fases constructives diferenciades en la zona de la intersecció amb el mur de totxo proper (UE 110). L'estructura està molt deteriorada per la pressió de la terra i la mala qualitat dels materials emprats. El morter que el lliga és de sorra i calç, sense consistència. S'assenta sobre un mur de pedres desbastades, que queda per sota del nivell de cota de la obra. S'adossa al pilar (UE112) i se li adossa el mur de totxo (UE110).

UE 115: Porta tapiada a amb llinda treballada a base de carreus i frontissa de ferro al lateral esquerra. Molt arrasada ja que queda escapçada per l'enderroc de la casa prèvia que es produeix quan aixequen el palau. Adossada al pilar de pedra treballada (UE 112) i assentada sobre la sabata del mur UE116. La estructura està lligada amb morter de calç i graves i el tapiat fet amb pedres aprofitades dels murs anteriors no estan lligades amb morter. Sota la porta troben una sortida d'una canalització interior que donava al carrer feta de totxos encaixats.

UE 118: Estructura indeterminada, possiblement les restes de la solera d'un canal associat al desguàs existent sota la porta (UE 115). Sols roman una solera parcial de totxos de 140 cm de llargada i 16 cm d'amplada i tres pedres associades que formarien una possible estructura elevada però actualment massa escapçada.

UE 119: Llosa de pedra treballada, possiblement un esglaó de 100x33x15 cm. S'assenta sobre un mur de pedra que serveix de base al envà de totxo (UE 111) i estaria relacionada amb l'entrada de la porta i el pilar (UE12-UE115).

UE 120: Mur de maçoneria amb pedres desbastades, amb una mida de 75X50 cm en la seva part vista. Segueix una direcció SE-NO. El morter emprat és terra, donant-li una consistència dèbil . Al seu lateral E es troba una estructura paral·lela de totxo, possiblement una claveguera molt deteriorada, amb totxos de 32X16 cm i morter de calç.

UE 121: Estructura de pedra d'un possible dipòsit o latrina. Funció indeterminada. Pedres desbastades sense lligar amb morter, a pedra seca. Solera de terra batuda endurida. A la banda del mur perimetral UE 116 part de la estructura inferior es aprofitada per aixecar-lo, però la major part està seccionat i reconstruït.

UE 122: Mur de maçoneria amb pedres desbastades. Segueix una direcció SE-NO. El morter emprat és de terra amb graves i calç. Queda afectat pel talús. Possiblement està relacionat amb el mur UE 120, ja que segueix la mateixa orientació i estan alineats, tot i que el talús impedeix seqüenciar-la sencera.

Sondeig

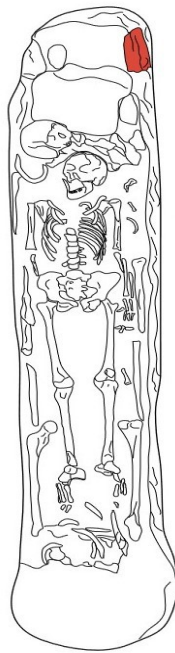
Per suggeriment del Servei D'Arqueologia de Barcelona s'ha excavat un sondeig a l'interior del recinte, rebaixant en un metre la cota d'afectació. Aquesta actuació busca aclarir les relacions estratigràfiques entre les diferents estructures (**UE 106, UE 113, UE 116**) i comprovar si el *rudus* romà trobat en les excavacions de l'interior del Palau (GARCÍA 2007) té continuïtat dins el jardí. La proximitat de la via sepulcral de Vila de Madrid és un element clau per pensar que un cop arribat a la cota romana (10,00 msnm) es troben elements associats als passos d'accés de la Barcino romana així com a elements sepulcrales que el voregen.

La seqüència estratigràfica observada mostra un seguit de nivells d'amortització amb material molt escàs que cronològicament es mou des d'època romana fins baix medieval. La poca importància de l'activitat econòmica indica un ús agrícola del terreny abans de l'aparició dels *suburbium*.

Als estrats superiors (**UE 015-UE 016**) tenim presència de material ceràmic andalusí dels segles XII-XIII, amb l'aparició de corda seca parcial . Etapa de creixement econòmic que coincideix amb l'arribada de l'Orde del Sant Sepulcre el 1141 i la posterior gestió de les terres fora muralla per part de l'església de Santa Anna.

Els estrats inferiors (**UE 017- UE 019**) sense material, són un recreixement al·luvial del terreny que cobreixen els nivells tardoantics. Aquest augment s'associa amb un ús agrícola de la zona a partir d'època tardoantiga i a la creixent sedimentació al·luvial vinguda de les rieres i torrents de Collserola.

Finalment un cop extrets aquests estrats arribem a 10,00 msnm on un nivell de matriu argilosa i color vermell (**UE 019**), possiblement el ttorrà geològic i sense material arqueològic, ens marca l'inici del context romà tardà. És on hi trobem el retall de la fossa (**UE 021**) amb les dues inhumacions.

Tomba amb inhumacions
UE 022- UE 023

La tomba presenta característiques de contextos funeraris tardoantics com la orientació oest-est dels individus o l'ús de tègula reaprofitada dins el rebliment. Trobem una llosa de pedra treballada i trencada usada com a capçal a la zona dels cranis. Els dos individus presenten les següents característiques :

- Individu 1 (UE 22). Es tracta d'un individu d'entre 25 i 30 anys de sexe femení i una alçada aproximada de 1,5 m, en un bon estat de conservació. Inhumació primària individual (UE 22) en decúbit supí amb una orientació del cos oest-est.
- Individu 2 (UE 23). Es tracta d'un individu d'entre 28 i 43 anys de sexe masculí i una alçada aproximada de 1,8 m, en un bon estat de conservació però en posició secundària.

CONCLUSIONS

Un cop finalitzats els treballs d'excavació i estudiat el registre material i documental podem extreure diverses conclusions sobre els usos d'aquest espai.

Període romà tardoantic (segle IV-V).

La troballa d'una fosa amb dues inhumacions constata la hipòtesis sobre els accessos a la Barcino romana formulada en intervencions veïnes. Amb una cota mitja de 10 msnm en l'inici de nivells romans en tots els sectors, la proximitat del *rudus* aparegut en un sondeig al Palau Solterra-Barberà (038/07) i la secció de via documentada a l'excavació dels cinemes París (080/07) podem afirmar que:

- La fosa té una relació directa amb la via, doncs és troba orientada en el mateix sentit de la calçada, amb els caps vers l'oest.
- Ens trobem en l'àrea d'un camí auxiliar a la via sepulcral de Vila de Madrid, que enfila per l'actual Portal de l'Àngel i dona accés a una de les portes septentrionals de la muralla romana.
- En conseqüència, no és descartable l'aparició d'un ampli conjunt funerari tardoantic al voltant d'aquesta *via sepulcral*.

Període Altmedieval (segles VI-XI).

La poca informació obtinguda dels estrats posteriors al segle V fins al segle XII indica la poca activitat econòmica de la zona, remarcant tan sols un anivellament del terreny probablement amb l'objectiu preparar-lo per a un ús agrícola. (ESPEJO 2009).

Segons les conclusions extretes per **J. M. Espejo** durant la intervenció arqueològica a l'antic cinema París (080/07), *“La documentació d'estrats d'aportació sedimentària procedents dels torrents del vessant meridional del Tibidabo tenen una seqüència cronològica que es mou des d'època romana fins baix medieval. L'aixecament de la muralla a finals del segle XIII o inicis del XIV fa les funcions de defensa i de col·lector, ja que impedeix l'entrada de l'aigua a la ciutat.”*

La manca de material que defineixi clarament la cronologia d'aquests estrats ens ha portat a traçar paral·lelismes amb les intervencions limítrofs al palau Solterra-Barberà. L'apreciació d'un recreixement del terreny per usos agrícoles a partir d'època tardoantiga i l'aparició d'estrats al·luvials a partir dels 10 msnm té equivalències en les unitats estratigràfiques dels diferents estudis:

- **CODI 027/17:** 017, 018 (**A. BOSCH BULLICH 2019**)
- **CODI 036/07:** UE 410-113, 411-105 i 415-165 (**REBEKA GARCIA, 2008**)
- **CODI 080/07:** UE 1003-2001, 1009-1040-1056-1066, 1071, 1124-2057, 1127, 1051- 20 70, 2005, 1125-2058, 1126-2059, 1128, 1169-2104. (**JOSE M. ESPEJO, 2009**)

Període baixmedieval (segles XII-XIV).

La projecció de la nova línia de muralla que integra el *suburbium* canvia l'organització urbanística i demogràfica amb l'aparició de nous quarters com el dels Arcs Vells i la reducció de l'espai agrícola.

L'incipient augment de l'activitat econòmica a favor del comerç o l'artesania s'aprecia en el poc registre material, que mostra ceràmica d'origen andalusí, com una *redoma* o decoració en *corda seca parcial* amb esgrafiats almohade (segle XII-XIII).

Època moderna (segles XV-XVIII)

En aquest període, segons els documents notariais, veiem una parcel·lació de les cases amb hort. La presència de gran quantitat de pous del segle XVI a la zona és testimoni del pas dels usos agrícoles als usos més privats, ja que l'accés individual a l'aigua ve marcat per la propietat del terreny.

Al testament del 1698 (**ANNEX 5: Document 1**) es veu instituïda la celebració dels Aniversaris pagant misses anuals en memòria del difunt Ramon Minguella, censat en el terreny D. Jaime Cristóbal de Guimerà. La condició per la donació d'aquests aniversaris era la compra de pensions censals i utilitzar aquestes per sufragar les misses. (**GIRALT E. 2008**)

El rebaix del pati elevat ha posat de manifest aquesta ordenació interior dels immobles, deixant al descobert el pati i l'hort amb pou d'una d'aquestes cases. També s'ha trobat part de l'àrea d'habitatge però no queda afectada per la existència del talús. Sota el rebliment del talús trobem els espais nobles arrasats que s'estenen per la zona nord del jardí. El registre arquitectònic trobat indica que les vivendes tenien cert estatus, amb pilars de carreus amb pedra tallada i una porta amb llinda treballada i frontissa.

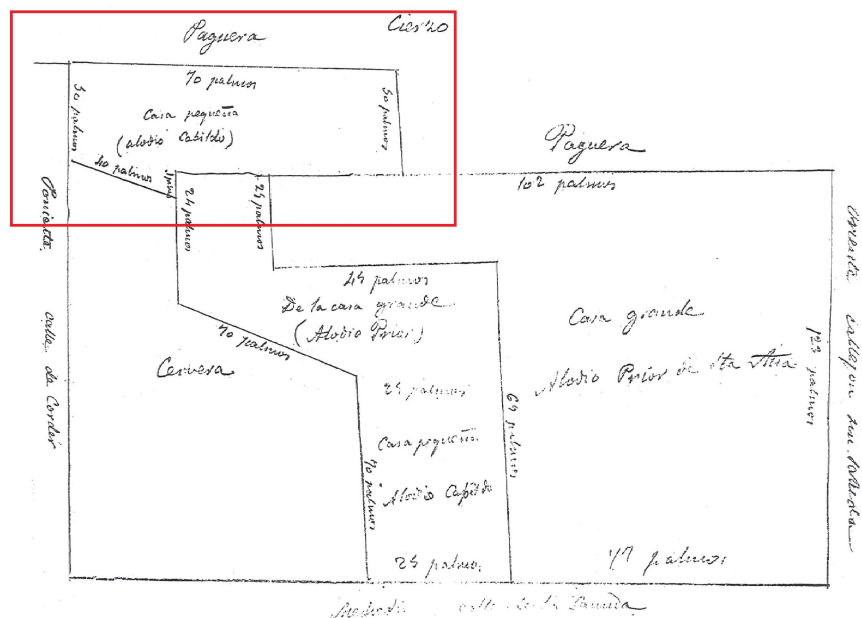
El document de compra-venda de 1724 delimita l'hort en 50 peus (15 metres) i 70 peus (21 metres) just la mesura de l'actual jardí, indicant una continuïtat en l'ús de l'espai. Un peu equivaldria entre 27 i 30 cm de longitud. En aquest document la zona afectada forma part de l'anomenada "*casa pequeña*".

Al document del 3 de març de 1724 el notari Gaspar Sayós s'escriu:

"La casa de la calle Corder tenia un pozo que dava con la casa del Dr Cervera que antes pertenecian al Dr. Bofill. Esta casa derruida es el solar destinado a

huerto al estero de la casa lindante con la casa Peguera hoy Marques de Castellvell" (ANNEX 5. Document 2).

L'aixecament del Palau Solterra-Barberà a principis del XVIII, és la mostra de la incipient concentració en mans de l'aristocràcia de terres abans propietat de l'església de Santa Anna. És el moment també d'arrasament de les cases del segle XVI i de colmatament de l'espai interior.

1. Planta del Palau de 1724, amb els propietaris circumdants.

Època contemporània (segles XIX-XXI)

El jardí elevat interior es manté durant el segle XIX i XX, però es fan feines de manteniment de la finca, com el tapiat del pou amb una volta de carrega, la elevació del mur perimetral amb totxo, on s'incorpora la pila de pedra, i la obertura d'un nou accés a la façana interior.

La conversió del Palau Solterra-Barberà en un edifici d'usos comercials al segle XXI (H&M) ha portat a una reestructuració de l'espai, amb noves adequacions pels serveis. La construcció d'una estació transformadora al subsòl i d'un aljub, per mantenir-hi reserves d'aigua en cas d'incendi.

A la obra de la estació transformadora no hi ha constància de supervisió arqueològica i es veuen afectats:

- Els paraments del mur perimetral al carrer de la Flor.
- Els nivells d'amortització del segle XVIII.
- La façana interior i la zona on teòricament hi havia un pou i una pila de pedra, representats als quarterons de Garriga i Roca.
- Teòricament per assentar el formigó de neteja i el mallot es va rebaixar per sota el nivell del carrer (11,40 msnm). Nivell d'expectativa arqueològica modern, medieval i romà

BIBLIOGRAFIA

AA.DD. (2009): "*GAUSAC: Contextos funeraris a la mediterrània nord-occidental (segles V-VIII)*" Núm 34-35. Grup d'estudis locals de Sant Cugat del Vallès. Sant Cugat del Vallès. Barcelona

AA.DD. (2007): "*La necròpolis de la plaça Vila de Madrid*", a *Quaderns d'Arqueologia i Història de la Ciutat de Barcelona (Quarhis 03)*, Institut de Cultura (MHCB), Ajuntament de Barcelona, Barcelona.

AA.DD. (1997): *Els barris de Barcelona. Ciutat Vella i Eixample*, vol. I, Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

BELTRÁN DE HEREDIA, Julia (2007): "*La Via Sepulchralis de la plaza Vila de Madrid. Un ejemplo del ritual funerario durante el alto imperio en la necrópolis occidental de Barcino*", a *Quaderns d'Arqueologia i Història de la Ciutat de Barcelona (Quarhis 03)*, Institut de Cultura (MHCB), Ajuntament de Barcelona, Barcelona.

BELTRÁN DE HEREDIA, J.; BUSQUETS, F.; PASTOR, I. (2000-2003). *Memòria de la intervenció arqueològica preventiva realitzada a la plaça de la Vila de Madrid, Barcelona, Ciutat Vella*, Arxiu del "Servei d'Arqueologia del M.H.C.B.", Barcelona.

BUSQUETS, Francesc; ESPEJO, José Manuel.; TRIAY, Vanesa; RAVOTTO, Alessandro; MORENO, Àlex (2009): "*Les vies d'accés a les portes nordoest i sudoest de Barcino a través dels testimonis arqueològics*", *Quaderns d'Arqueologia i Història de la Ciutat de Barcelona (Quarhis 05)*, Institut de Cultura (MHCB), Ajuntament de Barcelona, Barcelona.

CALPENA I MARCOS, D., 2016. "*Avinguda del Portal de l'Àngel, 9 i Carrer de la Canuda, 41-47*", *Anuari d'arqueologia i patrimoni de Barcelona 2014*, Institut de

Cultura, Ajuntament de Barcelona.

CARANDINI, Andrea (1997): *Historias en la Tierra. Manual de excavación arqueológica*. Ed. Crítica, Barcelona.

CARRERAS I CANDI, F. (1909): “*La ciutat de Barcelona*”, a *Geografia General de Catalunya*, vol. III. Barcelona.

CERDÀ I MELLADO, J.A. (2001): “*La ceràmica catalana del segle XVII trobada a la plaça Gran de Mataró*” Associació catalana de ceràmica i terrissa. Barcelona.

CASAL I COLL J. BRUFAU I NIUBÓ R. (2005): *Projecte de rehabilitació de dos edificis per a ús comercial comú.. Edifici Av. Portal de l'Àngel, 9. Carrer Canuda, 45-47 i Carrer de la Flor 2-4*. Col·legi d'arquitectes de Catalunya. Barcelona

DAURA, Joaquim; PARCERISA, David (2008) *Caracterització geotècnica del subsòl del Pla de Barcelona. Aplicació en Sondeigs de la Zona Franca, Plaça de la Gardunya i Plaça Europa.(Memòria)*. E.T. Mines, Barcelona

DURAN I SANPERE, A. (1963): “*Una vía sepulcral romana en Barcelona*”, *Cuadernos de Arqueología e Historia de la Ciudad*, IV, Barcelona.

ESPEJO JM (2009): “*Memòria de la intervenció arqueològica efectuada a l'avinguda del Portal de l'Àngel, 11-13 (Ciutat Vella, Barcelona) (Codi: 080/07)*”, Arxiu del “Servei d'Arqueologia del M.H.C.B.”, Barcelona.

GAMEZ, D., 2007. *Sequence Stratigraphy as a tool for water resources management in alluvial coastal aquifers: application to the Llobregat delta (Barcelona, Spain)*. Tesis doctoral Enginyeria del Terreny, Cartogràfica i Geofísica. Universidad Politècnica de Catalunya, Barcelona, 177.

GIRALT E., SALRACH J.M. , SERRA E. (2008) *Història agrària dels països catalans. Edat Moderna Vol. 3*. Ed. Universitat de Barcelona. Barcelona (pg 523)

GARCIA I ESPUCHE, A. (1986): *Espai i societat a la Barcelona preindustrial*, Barcelona.

GARCIA, Rebeka (2008): *Informe d'afectació d'estructures de la intervenció arqueològica realitzada a l'avinguda del Portal de l'Àngel 9/ carrer de la Canuda 41-47/ carrer de la Flor 2-4.(Ciutat Vella, Barcelona) (Codi: 036/07)*, Arxiu del "Servei d'Arqueologia del M.H.C.B.", Barcelona.

GRANADOS, O.; RODÀ, I. (1993): "*Barcelona en la baixa romanitat*", a *III Congrés d'història de Barcelona. La ciutat i el seu territori, dos mil anys d'història*, Barcelona.

HARRIS, E. C. (1990): *Principios de estratigrafía arqueológica*, Ed. Crítica, Barcelona.

HUERTAS, J.; RODRÍGUEZ, M. (2000): "*Muralla medieval de Barcelona: darreres intervencions arqueològiques*", a *Actes del I Congrés d'arqueologia medieval i moderna a Catalunya*, Igualada.

MEDINA, Esther (2002): *Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Portal de l'Àngel, 42-44 (Barcelona) (Codi: 91/02)*, Arxiu del "Servei d'Arqueologia del M.H.C.B.", Barcelona.

ARXIUS:

- ARXIU HISTÒRIC DE PROTOCOLS DE BARCELONA.
- ARXIU HISTÒRIC DE LA CIUTAT DE BARCELONA.

MEMÒRIES EXTRETES DE:

- CARTA ARQUEOLÒGICA DE BARCELONA:
www.cartaarqueologica.bcn.com

ANNEX 1. DOCUMENTACIÓ ADMINISTRATIVA

Expedient R/N 470 K121-NB 2017-2-20216 d'autorització d'una intervenció arqueològica preventiva a l'Av. del Portal de l'Àngel, 9 i carrer Flor, 2-4, de Barcelona (Barcelonès), segons el procediment establert en l'article 14 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Antecedents

1. El Departament de Cultura va autoritzar a Hennes & Mauritz SL una intervenció arqueològica preventiva de control i excavació a l'av. del Portal de l'Àngel, 9 i carrer Flor, 2-4 de Barcelona, Barcelonès, sota la direcció de l'arqueòleg Ignacio Soriano Llopis, de l'empresa Global Cultural Heritage Management SL, del 10 d'abril al 10 de maig de 2017. Aquesta intervenció no es va poder realitzar.

Fets

1. En data 25 d'abril del 2017 (registre d'entrada núm. 0390/2389/2017), el senyor Carles Vicente Guitart, director de Memòria, Història i Patrimoni de l'ICUB de l'Ajuntament de Barcelona, ha presentat una sol·licitud de pròrroga d'intervenció arqueològica preventiva de control i excavació a l'avinguda del Portal de l'Àngel, 9 i carrer Flor, 2-4, de Barcelona, Barcelonès, amb un canvi de direcció a favor de l'arqueòleg Antoni Bosch Bullich del 3 de maig al 30 de juny de 2017.
2. En data 2 de maig de 2017 l'arqueòleg territorial ha emès informe favorable sobre l'esmentada sol·licitud.
3. En data 2 de maig de 2017 el Servei d'Arqueologia i Paleontologia proposa autoritzar la intervenció.

Motivació

Projecte bàsic d'obres menors per a la construcció d'un dipòsit d'aigua i un conducte de ventilació amb afectació puntual d'estructura en un edifici comercial.

Fonaments de dret

1. Article 47 i següents de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (DOGC núm. 1807).
2. Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594).
3. Decret 304/2011, de 29 de març, de reestructuració del Departament de Cultura (DOGC núm. 5849, de 31.3.2011); i Resolució CMC/254/2010, de 8 de gener, de delegació de competències de la persona titular de la Direcció General del Patrimoni Cultural en les persones directores dels Serveis Territorials del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació (DOGC núm. 5566, de 12.2.2010).

Resolució

Per tot això, **resolc**:

1. **Autoritzar** la realització d'una pròrroga i canvi de direcció en una intervenció arqueològica preventiva d'acord amb les següents dades i condicions:

Lloc de la intervenció: Av. del Portal de l'Àngel, 9 i carrer Flor, 2-4, Barcelona (Barcelonès)
Persona o institució autoritzada: Hennes & Mauritz SL
Direcció de la intervenció: Antoni Bosch Bullich.
Activitat autoritzada: Control i excavació
Termini de realització de la intervenció: del 3 de maig al 30 de juny de 2017
Lloc de dipòsit provisional de les restes: Museu d'Història de Barcelona

La intervenció arqueològica autoritzada haurà de ser realitzada d'acord amb les disposicions de la Llei 9/1993, del patrimoni cultural català, i del Decret 78/2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, així com en els termes descrits en la documentació presentada per a la tramitació de l'expedient.

El termini de dos anys previst per a la presentació de la memòria, s'entendrà que comença a comptar a partir del dia en què ha finalitzat la intervenció.

2. **Notificar** aquesta resolució, que no exhaureix la via administrativa, a la persona o entitat interessada i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs d'alçada davant el conseller de Cultura, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació.

Notificar, així mateix, aquesta resolució a l'ajuntament del municipi afectat, i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació. Potestativament, dins el mateix termini, podrà efectuar el requeriment previ previst a l'article 44 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Barcelona, 2 de maig de 2017

P.d. Resolució CMC/254/2010, DOGC 12.2.2010
La directora

M. Àngels Torras Ripoll

Expedient R/N 470 K121-NB 2017/3-20252 d'autorització de pròrroga d'una intervenció arqueològica preventiva i d'un tractament de restes arqueològiques no extretes a: Av. del Portal de l'Àngel, 9 i carrer Flor, 2-4 de Barcelona, (Barcelonès), segons el procediment establert en els articles 14 i següents i 30 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Antecedents

1. El Departament de Cultura va autoritzar a Hennes & Mauritz, SL una intervenció arqueològica preventiva de control i excavació a l'Av. del Portal de l'Àngel, 9 i carrer Flor, 2-4 de Barcelona, Barcelonès, sota la direcció de l'arqueòleg Ignacio Soriano Llopis, de l'empresa Global Cultural Heritage Management, SL, del 10 d'abril al 10 de maig de 2017. Aquesta intervenció no es va poder realitzar.
2. El Departament de Cultura va autoritzar a Hennes & Mauritz, SL la pròrroga del permís d'intervenció arqueològica preventiva de control i excavació a l'Av. del Portal de l'Àngel, 9 i carrer Flor, 2-4 de Barcelona, Barcelonès, amb un canvi de direcció a favor de l'arqueòleg Antoni Bosch Bullich (Global Cultural Heritage Management, SL), del 3 de maig al 30 de juny de 2017.

Fets

1. En data 22 de juny de 2017 (registre núm. 0390/3426/2017) el senyor Sergio Palou Loverdos, representant de Hennes & Mauritz, SL, i el senyor Carles Vicente Guitart, director de Memòria, Història i Patrimoni de l'ICUB, han presentat una sol·licitud de pròrroga d'intervenció arqueològica preventiva de control i excavació i d'autorització de tractament de restes arqueològiques no extretes a l'Av. del Portal de l'Àngel, 9 i carrer Flor, 2-4 de Barcelona, Barcelonès, sota la direcció de l'arqueòleg Antoni Bosch Bullich (Global Cultural Heritage Management, SL), del 3 al 28 de juliol de 2017.
2. Es sol·licita efectuar sota control arqueològic el desmuntatge i eliminació total o parcial, segons s'escaigui, de les restes següents:
 - UE103: Volta. Cronologia: s. XVII-XVIII. Grau d'afectació: desmuntatge total.
 - UE104: Pou. Cronologia: s. XVII-XVIII. Grau d'afectació: desmuntatge total.
 - UE105: Pou. Cronologia: anterior al s. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge parcial.
3. En data 21 de juny de 2017 el Servei d'Arqueologia de Barcelona va informar favorablement la proposta de tractament de restes arqueològiques no extretes, per la qual cosa no és necessari el tràmit d'audiència.
4. En data 27 de juny de 2017 l'arqueòleg territorial emet informe favorable sobre la sol·licitud esmentada, atès que les restes arqueològiques que es proposa desmuntar i eliminar total o parcialment, segons s'escaigui, no presenten una gran entitat patrimonial, han estat correctament excavades i exhaustivament documentades i s'ha salvat els seus valors culturals.
5. En data 28 de juny de 2017 el Servei d'Arqueologia i Paleontologia, analitzats els diferents informes, proposa autoritzar el tractament de restes arqueològiques no extretes sol·licitat.

Motivació

Projecte bàsic d'obres menors per a la construcció d'un dipòsit d'aigua i un conducte de ventilació amb afectació puntual d'estructura, en un edifici comercial.

Fonaments de dret

1. Article 47 i següents de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (DOGC núm. 1807).
2. Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594).
3. Articles 14 i següents i 30 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594).

Resolució

Per tot això, **resolc**:

1. **Autoritzar** la pròrroga d'una intervenció arqueològica preventiva i un tractament de restes arqueològiques no extretes d'acord amb les següents dades i condicions:

Lloc de la intervenció: Av. del Portal de l'Àngel, 9 i C/ Flor, 2-4 de Barcelona (Barcelonès).

Persona o institució autoritzada: Hennes & Mauritz, SL.

Direcció de la intervenció: Antoni Bosch Bullich (Global Cultural Heritage Management, SL).

Activitat autoritzada: control, excavació, desmuntatge i eliminació total o parcial segons s'escaigui, de les restes relacionades al punt 2 dels Fets.

Termini de realització: del 3 al 28 de juliol de 2017.

Lloc de dipòsit provisional de les restes: Museu d'Història de Barcelona.

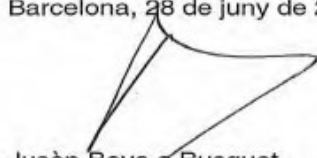
La intervenció arqueològica i el tractament de restes arqueològiques no extretes autoritzats hauran de ser realitzats d'acord amb les disposicions de la Llei 9/1993, del patrimoni cultural català, i del Decret 78/2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, així com en els termes descrits en la documentació presentada per a la tramitació de l'expedient.

El termini de dos anys previst per a la presentació de la memòria, s'entendrà que comença a comptar a partir del dia en què ha finalitzat la intervenció.

2. **Notificar** aquesta resolució, que no exhaureix la via administrativa, a la persona o entitat interessada i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs d'alçada davant el conseller de Cultura, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació.

Notificar, així mateix, aquesta resolució a l'ajuntament del municipi afectat, i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació. Potestativament, dins el mateix termini, podrà efectuar el requeriment previ previst a l'article 44 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Barcelona, 28 de juny de 2017

Josep Boya e Busquet
Director general d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni

Portaferrissa, 1 (Palau Moja)
08002 Barcelona
Telèfon 933 16 27 40
Fax 933 16 27 41

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
**Direcció General d'Arxius,
Biblioteques, Museus i Patrimoni**

Expedient R/N 470 K121-NB 2017/4-20605 d'autorització d'un tractament de restes arqueològiques no extretes a l'Av. del Portal de l'Àngel, 9 i C/ Flor, 2-4 de Barcelona (Barcelonès), segons el procediment establert en els articles 14 i següents i 30 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Antecedents

1. El Departament de Cultura va autoritzar a Hennes & Mauritz, SL una intervenció arqueològica preventiva de control i excavació a l'Av. del Portal de l'Àngel, 9 i C/ Flor, 2-4 de Barcelona, Barcelonès, sota la direcció de l'arqueòleg Ignacio Soriano Llopis, de l'empresa Global Cultural Heritage Management, SL, del 10 d'abril al 10 de maig de 2017. Aquesta intervenció no es va poder realitzar.
2. El Departament de Cultura va autoritzar a Hennes & Mauritz, SL la pròrroga del permís d'intervenció arqueològica preventiva de control i excavació a l'Av. del Portal de l'Àngel, 9 i C/ Flor, 2-4 de Barcelona, Barcelonès, amb un canvi de direcció a favor de l'arqueòleg Antoni Bosch Bullich (Global Cultural Heritage Management, SL), del 3 de maig al 30 de juny de 2017.
3. El Departament de Cultura va autoritzar a Hennes & Mauritz la pròrroga del permís d'intervenció arqueològica preventiva de control i excavació i el tractament de restes arqueològiques no extretes a l'Av. del Portal de l'Àngel, 9 i C/ Flor, 2-4 de Barcelona, Barcelonès, sota la direcció de l'arqueòleg Antoni Bosch Bullich (Global Cultural Heritage Management, SL), del 3 al 28 de juliol de 2017.

Fets

1. En data 11 de juliol de 2017 (registre núm.0390/3753/2017) el senyor Sergio Palou Loverdos, representant de Hennes & Mauritz, SL, i el senyor Carles Vicente Guitart, director de Memòria, Història i Patrimoni de l'ICUB, han presentat una sol·licitud d'intervenció arqueològica preventiva de control, excavació i tractament de restes arqueològiques no extretes a l'Av. del Portal de l'Àngel, 9 i C/ Flor, 2-4 de Barcelona, Barcelonès, sota la direcció de l'arqueòleg Antoni Bosch Bullich (Global Cultural Heritage Management SL) dins els terminis autoritzats de la intervenció en curs fins al 28 de juliol de 2017.
2. Es demana efectuar sota control arqueològic el desmuntatge i eliminació parcial o total, segons s'escaigui, de les restes següents:
 - UE105: Pou. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge parcial.
 - UE106: Mur. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge parcial.
 - UE107: Mur. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge parcial.
 - UE108: Marxapeu. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge parcial.
 - UE109: Esplaó. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge total.
 - UE110: Mur. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge total.
 - UE111: Mur. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge parcial.
 - UE112: Pilar. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge parcial.
 - UE113: Pilar. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge parcial.
 - UE114: Pica. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge total.
 - UE115: Porta. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge total.
 - UE116: Mur. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge parcial.
 - UE117: Canalització. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge total.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
**Direcció General d'Arxius,
Biblioteques, Museus i Patrimoni**

- UE118: Estructura indeterminada. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge total.
 - UE119: Esglaó. Cronologia: S. XVII. Grau d'afectació: desmuntatge total.
3. En data 5 de juliol de 2017 el Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona va informar favorablement la proposta de tractament de restes arqueològiques no extretes proposat, per la qual cosa no és necessari el tràmit d'audiència.
 4. En data 14 de juliol de 2017 l'arqueòleg territorial emet informe favorable sobre l'esmentada sol·licitud, atès que les restes proposades per al seu desmuntatge i eliminació parcial o total, segons s'escaigui, no presenten una gran entitat patrimonial i han estat correctament excavades i exhaustivament documentades, salvant-ne el seus valors culturals.
 5. En data 14 de juliol de 2017 el Servei d'Arqueologia i Paleontologia, analitzats els diferents informes, proposa autoritzar el tractament de restes arqueològiques no extretes sol·licitat.

Motivació

Projecte bàsic d'obres menors per a la construcció d'un dipòsit d'aigua i un conducte de ventilació amb afectació puntual d'estructura, en un edifici comercial de venda de roba i complements de moda.

Fonaments de dret

1. Article 47 i següents de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (DOGC núm. 1807).
2. Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594).
3. Articles 14 i següents i 30 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594).

Resolució

Per tot això, **resolc**:

1. **Autoritzar** la realització d'un tractament de restes arqueològiques no extretes d'acord amb les següents dades i condicions:

Lloc de la intervenció: Av. del Portal de l'Àngel, 9 i C/ Flor, 2-4 de Barcelona (Barcelonès).

Persona o institució autoritzada: Hennes & Mauritz, SL.

Direcció de la intervenció: Antoni Bosch Bullich (Global Cultural Heritage Management, SL).

Activitat autoritzada: control, desmuntatge i eliminació parcial o total, segons s'escaigui, de les restes relacionades al punt 2 dels Fets.

Termini de realització de la intervenció: dins els terminis d'autorització vigents fins al 28 de juliol de 2017.

Lloc de dipòsit provisional de les restes: Museu d'Història de Barcelona.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
**Direcció General d'Arxius,
Biblioteques, Museus i Patrimoni**

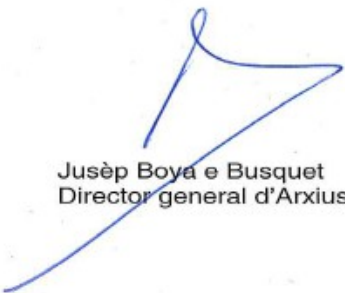
La intervenció arqueològica autoritzada haurà de ser realitzada d'acord amb les disposicions de la Llei 9/1993, del patrimoni cultural català, i del Decret 78/2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, així com en els termes descrits en la documentació presentada per a la tramitació de l'expedient.

El termini de dos anys previst per a la presentació de la memòria, s'entendrà que comença a comptar a partir del dia en què ha finalitzat la intervenció.

2. **Notificar** aquesta resolució, que no exhaureix la via administrativa, a la persona o entitat interessada i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs d'alçada davant el conseller de Cultura, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació.

Notificar, així mateix, aquesta resolució a l'ajuntament del municipi afectat, i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació. Potestativament, dins el mateix termini, podrà efectuar el requeriment previ previst a l'article 44 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Barcelona, 17 de juliol de 2017

Josèp Boya e Busquet
Director general d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni

ANNEX 2: DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

FOTO 1: Vista d'inici de l'excavació, extracció del paviment de formigó (UE 001) i aparició de la volta del pou (UE 103).

FOTO 2: Vista frontal del tapiat del pou (UE 103) adossada al mur perimetral (UE 100) i al dipòsit (UE 123).

FOTO 3: Detall de la volta de càrrega del pou (UE 103).

FOTO 4: Vista interior del pou. S'observa UE 104 i UE 105

FOTO 5: Vista zenital de l'àrea d'excavació.

FOTO 6: Vista exterior de la ,planta quadrangular que recreix el pou (UE 104)

FOTO 7: Vista de l'estrat d'endarroc UE 004.

FOTO 8: Vista estructures UE 110, UE 111 i pilar 112.

FOTO 9: Detall de bala de canó (UE 002)

FOTO 10: Vista del brocal del pou (UE 105)

FOTO 11: Vista general del mur (UE 106), pou circular (UE 105) i pica (UE 144)

FOTO 12: Detall de la pica (UE 114) amb desguàs.

FOTO 13: Vista de la porta destapiada (UE 115), pica (UE 114) i sabata del mur (UE 116)

FOTO 14: Vista de llosa (UE 119) i dipòsit (UE 121)

FOTO 15: Vista de l'estructura (UE 121), amb pilar (UE 112)

FOTO 16: Vista lateral de les lloses del Marxapeu (UE 108)

FOTO 17: Vista lateral del mur de carreus (UE 106)

FOTO 18: Vista lateral de l'esglaiò (UE109)

FOTO 19: Vista en detall de la estructura (UE 118)

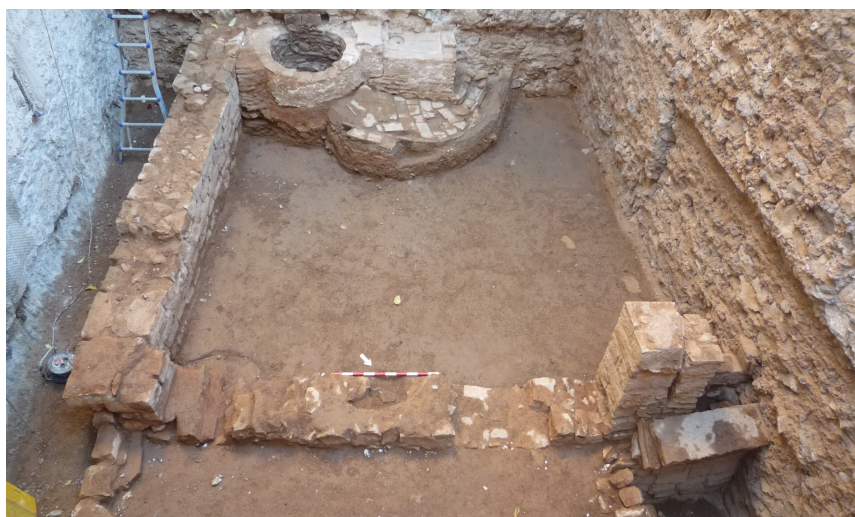

FOTO 20: Vista elevada del jaciment on apareix la riostra (UE 116)

FOTO 21: Vista del pou circular (UE 105) i les canals (UE 117)

FOTO 22: Vista zenital de la riostra (UE116) entre els pilars (UE112 i UE 113)

FOTO 23: Detall de l'estrat argil·lós UE 009 cobrint la riostra (UE 116)

FOTO 24: Vista dins la rasa del mur (UE 120)

FOTO 25: Vista frontal del pilar (UE 113), relacionat amb els murs (UE 106, UE 107 i UE 116)

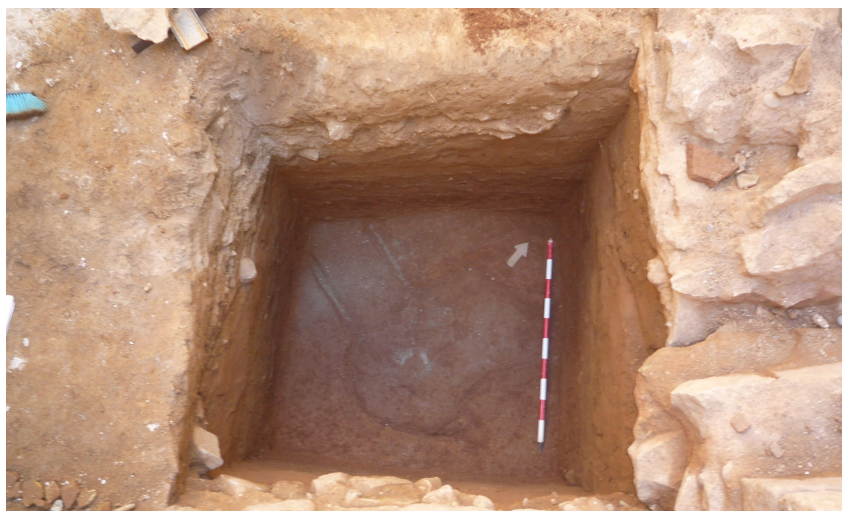

FOTO 26: Sondeig 1, aparicio de la fossa amb inhumacions (UE 020)

FOTO 27: Sondeig 1, detall de la sabata del mur UE 106

FOTO 28: Fossa 1 (UE 021) amb les dues inhumacions (UE 022 i UE 023)

FOTO 29: Fossa 1 (UE 021). extracció del mort femení (UE 022)

FOTO 30: Fossa 1 (UE 021). extracció dels mort masculí (UE 023)

FOTO 32: Vista zenital del sondeig i de la fosa

ANNEX 3. UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

LLISTAT D' UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

UE	TIPUS	CRONOLOGIA	AFECTACIÓ
001	estructura	XXI	
002	estrat	XVIII	
003	estrat	XVII-XVIII	
004	estrat	XVII-XVIII	
005	estrat	XVII-XVIII	
006	estrat	XVII-XVIII	
007	estrat	XVII-XVIII	
008	estrat	XVI-XVII	
009	estrat	XVI-XVII	
010	estrat	XVI-XVII	
011	retall 113	XVI-XVII	
012	estrat	XIV-XV	
013	estrat	XIV-XV	
014	estrat	XIV-XV	
015	estrat	XIII-XIV	
016	estrat	XII-XIII	
017	estrat	Indeterminat(anterior XII)	
018	estrat	Indeterminat (posterior V-VI)	
019	estrat	IV-V	
020	retall	IV-V	
021	rebliment	IV-V	
022	inhumació 1	IV-V	
023	inhumació 2	IV-V	
024	retall 106	XVI-XVII	
025	retall 116	XVI	
026	retall 105	XVI-XVII	
027	retall 121	XVI-XVII	
028	rebliment 027	XVI-XVII	
100	mur	XVIII-XIX	Desmuntatge parcial
101	mur	XVIII-XIX	
102	mur formigó	XXI	
103	tapadora pou	XIX-XX	Desmuntatge total

104	pou	XVIII	Desmuntatge total
105	pou	XVI-XVII	Desmuntatge parcial
106	mur	XVI-XVII	Desmuntatge parcial
107	mur	XVI-XVII	Desmuntatge parcial
108	marxapeu	XVI-XVII	Desmuntatge parcial
109	esglaó	XVI-XVII	Desmuntatge total
110	mur	XVI-XVII	Desmuntatge total
111	mur	XVI-XVII	Desmuntatge total
112	pilar	XVI-XVII	Desmuntatge total
113	pilar	XVI-XVII	Desmuntatge parcial
114	pica	XVI-XVII	Desmuntatge total
115	porta	XVI-XVII	Desmuntatge total
116	riostra	XVI	Desmuntatge parcial
117	canalització	XVI-XVII	Desmuntatge total
118	estructura	XVI-XVII	Desmuntatge total
119	llosa	XVI-XVII	Desmuntatge total
120	mur	XVI-XVII	Desmuntatge parcial
121	dipòsit	XVI-XVII	Desmuntatge parcial
122	mur	XVI-XVII	Desmuntatge parcial
123	dipòsit	Indeterminat	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 001	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XXI			
DEFINICIÓ	Estructura. Pavimentació contemporània				
DESCRIPCIÓ	Pavimentació amb base de formigó armat, coberta de rajola moderna per crear una voravia al jardí i passar serveis. Obra de 2008				
Z SUP. : 14,84		Z INF. : 14,44		POTÈNCIA . 0,40	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a	102.	Equivalent a		
	Rebleix a		Reblert per		
	Cobreix a	002- 103	Cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 002	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVIII			
DEFINICIÓ	Estrat. Rebliment modern.				
DESCRIPCIÓ	Estrat de composició heterogènia, amb molta ceràmica del s.XVII-XVIII. Reompliment del jardí per elevar el pati interior del nivell de carrer a la primera planta.				
Z .SUP: 14,84		Z INF. : 12,15		POTÈNCIA : 2,71	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a	100,101.		Reblert per	
	Cobreix a	003.		Cobert per	001.
	Talla a			Tallat per	102.
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a	104		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 003	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVII-XVIII		
DEFINICIÓ	Estrat. Rebliment modern			
DESCRIPCIÓ	Estrat de composició heterogènia amb material constructiu i molta ceràmica del s. XVII-XVIII.			
Z .SUP: 12,15		Z INF. : 11,50		POTÈNCIA : 0,65
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	100,101.	Reblert per	
	Cobreix a	004, 005, 006, 007, 008, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112,	Cobert per	002.

		113, 114, 115, 117		
	Talla a		Tallat per	102.
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a	105	Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 004	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVII-XVIII		
DEFINICIÓ	Estrat. Enderroc de les estructures			
DESCRIPCIÓ	Estrat d'enderroc de les estructures del s.XVI-XVII, amb composició de runa molt heterogènia, constructiu, teules, rajola, ceràmica..etc			
Z .SUP: 11, 50		Z INF. : 11,26		POTÈNCIA :0,24
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	100, 101.	Reblert per	
	Cobreix a	008.	Cobert per	003.
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a	105, 109, 110, 111, 112	Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 005	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVII-XVIII			
DEFINICIÓ		Estrat.			
DESCRIPCIÓ		Nivell de reompliment molt heterogeni , sorrenc. Molt flonjo amb ceràmica			
Z .SUP:		Z INF. :		POTÈNCIA	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Reblert per		
	Cobreix a		Cobert per	004.	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a	109, 110, 111, 113	Se li entrega		

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4		UE: 006	
CODI	027/17		CRONOLOGIA : s. XVII-XVIII
DEFINICIÓ	Estrat. Rebliment abocat dins el possible dipòsit o estructura buida sota l'escala.		

DESCRIPCIÓ	Estrat corresponent al rebliment modern del forat d'acumulació d'aigües negres sota de l'escala, no conservada. Gran quantitat de material ceràmic, bronze, vidre...			
Z .SUP:	Z INF. :		POTÈNCIA	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	101, 111, 113, 115	Reblert per	
	Cobreix a		Cobert per	004.
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 007	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVII-XVIII			
DEFINICIÓ	Estrat.				
DESCRIPCIÓ	Nivell enderroc d'estructures amb material constructiu, teules i rajols.				
Z .SUP: 11,50		Z INF. : 11,26		POTÈNCIA : 0,24	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	004.	
	Rebleix a	100-101.	Reblert per		
	Cobreix a	009.	Cobert per	003.	
	Talla a		Tallat per	102.	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a	106, 107, 115,116	Se li entrega		

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 008	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s.XVI-XVII		
DEFINICIÓ	Estrat			
DESCRIPCIÓ	Nivell de cendres i carbons, que s'extèn per tota la superfície del jaciment. Nivell de circulació al pati l'interior de la finca del s. XVI-XVII			
Z .SUP: 11,27		Z INF. : 11,25		POTÈNCIA : 0,02
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a	009.	Cobert per	003, 004.
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a	105, 106, 107, 108, 109, 110, 111	Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 009	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s.XVI-XVII		
DEFINICIÓ	Estrat			
DESCRIPCIÓ	Nivell d'argiles vermelles que iguala tot el terreny, amb poc material associat. Nivell d'ús del pati interior la finca s. XVI-XVII			
Z .SUP: 11,25		Z INF. : 11,20		POTÈNCIA : 0,05
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a	10,12	Cobert per	008, 118.
	Talla a		Tallat per	100, 101.
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a	105, 106, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 117.	Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 010	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI-XVII			
DEFINICIÓ	Estrat				
DESCRIPCIÓ	Nivell heterogeni, sorrenc amb carbons i argiles vermelloses. On es troben les rases de construcció de les estructures anteriors a l'aixecament del palau. La cota final d'excavació 11,14 msnm arriba a aquest nivell.				
Z .SUP: 11,20		Z INF. : 11,08		POTÈNCIA : 0,12	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Reblert per	
	Cobreix a	012, 015.		Cobert per	009.
	Talla a			Tallat per	011,024, 025, 026
	Es recolça a			Se li recolça	
	S'entrega a			Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4		UE: 011		
CODI	027/17		CRONOLOGIA :	s.XVI-XVII
DEFINICIÓ	Retall			
DESCRIPCIÓ	Retall de fonamentació del pilar 113			

Z .SUP: 11,20 msnm		Z INF. : 10,86 msnm		POTÈNCIA
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	113
	Cobreix a		Cobert per	009.
	Talla a	010 ,015, 016.	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 012	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s.XIV-XV			
DEFINICIÓ	Estrat d'anivellament.				
DESCRIPCIÓ	Estrat de cendra, amb material ceràmic. Possiblement anivellament de terreny. Interior del sondeig 1.				
Z .SUP: 11,08		Z INF. : 10,80		POTÈNCIA : 0,28	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Reblert per		
	Cobreix a	013.	Cobert per	010.	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 013	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XIV-XV			
DEFINICIÓ	Estrat medieval				
DESCRIPCIÓ	Nivell de cendres fosques, possible anivellament. Associada a ceràmica medieval. Interior del sondeig 1				
Z .SUP: 10,80		Z INF. : 10,70		POTÈNCIA : 0.10	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Reblert per		
	Cobreix a	014.	Cobert per	012.	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 014	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XIV-XV			
DEFINICIÓ	Estrat medieval				
DESCRIPCIÓ	Nivell sorrenc, molt flonjo. Interior del sondeig 1				
Z .SUP: 10,70		Z INF. : 10,50		POTÈNCIA : 0,20	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Reblert per		
	Cobreix a	015.	Cobert per	010, 012, 013.	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 015	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XIII-XIV			
DEFINICIÓ	Estrat medieval.				
DESCRIPCIÓ	Nivell heterogeni. Argiles, sorres i carbons. Aparició de fragments d'una redoma d'època andalusí. Interior sondeig 1				
Z .SUP: 10,50		Z INF. : 10,40		POTÈNCIA : 0,10	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Reblert per	
	Cobreix a	016.		Cobert per	014.
	Talla a			Tallat per	024, 025.
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 016	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s.XII-XIII			
DEFINICIÓ	Estrat medieval				
DESCRIPCIÓ	Nivell de sorres grogues amb carbons. L'escàs material ceràmic ha aportat ceràmica andalusí amb decoració “corda seca parcial”. Interior del sondeig 1				
Z .SUP: 10,40		Z INF. : 10,30		POTÈNCIA : 0,10	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Reblert per	

	Cobreix a	017.	Cobert per	015.
	Talla a		Tallat per	024, 025.
	Es recolça a		Se li recolça	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 017	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : indeterminada (anterior a s.XII-XIII)			
DEFINICIÓ	Estrat				
DESCRIPCIÓ	Nivell de llims groguencs sense material associat. Interior sondeig 1.				
Z .SUP: 10,30		Z INF. : 10,20		POTÈNCIA : 0,10	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Reblert per	
	Cobreix a	018.		Cobert per	016.
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 018	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : indeterminada (posterior s.V-VI)			
DEFINICIÓ	Estrat				
DESCRIPCIÓ	Nivell d'argiles endurides amb nòduls i carbons ,possiblement aportades de forma natural. Sense material associat però cobrint estrats tardo-antics. Sondeig 1				
Z .SUP: 10,20		Z INF. : 10,00		POTÈNCIA : 0,20	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Reblert per	
	Cobreix a	019, 020, 021		Cobert per	017.
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4		UE: 019	
CODI	027/17		CRONOLOGIA : s. IV-V ane
DEFINICIÓ	Estrat tardo-antic		

DESCRIPCIÓ	Nivell d'argiles naturals, tortorà, sense material associat, on es retalla la fosa. Sondeig 1			
Z .SUP: 10,00	Z INF. : 9,50		POTÈNCIA : indeterminat	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	021.
	Cobreix a		Cobert per	018.
	Talla a		Tallat per	020.
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 020	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : IV-V ane			
DEFINICIÓ	Retall tardo-antic				
DESCRIPCIÓ	Retall de la fossa 1,50 m profunditat, 0,56 m d'amplada i 2,45 Im de longitud. Orientació oest-est. Interior de la fosa 1.				
Z .SUP: 10,00		Z INF. : 9,50		POTÈNCIA : 0,50	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Reblert per	021.
	Cobreix a			Cobert per	
	Talla a	019.	Tallat per		
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 021	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. IV-V ane		
DEFINICIÓ	Rebliment romà, tardo-antic.			
DESCRIPCIÓ	Rebliment de la fossa 1. Argilós amb carbons molt endurit. A l'interior shi troben els morts 022 i 023. Interior del sondeig 1.			
Z .SUP: 10,00		Z INF. : 9'50		POTÈNCIA : 0,50
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	020.	Reblert per	022,023.
	Cobreix a		Cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 022	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : IV-V ane			
DEFINICIÓ	Mort 1				
DESCRIPCIÓ	Inhumació femenina tardo-antiga. Posició primària. Orientació crani a l'oest, peus a l'est. Fossa 1. Sondeig 1				
Z .SUP:		Z INF. :		POTÈNCIA	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	023.	
	Rebleix a		Reblert per		
	Cobreix a		Cobert per	021.	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a	020.	Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 023	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : IV-V ane			
DEFINICIÓ	Mort 2				
DESCRIPCIÓ	Inhumació masculina tardo-antiga. Posició secundària. Fossa 1. Sondeig 1				
Z .SUP:		Z INF. :		POTÈNCIA	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	022.
	Rebleix a			Reblert per	
	Cobreix a			Cobert per	021.
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4		UE: 024	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI-XVII	
DEFINICIÓ	Retall de fonamentació		
DESCRIPCIÓ	Retall de fonamentació del mur 106 en encofrat perdut.		
Z .SUP:		Z INF. :	POTÈNCIA

SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a	016.	Cobert per	014.
	Talla a	015.	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 025	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI			
DEFINICIÓ	Retall				
DESCRIPCIÓ	Retall de la fonamentació de la riosta 116 en encofrat perdut				
Z .SUP: 11,20		Z INF. : 10,90		POTÈNCIA : 0.30	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Reblert per		
	Cobreix a	016.	Cobert per	014.	
	Talla a	015.	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 026	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI-XVII			
DEFINICIÓ	Retall				
DESCRIPCIÓ	Retall de la boca circular del pou 105. Inici del brocal.				
Z .SUP: 11,19		Z INF. : indeterminada		POTÈNCIA : indeterminada	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Reblert per		
	Cobreix a		Cobert per	009.	
	Talla a	010.	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza	105	
	S'entrega a		Se li entrega		

Ç

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 027	
---	--	--	----------------	--

CODI	027/17	CRONOLOGIA :	s.XVI-XVII
DEFINICIÓ	Retall		
DESCRIPCIÓ	Retall de la rasa del la estructura de pedra de l'interior del dipòsit UE121		
Z .SUP:		Z INF. :	POTÈNCIA
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Reblert per
	Cobreix a		Cobert per
	Talla a	10	Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4		UE: 028	
CODI	027/17	CRONOLOGIA :	s. XVI-XVII
DEFINICIÓ	Rebliment		
DESCRIPCIÓ	Rebliment de la rasa UE 027. Sora de cota d'afectació.		
Z .SUP:		Z INF. :	POTÈNCIA
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a	27	Reblert per
	Cobreix a		Cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a	121	Se li entrega

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4		UE: 100	
CODI	027/17	CRONOLOGIA :	s.XVIII-XIX
DEFINICIÓ	Mur perimetral		
DESCRIPCIÓ	Mur perimetral amb el carrer de la Flor. Situat al sud-oest respecte al jardí. Possiblement el mur era una de les façanes reaprofitades d'una casa anterior, reformat en època moderna per ser mur de tancament del jardí i reomplir l'espai. Material divers, des de carreus i morter a la part inferior a maó en les zones mes elevades. Dins la seva estructura a nivell del primer pis trobem una possible pila de font o abeurador, en desús i integrada al mur. Alçada : 7,64 m Longitud: 9,58 m		
Z .SUP:	19,04 msnm	Z INF. :	11, 40 msnm
SEQÜÈNCIA	Igual a	101	Equivalent a

ESTRATIGRÀFICA	Rebleix a		Reblert per	002, 003, 004
	Cobreix a		Cobert per	
	Talla a	008, 009, 010, 117	Tallat per	
	Es recolza a	106.	Se li recolza	103, 104, 105, 114.
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 101	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s.XVIII-XIX		
DEFINICIÓ	Mur perimetral			
DESCRIPCIÓ	Mur perimetral amb la finca on es situava el cinema. Situat al nord-oest respecte al jardí. Funciona com a tancament lateral en època moderna del jardí. Material divers, des de carreus i morter a la part inferior a maó en les zones mes elevades. Dins la seva estructura es veu que talla les escales d'una casa anterior(UE 119), seccionant també una entrada (UE 115). Alçada : 5,64 m Longitud: 12,54 m			
Z .SUP: 17,05 msmn		Z INF. : indeterminat		POTÈNCIA
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a	102	Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	002, 003, 004.
	Cobreix a		Cobert per	
	Talla a	006, 008, 009, 010, 113, 115, 119	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 102	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XXI		
DEFINICIÓ	Mur de formigó armat contemporani.			
DESCRIPCIÓ	Estructura per encabir el generador de H&M i fer passar serveis. Orientació Sud respecte al jardí . Situació vers el jardí Sud-est.			
Z .SUP: 14, 84 msnm		Z INF. : 11,14 msnm		POTÈNCIA
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	001.
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a		Cobert per	
	Talla a	002, 003, 004, 007, 008, 009, 010, 116.	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 103	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XX			
DEFINICIÓ		Volta tancament de la boca del pou.			
DESCRIPCIÓ		Volta pel segellat de la boca del pou, amb morter Portland, maons i dos carreus de pedra laterals i amb una superfície de 1,20 X 1.20 metres. Desmuntatge total			
Z .SUP: 14,60		Z INF. : 14,40		POTÈNCIA : 0,20	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Reblert per		
	Cobreix a	104	Cobert per	001.	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a	100	Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 104	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVIII			
DEFINICIÓ	Elevació del pou amb planta quadrangular.				
DESCRIPCIÓ	Pou de planta quadrangular amb una boca de 80 X 80 cm i 2,25 metres de fondària. Material emprat: enlluït interior amb cal i estructura amb carreus treballats, maons i morter de cal. Bon estat de conservació. Desmuntatge total.				
Z .SUP: 15,40		Z INF. : 12,14		POTÈNCIA : 3,26	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Reblert per	
	Cobreix a	105		Cobert per	103
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a	100		Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	002.

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4		UE: 105		
CODI	027/17		CRONOLOGIA :	s. XVI-XVII
DEFINICIÓ	Brocal circular del pou.			
DESCRIPCIÓ	Pou de planta circular, de 80 cm de diàmetre excavat a les argiles i reforçar en la seva part més elevada amb maons. Enlluït de calç a l'exterior del brocal de 0,70 m. La part afectada és de 1 metre. La potència de la part construïda amb maó es de 2,25 m. El total de profunditat del pou des d'aquesta cota i comptant les argiles excavades és de 8 metres. Desmuntatge parcial per passar la cota d'afectació.			

Z .SUP: 12.14 msnm		Z INF. : 9,89 msnm		POTÈNCIA : 2,25 m	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Reblert per		
	Cobreix a		Cobert per	104	
	Talla a	010.	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza	100, 114, 117.	
	S'entrega a	026.	Se li entrega	003, 004, 008, 009	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 106	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s.XVI-XVII			
DEFINICIÓ	Mur				
DESCRIPCIÓ	Mur de maçoneria amb pedra desbastada i morter de calç. Possiblement mur mitjancer entre dues finques diferents, a la part interior se li lliuren els nivells d'ús i de circulació del pati interior del s. XVI. La secció nord s'adossa al pilar UE 113 i al sud se li recolça el mur UE 100, reaprofitant un tram per acotar el recinte pel carrer de la Flor. Desmuntatge total. Longitud: 4,30 m Amplada: 0,60 m				
Z .SUP: 12,20 msnm		Z INF. : 10, 90 msnm		POTÈNCIA : 1,30 m	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Reblert per	
	Cobreix a			Cobert per	002, 003.
	Talla a	010, 015, 016.		Tallat per	
	Es recolza a	113		Se li recolza	100
	S'entrega a			Se li entrega	004, 008, 009

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 107	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI-XVII			
DEFINICIÓ	Estructura. Mur de tancament				
DESCRIPCIÓ	Mur de tancament o tapiat, de maons i pedres desbastades sense morter. Separa dos àmbits diferenciats, donant accés a l'interior del pati, on trobem el brocal del pou (UE105) i al marxapeu (UE 108) possible accés a la zona noble de l'edifici del s.XVI. Desmuntatge total. Longitud: 1,30 m Amplada : 0,15 m				
Z .SUP:		Z INF. :		POTÈNCIA	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Reblert per	
	Cobreix a	008, 009.		Cobert per	004.
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	108,113.
	S'entrega a			Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 108	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI-XVII		
DEFINICIÓ	Estructura. Marxapeu			
DESCRIPCIÓ	Marxapeu fet amb lloses de pedra treballada, amb morter sorrenc. S'assenta sobre el nivell de cendres i l'argilós de circulació del patí. Se li recolza una llosa de pedra treballada (UE109) possiblement relacionada amb un tram d'escala desaparegut. Es l'entrada a l'àrea d'habitada de la finca. El tal·lus impedeix veure aquesta relació. Desmuntatge parcial.			
Z .SUP:		Z INF. :		POTÈNCIA
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a	008, 009.	Cobert per	004.
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	107,109, 110.
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 109	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI-XVII			
DEFINICIÓ	Estructura. Esglaó.				
DESCRIPCIÓ	Possiblement el primer esglaó d'una escala desapareguda que s'assenta sobre el marxapeu (UE108) i l'envà (UE 110) seria la seva base. Mesures: 82x30x17 cm. S'elevava fins un hipotètic primer pis ara desaparegut . Afectat pel talús. Desmuntatge parcial.				
Z .SUP: 11,45 msnm		Z INF. : 11,30 msnm		POTÈNCIA : 0,15 m	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Reblert per	
	Cobreix a			Cobert per	004.
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a	108,110.	Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega	005.	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4		UE: 110		
CODI	027/17		CRONOLOGIA :	s. XVI-XVII
DEFINICIÓ	Estructura. Paret de totxo amb morter sorrenc.			
DESCRIPCIÓ	Paret de totxo amb morter sorrenc. Possiblement és el la base d'un tram d'escala on sòls es conserva l'esglaó UE 109. S'adossa a l'envà format per UE 111. S'assenta sobre argiles.			

	Desmuntatge total. Amplada : 0,15 m Longitud: 1,20 m			
Z .SUP:		Z INF. :		POTÈNCIA
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a	009, 027, 028.	Cobert per	004.
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a	108, 111.	Se li recolza	109.
	S'entrega a		Se li entrega	005.

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 111	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI-XVII			
DEFINICIÓ	Estructura. Envà de totxo amb morter sorrenc groc.				
DESCRIPCIÓ	Envà de totxo amb morter sorrenc groc. El morter emprat és una barreja molt dèbil de calç i sorra. S'assenta sobre un mur de pedra desbastada. Aixecat amb dos parament similars al mateix temps. Separa dos àmbits diferents, el format ped possible dipòsit UE 120 i la base de la possible escala a l'interior del pati. Desmuntatge total. Amplada : 0,15 m Longitud: 1,17 m				
Z .SUP:		Z INF. :		POTÈNCIA	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a	028.		Reblert per	006.
	Cobreix a			Cobert per	003.
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a	112, 113.		Se li recolza	110, 119.
	S'entrega a			Se li entrega	004, 005.

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 112	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI-XVII			
DEFINICIÓ	Pilar est.				
DESCRIPCIÓ	Pilar de carreus treballats, amb tres cares vista. Carreus treballats i encaixos de maó, amb un morter de calç molt compacte, de color groguenc i composició amb gran quantitat de graves. Les mesures son de 50X45 cm. S'assenta doble la estructura UE 116. possiblement forma part d'un arc, no conservat. Estructura que separaria el pati de la zona habitada. Desmuntatge total.				
Z .SUP: 11,79 msnm		Z INF. : 10,85		POTÈNCIA	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	113
	Rebleix a			Reblert per	

	Cobreix a		Cobert per	003.
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a	116	Se li recolza	111, 115, 119.
	S'entrega a		Se li entrega	004, 008, 009.

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 113	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI-XVII		
DEFINICIÓ	Pilar oest.			
DESCRIPCIÓ	Pilar de carreus treballada i morter de sorres vermelles. Mesures de 60X50 cm. Trobem dues fases constructives diferents. La seva cara vista , amb morter taronja, està en relació amb el mur UE 106 mentre que la seva rasa en encofrat perdut i morter vermell, es relaciona amb la estructura de riosta UE 116. possiblement forma part d'un arc no conservat. Desmuntatge total			
Z .SUP:12,25 msnm		Z INF. : 11,30 msnm		POTÈNCIA
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	112
	Rebleix a	011.	Reblert per	
	Cobreix a		Cobert per	003.
	Talla a	110,116.	Tallat per	
	Es recolza a	116.	Se li recolza	106, 107.
	S'entrega a		Se li entrega	004, 008, 009

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 114	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI-XVII		
DEFINICIÓ	Pica amb desguàs ceràmic.			
DESCRIPCIÓ	Pica amb desguàs d'aigua de 60X90 construïda a base de maons i morter de calç. La canalització de desguàs és una peça de ceràmica amb una boca de 15 cm de diàmetre. Es troba en un bon estat de conservació.			
Z .SUP: 11,00 msnm		Z INF. : 10,10 msnm		POTÈNCIA : 0,90 m
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a	009.	Cobert per	003.
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a	105	Se li recolza	100
	S'entrega a		Se li entrega	004, 008.

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 115	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI-XVII		
DEFINICIÓ	Porta amb llindar i brancal de pedra.			
DESCRIPCIÓ	Porta amb llindar de pedra treballada, així com el brancal dret, també treballat, que conserva una frontissa de ferro. Conservació del tapiat amb pedra i totxo. Seccionada per el mur perimetral UE 101. Desmuntatge total.			
Z .SUP:		Z INF. :		POTÈNCIA
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a		Cobert per	104
	Talla a		Tallat per	101
	Es recolza a	112, 116.	Se li recolza	111, 119.
	S'entrega a		Se li entrega	008, 009.

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 116	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI		
DEFINICIÓ	Estructura. Riosta.			
DESCRIPCIÓ	Riosta de pedra desbastada i morter sorrenc color groc i calç. Segueix una direcció SE-NO. Serveix de base als dos pilars laterals UE 112 i UE 113. és l'inici de la separació entre dos àmbits, entre el jardí i la zona habitada. Possiblement formi part de la projecció d'un arc no conservat. Desmuntatge parcial. Longitud: 3,80 m Amplada: 0,70 m			
Z .SUP: 11,20 msnm		Z INF. : 10,86		POTÈNCIA
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	025.	Reblert per	
	Cobreix a		Cobert per	009.
	Talla a	010, 015, 016.	Tallat per	011.
	Es recolza a		Se li recolza	112, 113, 115, 121
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4		UE: 117
CODI	027/17	CRONOLOGIA : s. XVI-XVII
DEFINICIÓ	Canalitzacions	

DESCRIPCIÓ	Doble canalització d'eixida d'aigua, feta amb rajols i morter sorrenc que desguassaven al carrer de la Flor. Relacionat amb les estructures del brocal del pou (UE 105) i la pica (UE114). Queda seccionada per la contrucció del mur perimetral UE 100.			
Z .SUP:	Z INF. :		POTÈNCIA	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a	008, 009.	Cobert per	004.
	Talla a		Tallat per	100
	Es recolza a	105,11	Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 118	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI-XVII			
DEFINICIÓ		Estructura de totxo			
DESCRIPCIÓ		Estructura de funció indeterminada feta de rajol, possiblement relacionat amb l'evacuació d'aigües de l'accés que te al davant (UE115)			
Z .SUP:		Z INF. :		POTÈNCIA	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Reblert per	
	Cobreix a			Cobert per	009.
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 119	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s. XVI-XVII			
DEFINICIÓ	Llosa de pedra				
DESCRIPCIÓ	Llosa de pedra treballada, cobreix la estructura UE120 i tapa una petita canalització sota de el llindar de la porta UE 115. Possible esglaó o tapadora. Ús indeterminat. Desmuntatge total.				
Z .SUP:		Z INF. :		POTÈNCIA	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	
	Rebleix a			Reblert per	
	Cobreix a			Cobert per	4
	Talla a			Tallat per	101

	Es recolza a	112, 115, 121	Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 120	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s XVI-XVII		
DEFINICIÓ	Mur			
DESCRIPCIÓ	Mur de maçoneria amb pedres desbastades, amb una mida de 75X50 cm en la seva part vista. Segueix una direcció SE-NO. El morter emprat és de terra. Paral·lelament trobem una possible claveguera adossada de totxos i morter de cal. Està en un mal estat de conservació. Interior de la rasa de serveis. No queda afectat pel desmuntatge			
Z .SUP:		Z INF. :		POTÈNCIA
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a		Cobert per	004.
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	009.

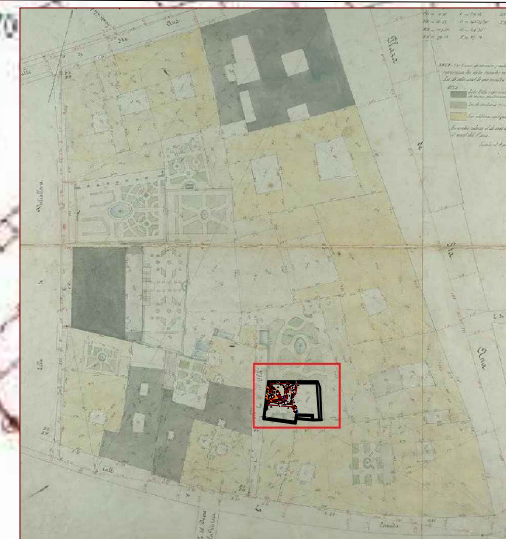
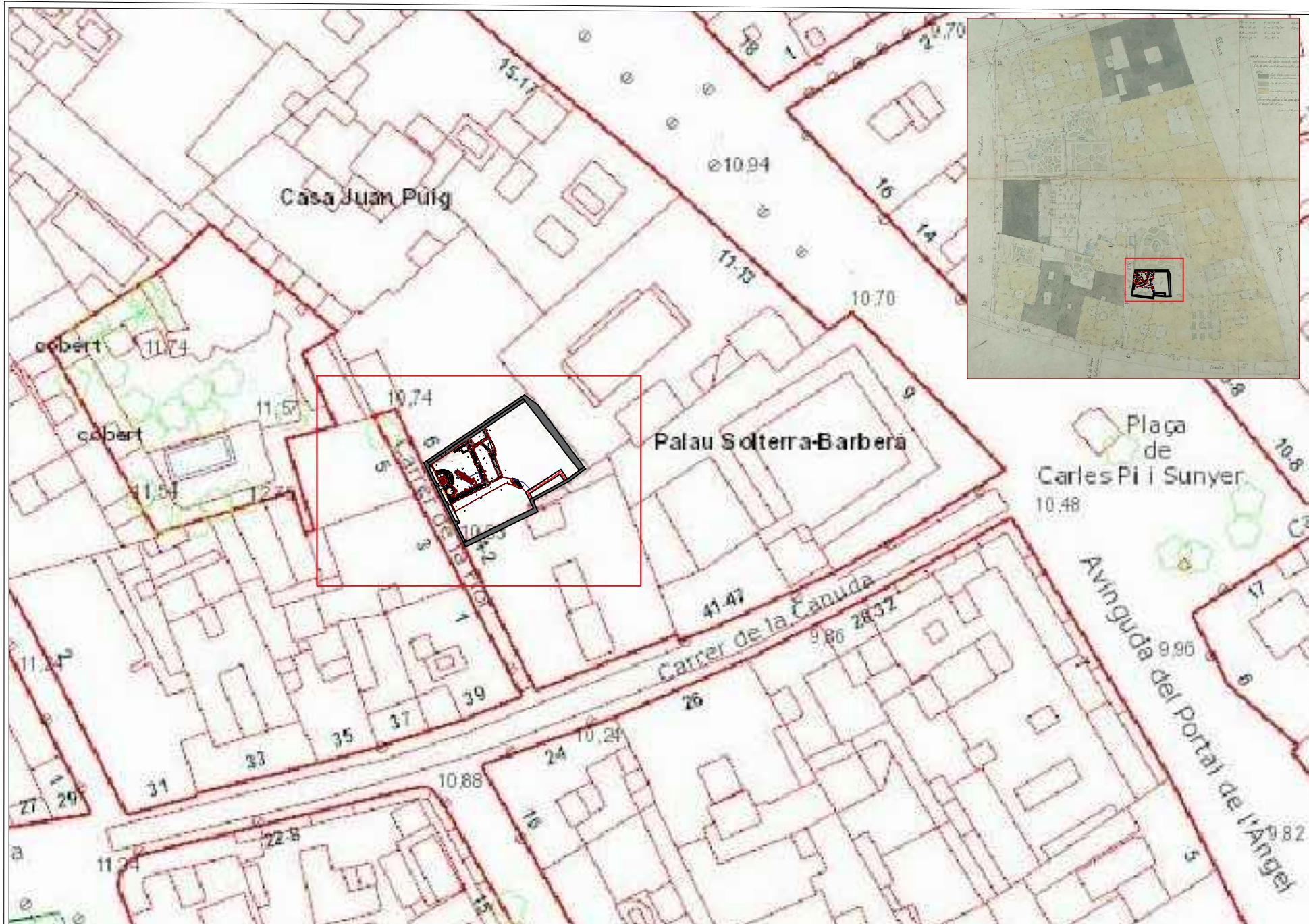
FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4			UE: 121	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s.XVI-XVII		
DEFINICIÓ	Estructura de pedra seca. Revestiment dipòsit.			
DESCRIPCIÓ	Estructura de pedra que revesteix un possible dipòsit. Funció indeterminada. Pedres desbastades sense lligar amb morter, a pedra seca. Solera de terra batuda endurida. A la banda del mur perimetral part de la estructura inferior es aprofitada per aixecar-lo, però la major part està seccionat i reconstruït.			
Z .SUP:		Z INF. :		POTÈNCIA
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	027.	Reblert per	006.
	Cobreix a		Cobert per	110,11
	Talla a		Tallat per	101
	Es recolza a	101, 113, 115, 116	Se li recolza	119
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 122	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : s.XVI-XVII			
DEFINICIÓ	Mur				
DESCRIPCIÓ	Mur de maçoneria amb pedres desbastades. Segueix una direcció SE-NO. El morter emprat és de terra amb graves i calç. Queda afectat pel talús. Possiblement està relacionat amb el mur UE 120, ja que segueix la mateixa orientació i estan alineats, tot i que el talús impedeix observar la seqüència sencera. No queda afectat pel desmuntatge				
Z .SUP:		Z INF. :		POTÈNCIA	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a			Equivalent a	120
	Rebleix a			Reblert per	
	Cobreix a			Cobert per	004.
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	120
	S'entrega a			Se li entrega	

FITXA UNITAT ESTRATIGRÀFICA: Portal de l'Àngel 9, carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4				UE: 123	
CODI 027/17		CRONOLOGIA : indeterminat			
DEFINICIÓ	Dipòsit. Pila o abeurador de pedra treballada.				
DESCRIPCIÓ	Dipòsit de pedra treballada, d'època indeterminada, integrada al la fase contemporània del mur perimetral (UE 100). Dins del tram fet de maó al s.XIX i reutilitzat com a banqueta. Als plànols de Garriga i Roca apareix un dipòsit dibuixat a l'interior del jardí, tram actualment reformat. Possiblement és el mateix element reutilitzat. S'observa des de la banda exterior al carrer de la Flor. Alçada: 0,60m longitud: 1,98 ,				
Z .SUP: 15,00 msnm		Z INF. : 14,60 msnm		POTÈNCIA	
SEQÜÈNCIA ESTRATIGRÀFICA	Igual a	100	Equivalent a		
	Rebleix a		Reblert per		
	Cobreix a		Cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza	102,103.	
	S'entrega a		Se li entrega		

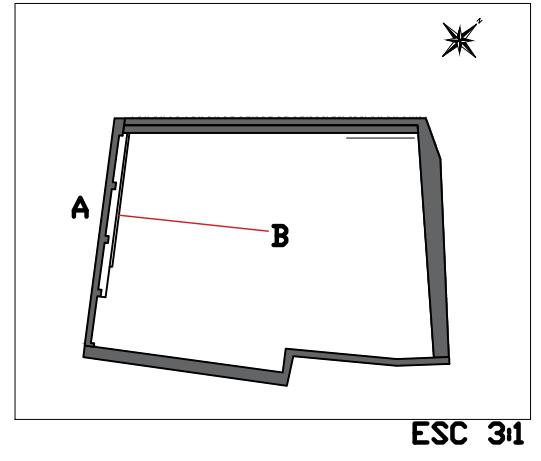
ANNEX 4. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

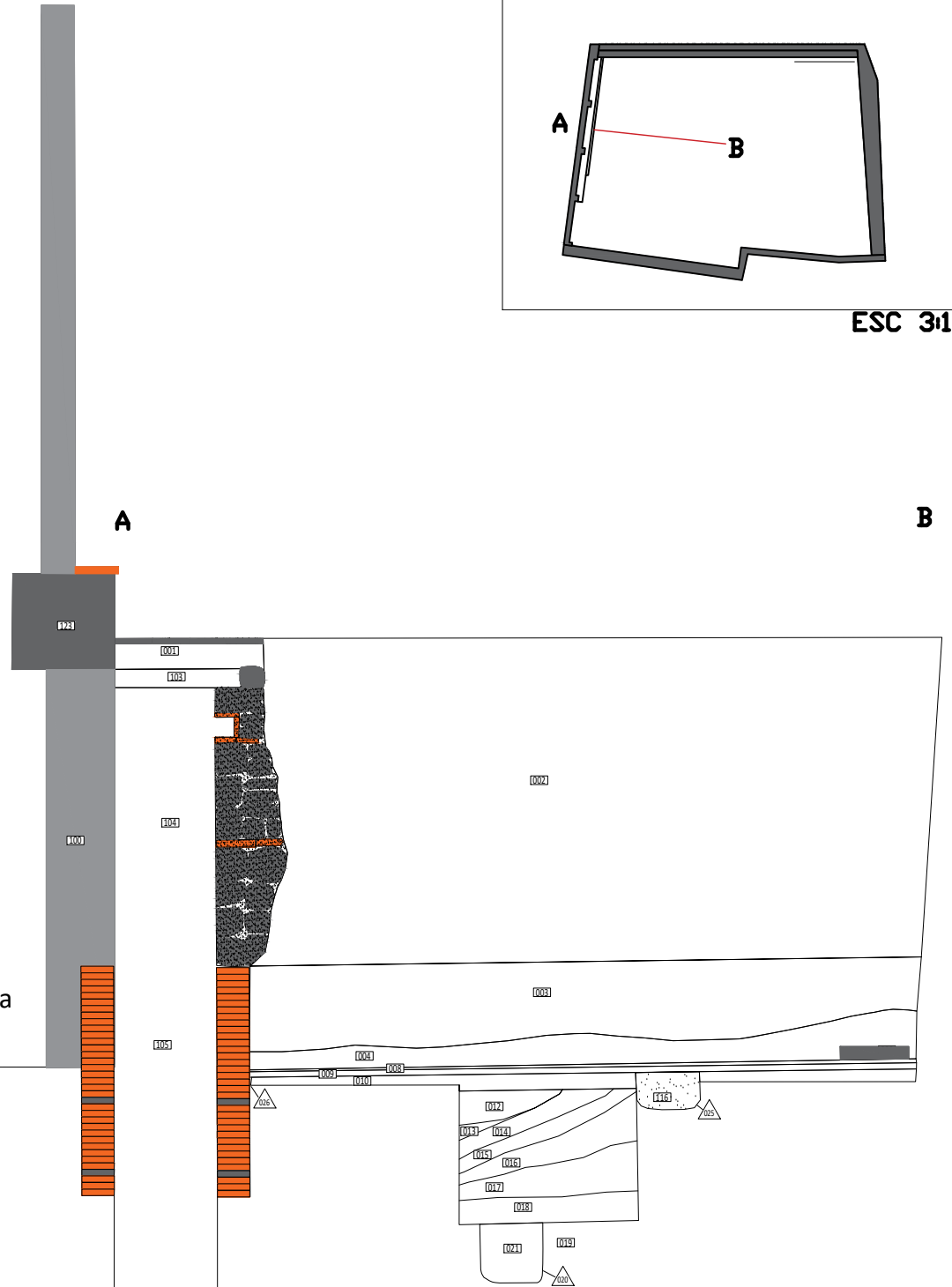

20 --
19 --
18 --
17 --
16 --
15 --
14 --
13 --
12 --
11 --
10 --
9 --
8 --

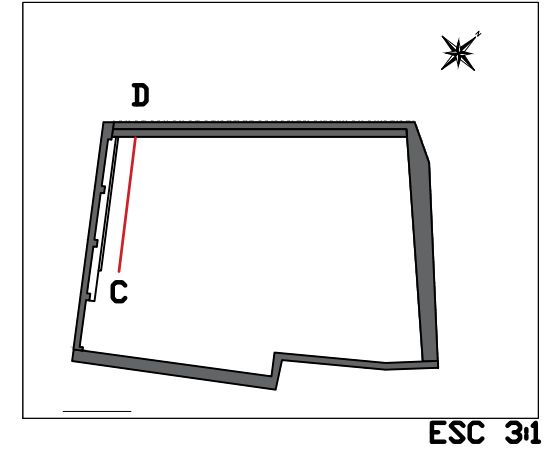
SECCIÓ A-B

Carrer de la Flor

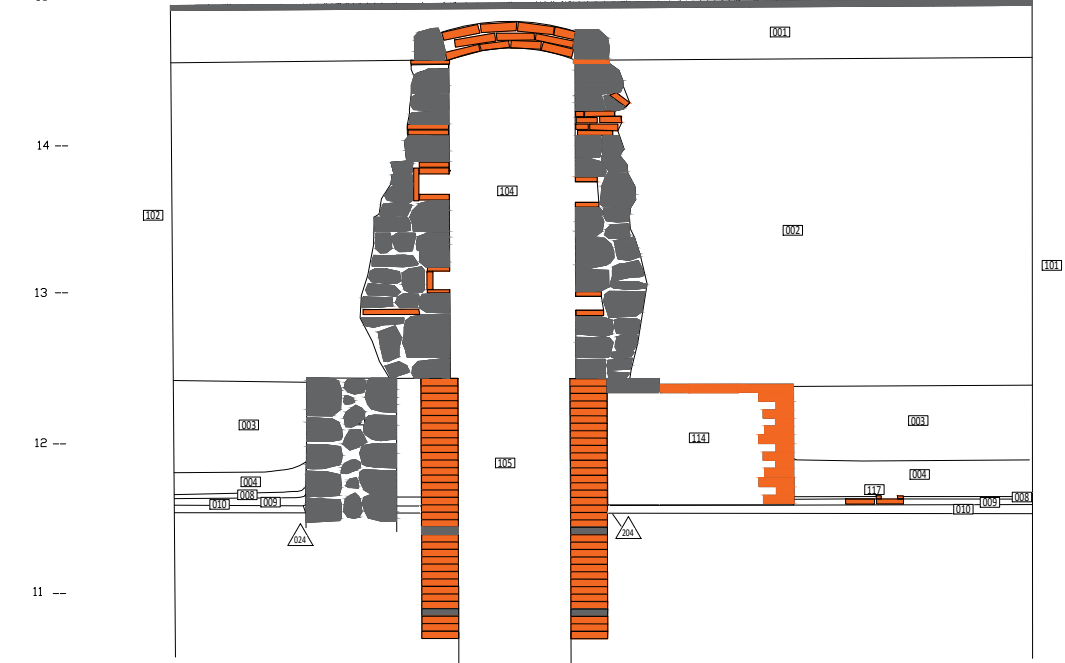

SECCIÓ C-D

14 C

D

- Morter
- Pedra
- Rajol i maó
- Tegula

ANNEX 5. DOCUMENTACIÓ NOTARIAL I ARXIVS HISTÒRICS

INDEX EXPLICATIU DELS DOCUMENTS ORIGINALS.

El buidatge de documents s'ha efectuat a l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona i a l'Arxiu Històric de la ciutat de Barcelona. S'adjunten els documents fotografiats o digitalitzats.

DOCUMENT 1

10 Juliol 1698
Arxiu Històric de Protocols de Barcelona
Notari Gaspar Sayos

S'adjunten documents originals.

DOCUMENT 2

3 de Març 1724
Arxiu Històric de Protocols de Barcelona
Notari Gaspar Sayos

Transcripció i acotació en plànol

“En 3 de Marzo de 1724 ante el Notàrio Gaspar Sayos.

Dª Maria de Fluvià y Minguella viuda, vende a D. Ramón Helio de Iborra aquellas casa con dos puertas en la calle de la Canuda y otre en un callejón sin salida por la parte de Oriente con un huerto, a ellas contiguo y dos callejones un a la parte de oriente y otra en la parte de poniente llamado den Corder.

Item: Aquellas casas antes con un portal y actualmente cercado de paredes en la calle del corder que no tiene salida.

Pertenecia a Fluvià por venta firmada a su favor por Magdalena Planella Terre y Ciurana ante D. Gaspar Sayos a 10 Julio 1689.

se tiene Jaime cristobal de Guimerà sucesor de Pedro Busquets y de Gondolbeu a censo de 18 y quien lo tiene por los aniversarios de Santa Ana.

Se dice que la calle Corder tenia un pozo y lindaba con las casa del Dr Cervera que antes pertenecieron al Dr. Bofill.

Esta casa derruida es el solar destinado a huerto al estero de la casa lindante con la casa Peguera hoy Marques de Castellvell.”

S'adjunten els documents originals i plànols explicatius.

DOCUMENT 3

7 abril 1846.
Arxiu Històric de la ciutat de Barcelona
Es dona permís a la comtessa de Solterra, Marquesa de Barbarà i de la Manresana a obrir a la casa que té a la plaça santa Anna una porta de botiga i altres 4 portes i ampliar

finestres a la part que mira al carrer de la Canuda. Ajuntament de Barcelona.

S'adjunten els documents originals

DOCUMENT 4

19 d'abril de 1849.

Arxiu Històric de la ciutat de Barcelona

Es dona permís a la comtessa de Solterra, Marquesa de Barbarà i de la Manresana per construir un tercer pis a la casa del carrer de la Canuda i plaça Santa Anna, formant balcons de 4 finestres del segon pis d'aquest tercer. Ajuntament de Barcelona.

S'adjunten els documents originals

DOCUMENT 5

1856

Arxiu Històric de la ciutat de Barcelona

QUARTERONS DE GARRIGA I ROCA

S'adjunten els documents originals i assenyalen en vermell la zona afectades.

DOCUMENT 6

Juny de 1867

Arxiu Històric de Protocols de Barcelona

Planols, plantes i alçats del projecte d'obertura de la transformació de les finestres de la primera planta i aixecament del tercer pis.

S'adjunten els documents originals

DOCUMENT 7

2 de Desembre 1869

Arxiu Històric de la ciutat de Barcelona

Plano y cabida de dos casas situadas en la calle de la Canuda propiedad del M Y Sor Conde de Solterra.

Es defienix el solar deles cases al número 41-43, on es veu el carrer de la Flor, abans Corder

S'adjunten els documents originals

DOCUMENT 8

11 de Juliol 1870

Arxiu Històric de la ciutat de Barcelona

Escrit sobre l'enderroc de les cases als números 41-43 del carrer de la Canuda.

S'enderroca el 23 de maig i s'inicia la nova obra el 9 de Juliol.

S'adjunten els documents originals

DOCUMENT 9

23 de Maig 1870

Arxiu Històric de la ciutat de Barcelona

Permís d'enderroc i construcció al Carrer de la Canuda 41-43 i límits posats per la ordenança municipal. Ajuntament de Barcelona.

S'adjunten els documents originals

DOCUMENT 1

[illegible][illegible]

DOCUMENT 2

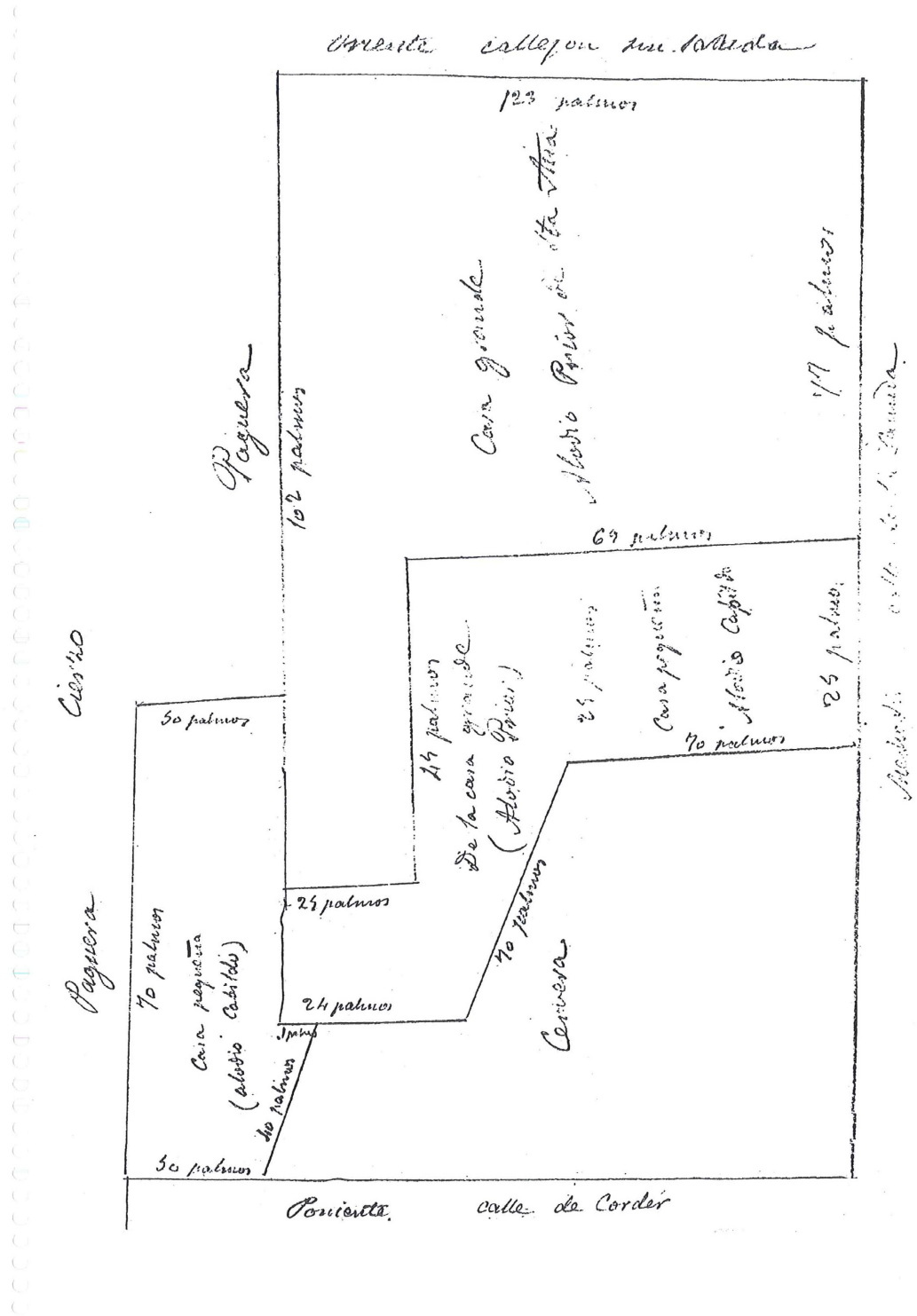
En 3 de Marzo de 1724 ante el Notario D. Gaspar Laya
D.ª Maria de Huvia y Minguella viuda, vende a D. Roman
Felip de Hoirra aquellas casas con dos puertas en la calle de
la Camida y otra en un callejon sin salida por la parte
de Oriente con un huerto a ellas contiguo y dos callejones uno
a la parte de oriente y otro a la parte de poniente llama-
do don Corder.

Item: Aquellas casas antes con un portal y actualmente
cercado de paredes en la calle don Corder que no tiene salida.

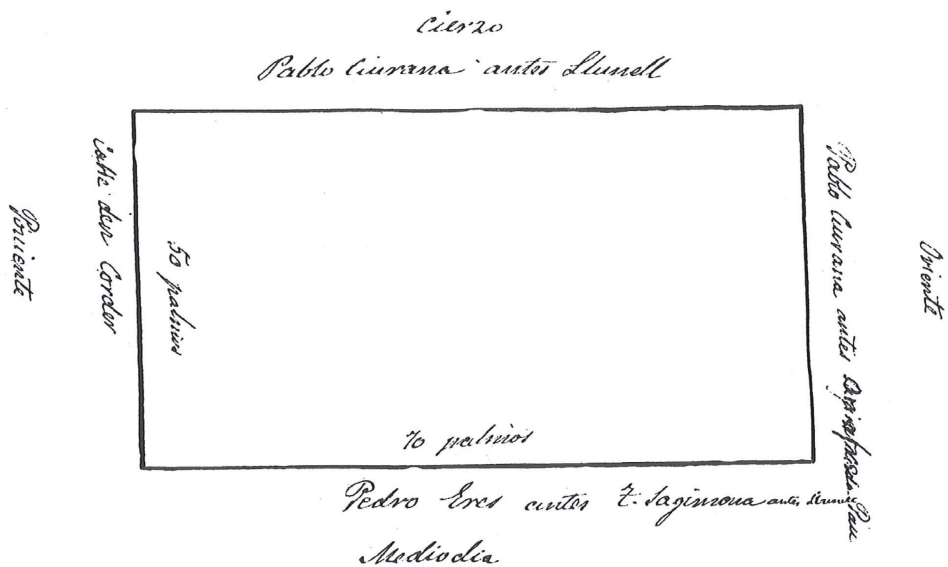
Pertenece a Huvia por venta firmada a mi favor por
Magdalena Planella Torre y Curana ante D. Gaspar Laya
a 10 Julio 1698

Se tiene. Tiene Cristobal de Guimera sucesor de D. Pedro
Busquet y de Sondolben a censo de 18 p. y un to. tiene
por los aniversarios comunes de Sta. Ana.

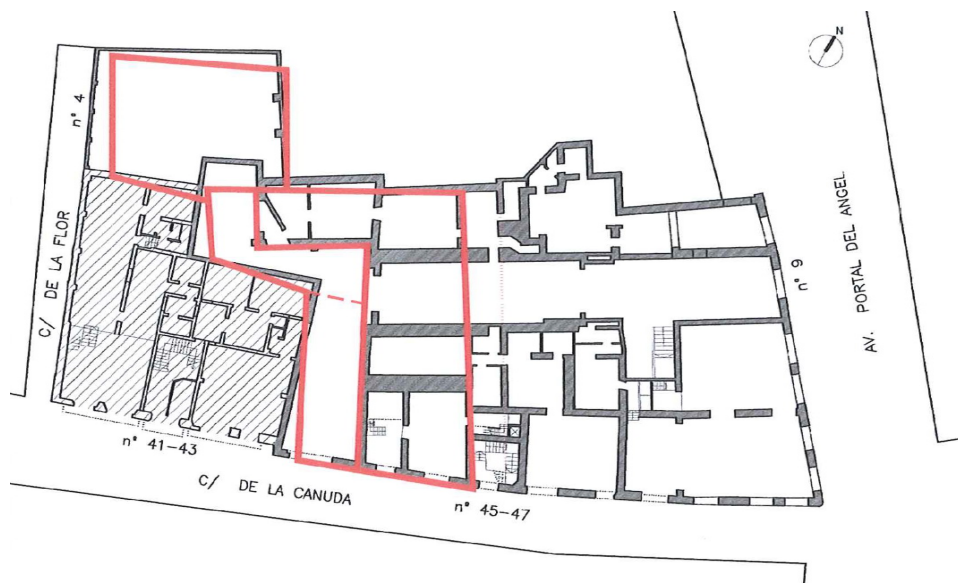
Se dice que la casa de la calle Corder tiene un pino y ha-
daba con las casas del Dr. Arriera que antes pertenecieron al
Dr. Rofill.

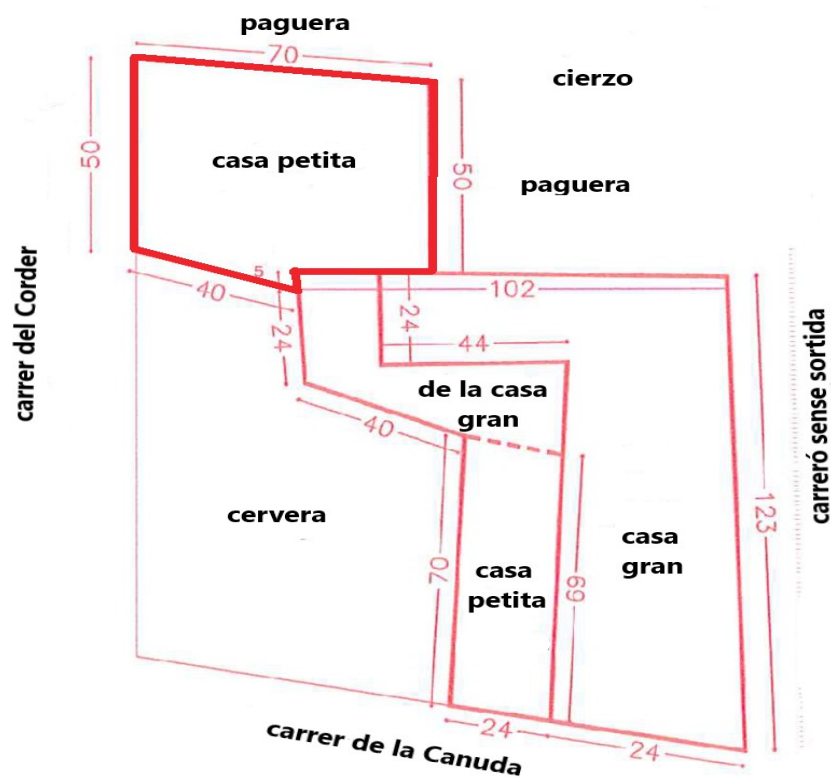
Esta casa dismucha es el solar destinado a puesto al
 extremo de la casa, lindante con casa Paguera hoy
 Sr. Marques de Castellwell.

Plànols i plantes explicatives de la ordenació anterior a 1725.

1. Planta de les cases marcades al document de compra-venda superposades amb l'actual Palau Solterra- Barberà. Extret del *Projecte de rehabilitació (CASAL J. i BRUFAU N. 2005)*

2. Ordenació de finques i propietats circumdants al Palau Solterra-Barbarà. Espais mesurats en pams.

DOCUMENT 3

Se concede permiso a la Srta. ca. leda
de Solerana, Marquesa de Bradarín
y de la Marquesana, para abrir en
la casa que posee en la Plaza de S. Juan
una puerta de tienda y otras cuatro puer-
tas y ventanas en la parte que mira
a la calle de la Canuda, todo con arreglo
a las dos fachadas que se han acor-
dado, limitándose para esta opera-
ción a quitar la única porción de
pared que sea necesaria sin poner
piedra labrada en sus jambas, pun-
diendo solamente continuarse en
estas una porción de pared en todo
su alto que no exceda de medio par-
te o de nueve dozavos de plomo a
lo mas en alguna parte, colocan-
do los traveses de madera sin
arco, encimados dando diez y seis al pie

Tras las aguas de la cubierta.
Tengo a bien dar: ~~ante~~ Dado: Vale
Barcelona a 1 de Abril de
1846

Por disposicion del Excmo. Ayte

U. de V.

Ignacio Sanjurjo

DOCUMENT 4

Se concede permiso a Joseph Samiera y de Nino, Condena de Solterra, Mangueso de Barbara y de la Manosa vecino de esta ciudad para construir un tener fino en su cara de la calle de la Canuda y plaza de Santa forma de balcones de cuatro ventanas del segundo piso de dicha calle con arreglo a las fachadas que ha presentado dirigiendo las aguas de la cubierta al interior y con tal que para la formacion de las aberturas solo quite la unica porcion de pared que sea necesario sin poner piedra labrada en sus jambas, pudiendo solamente construirse en estas una porcion de pared entera su alto que no exceda de medio palmo o de nueve dedos y de palmas a lo mas en alguna parte, y que en cuanto al espesor de la pared que debe levantar en parte del frente elevacion del edificio se le da balcones direccion al interior de las aguas de la cubierta y demas de la obra se arregle a lo prevenido en el bando de 1 de Mayo de 1843, con la condicion de pintar el todo de los dos frentes con uno de los colores aprobados por este cuerpo municipal, y costando la compra y coloracion del numero correspondiente al edificio en el modo que se le indicara.

Barcelona 19 de Abril de 1849.

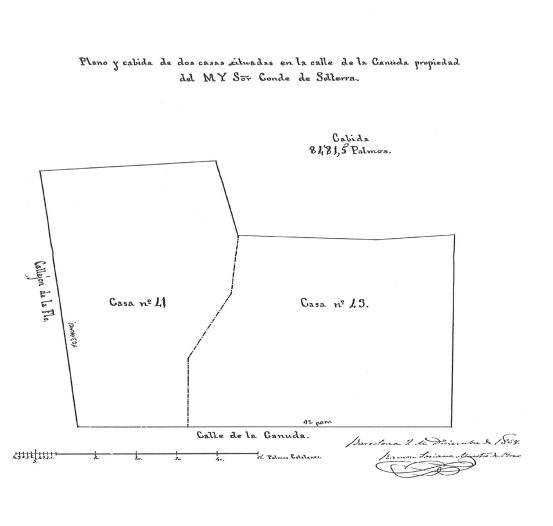
P. A. de V. C.

Jose de Llana
Srio

DOCUMENT 5

1. Quartero 68 de Garriga i Roca, 1856

DOCUMENT 8

una partida tan considerable — iba aplazando su proyecto esperando mejor ocasión.

Esta se ofreció y después de una inspección facultativa de dichas casas, encargó al Maestro de Obras D. Ramon Horiano que levantara los planos y vistos y aprobados, se dio despedido a los inquietos y en este estado ocurrió el triste fallecimiento del M. Y. S. Conde.

Los tutores de D. Ramon de Harrie-
ra y de Filallonga procedieron a cumplir la voluntad del Sr. Conde, en cuanto vieron que no se atacaba su disposición testamentaria en este punto especial, y obtenida del Excmo. Ayuntamiento la aprobación de los planos, empezó el derribo el día 23 de mayo de 1870. Llevado este acabo sin interrupción, el día 3 de julio fue colocada la primera piedra de los cincuenta en la mitad de estos a la parte

de la calle de la Canuda y al lado de dicha primera piedra fue colocado un bote de cristal que contenia un pergamino en el cual se lee lo siguiente.

El M. Y. L. Donde de Solterra Marques de Barbara y de la Mauresana, dispuso derribar y reedificar las dos casas que tenia en esta calle de la Canuda señaladas con los números 61 y 63, y habiendo fallecido antes de cumplir su deseo, los tutores de su hijo D. Ramon de Sarriera y de Vilallonga heredero de los Marquesados de Barbara y de la Mauresana, que son la M. Y. L. Condesa viuda de Solterra y Marquesa viuda de Barbara y de la Mauresana, D. Tomas Sivilla Canonigo Doctoral, D. Jose Papell Pbro y D. Ramon Suñol, acordaron proceder a dicha reedificacion: y empezado el derribo en 23 de mayo de 1870, colocan hoy la primera piedra de los cimientos en el santo

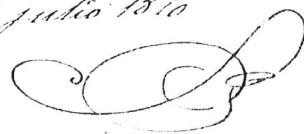
7
1 de julio de
este año

nombre de Dios uno y uno y bajo la protección
de la Santísima Virgen de las Mercedes.

La obra es proyectada y dirigida por D.
Ramon Soriano Maestro de obras; la albañi-
lería es hecha y dirigida por D. Jose Joca
y Amat, la carpintería por el maestro
D. Francisco Torras, la herrería por el
maestro D. Jaime Faralt.

Sea todo para gloria de Dios. "

Barcelona 11 julio 1870

En virtud de lo propuesto por la Comision
 1.ª del Hemo. Ayuntamiento de Concordia por medio
 de D. Ramon Suenol en calidad de Inten.
 menor de D. Ramon Chiveraz y de Vila Konga
 para describir y modificar las areas de
 propiedad de dichos menores con el fin de con-
 los man. del y lit. en la calle de la Llamada y
 mediante lo que se suple a los planes aporados.
 Por tanto en cuanto a la reconstruccion
 como en cuanto a la linea oficial de la
 inter. la resolucion con tintas amarillas en el
 plano de replanteamiento; que se acompa-
 a lo propuesto en la acta de los ordinarios
 en municipal, que sean de aplicacion
 en el presente caso. Que el Director de la obra
 de ingenieria civil por escrito por el
 de propio tiempo de acuerdo con el arquitecto
 de la Municipalidad para redactar el informe
 de la obra antes de abrir las zanjas
 para los cimientos y luego de firmada la
 resolucion al objeto de comprobarla, asi
 como antes de cubrir los maderos en cada
 punto y cubiertas y al concluirse la obra
 para la recepcion definitiva, todo lo cual

ANNEX 6. INVENTARI MATERIALS ARQUEOLÒGICS

CODI INTERVENCIÓ	UE	NÚMERO DIFERENCIAL	QUANTITAT FRAGMENTS	PRODUCCIÓ	TIPOLOGIA	NÚM MINIM INDIVIDU	DEFINICIÓ FRAGMENT	NOM DE LA FORMA	TÈCNICA	PASTA	DECORACIÓ		ACABATS		CRONOLOGIA	ANY INICI	ANY FINAL	NÚMERO DE CAIXA	INSCRIPCIÓ / MARCA	OBSERVACIONS
											INT	EXT	INT	EXT						
027/17	2	1	1	14304	MONTELUPO	1	VO	PLA	TO	AO	PP	PI	VI	VI	XVII-XVIII			9		FIGURATO TARDO
027/17	2		4	14103		4	VO	ESC	TO	AO	PI		VI	VI	XVII			1		
027/17	2		4	14103		4	NA	EOR	TO	AO	PI		VI	VI	XVII			1		
027/17	2		2	14305	MAIOLICA LIGUR	1	FO	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	VI	XVII			1		BLAU BERETTINO caligrafico a volute C
027/17	2		2	14305	MAIOLICA LIGUR	1	PS	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	VI	XVII			1		
027/17	2		2	14305	MAIOLICA LIGUR	2	SF	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	VI	XVII			1		
027/17	2		1	14305	MAIOLICA LIGUR	1	FO	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	VI	XVII			1		BLAU SOBRE BLANC
027/17	2	2	1	14251	MUEL	1	PS	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	VI	XVII			9		
027/17	2		11	14005		2	PS	CAT	TO	AR		CI		EF	XVI-XVII			1		PIVOT ZOOMORF
027/17	2		3	14120		3	FO	PLA	TO	AO	PI		VI	VI	XVII	1620	1670	1		
027/17	2		5	14120		5	VO	PLA	TO	AO	PI		VI	VI	XVII	1620	1670	1		
027/17	2		10	14114		10	VO	PLA	TO	AO	PI		VI	VI	XVII			1		
027/17	2		2	15032	MANISES	2	VO	PLC	MO	AO		PI		VI	XVII-XVIII			1		RAJOLA
027/17	2		5	15031		5	VO	PLC	MO	AO		PI		VI	XVII-XVIII			1		
027/17	2		1	15030		1	VO	PLC	MO	AO		PI		VI	XVII			1		
027/17	2		3	14200		3	VO	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	VI	XVII			1		
027/17	2		2	14300		2	VO	PLA	TO	AO			VI	VI	XVII			1		
027/17	2		1	14200		1	PS	ESC	TO	AO	PI	PI	VI	VI	XVII			1		
027/17	2		1	14300		1	PS	ESC	TO	AO			VI	VI	XVII			1		
027/17	2		4	14109		1	PS	PLA	TO	AO	PI		VI	VI	XVII-XVIII			1		SCENOGRAPHIA BAROCCA
027/17	2		6	14105		1	PE	PLA	TO	AO	PI		VI	VI	XVII-XVIII			1		
027/17	2		1	50035		1			MO	AO					XVII			1		
027/17	2		3	14003		3	VO	PDA	TO	AO			VI		XVII			2		
027/17	2		1	14003		1	VO	SER	TO	AO			VI		XVII			2		TIPUS II
027/17	2		2	14003		2	PS	MOR	TO	AO			VI	EF	XVII			2		TIPUS I
027/17	2		1	14003		1	VO	GIB	TO	AO			VI		XVII			2		
027/17	2		1	14003		1	PS	TAP	TO	AO		MU	VI	VI	XVII			2		
027/17	2		4	14002		1	FO	BAC	TO	AO					XVII			3		
027/17	2	3	1	14003		1	NA	FZM	MA	AO			VI	VI	XVII			9		
027/17	2		1	40000		1	FO	MOR							XVII			2		
027/17	2	4	5	14002		1	PS	MEN	TO	AO					XVII-XVIII			9		
027/17	2		1	14002		1	CR	TES	TO	AO				IR	XVII-XVIII			2		
027/17	2		1	20002	BALA DE CANÓ	1		BAL	FS						XVIII-XIX			10		RESTAURACIÓ
027/17	3		1	14002		1	VO	TES	TO	AO				IR	XVII-XVIII			2		
027/17	3		3	14003		3	VO	PDA	TO	AO			VI		XVII			2		
027/17	3		1	14003		1	FO	GIB	TO	AO			VI		XVII			3		
027/17	3		2	14003		2	VO	GIB		AO			VI		XVII			3		
027/17	3		1	14300		1	VO	PLA	TO	AO			EN	EN	XVII			3		
027/17	3		3	14003		3	VO	SER	TO	AO			VI		XVII			3		TIPUS II
027/17	3		1	14003		1	FO	POA	TO	AO				VI	XVII			3		
027/17	3		1	14200		1	VO	PLA	TO	AO	PI		EM	EM	XVII			3		
027/17	3		1	14200		1	VO	PLA	TO	AO		PI	EM	EM	XVII			3		
027/17	3		2	14306		1	VO	ESC	TO	AO	PI	I	VI	VI	XVII			3		
027/17	3		1	14003	SALER	1	PE	SRL	TO	AO			VI	VI	XVII			3		
027/17	3		1	14306	OUERA	1	PE		TO	AO		PI	VI	VI	XVII			3		
027/17	3	1	1	15000	MOTLLE	1		MOT	MO	AO					XVII			3		
027/17	3	2	1	15000	FIGURA	1		FAN	MO	AO					XVII			3		
027/17	4		1	15000	TRES PEUS	1		TPT	MA	AO					XVII			3		TRES PEUS

027/17	4	1	14306	1	VO	BEN	MA	AO		VI	VI	XVII-XVIII	3	BENEITERA
027/17	4	4	14102	4	FO	PLA	TO	AO	PI	VI	VI	XVII	3	
027/17	4	1	14003	1	PS	GRR	TO	AO		VI		XVII	3	DE NANSÀ ÚNICA
027/17	4	1	14003	1	VO	MOR	TO	AO		VI		XVII	3	
027/17	4	1	14003	1	VO	GIB	TO	AO		VI		XVII	3	
027/17	4	1	14003	1	FO	GIB	TO	AO		AF	AL	XVII	3	
027/17	4	1	14003	1	VO	SER	TO	AO		VI		XVII	3	
027/17	4	1	14003	1	VO	SER	TO	AO		VI		XVII	3	TIPUS I
027/17	4	1	14003	1	FO	PDA	TO	AO		VI		XVII	3	
027/17	4	1	14003	1	CR	OLL	TO	AO		VI		XVII	3	
027/17	4	2	14003	1	FO	POA	TO	AO			VI	XVII	3	
027/17	4	1	14208	1	VO	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	XVII	3	PINZELL PINTA
027/17	4	2	14200	1	NA	ESC	TO	AO	PI	PI	VI	XVII	3	
027/17	6	1	14003	1	PS	OLL	TO	AO		VI		XVII	9	
027/17	6	3	14003	3	PS	TAP	TO	AO		VI	VI	XVI-XVII	4	
027/17	6	1	14003	1	PS	BAC	TO	AO		VI		XVI-XVII	4	TIPUS II
027/17	6	2	14003	1	FO	BAC	TO	AO		VI		XVI-XVII	4	TIPUS I
027/17	6	3	14003	1	PS	COS	TO	AO		VI		XVI-XVII	4	TIPUS I
027/17	6	1	14003	1	PS	COL	TO	AO		VI	VI	XVI-XVII	4	
027/17	6	1	14003	1	PS	SER	TO	AO		VI		XVI-XVII	4	TIPUS I
027/17	6	3	14003	1	PS	SER	TO	AO		VI		XVI-XVII	4	TIPUS II
027/17	6	3	14003	1	PS	PLA	TO	AO		VI		XVI-XVII	4	TIPUS I
027/17	6	2	14003	1	PS	SER	TO	AO		VI		XVI-XVII	4	TIPUS II
027/17	6	4	14003	1	PS	PLA	TO	AO		VI		XVI-XVII	4	TIPUS II
027/17	6	1	14003	1	FO	MOR	TO	AO		VI		XVI-XVII	5	TIPUS II
027/17	6	2	14003	1	PE	ESF	TO	AO		VI	VI	XVI-XVII	5	
027/17	6	1	14003	1	PS	ESF	TO	AO		VI	VI	XVI-XVII	5	
027/17	6	2	14003	1	PS	GRE	TO	AO		VI	VI	XVI-XVII	5	
027/17	6	1	14003	1	FO	TAP	TO	AO		VI	VI	XVI-XVII	5	OVALADA
027/17	6	7	14003	7	PS	GRE	TO	AO		VI		XVI-XVII	5	RODONA
027/17	6	6	14003	6	PS	OLL	TO	AO		VI	VI	XVI-XVII	5	
027/17	6	2	14003	1		TEN	TO	AO		IP	VI	XVI-XVII	6	
027/17	6	3	14003	3	PS	OLL	TO	AR			PC	XVI-XVII	6	
027/17	6	1	14003	1	PS	SER	TO	AO		VI		XVI-XVII	6	TIPUS I
027/17	6	1	14003	1	PS	SER	TO	AO		VI		XVI-XVII	6	TIPUS II
027/17	6	1	14003	1		REN	TO	AO		IA	VI	XVI-XVII	5	
027/17	6	1	14003	1	PS	GRE	TO	AO		VI		XVI-XVII	9	
027/17	6	2	14003	1	PS	PLA	TO	AO		VI	VI	XVI-XVII	9	
027/17	6	3	14003	2	PS	SER	TO	AO		VI	VI	XVI-XVII	9	
027/17	6	15	14102	8	PS	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	XVI-XVII	7	
027/17	6	3	14211	1	VO	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	XVI-XVII	7	
027/17	6	1	14305	1	FO	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	XVI-XVII	7	BLAU SOBRE BLANC
027/17	6	2	14100	2	PS	PLA	TO	AO		VI	VI	XVI-XVII	7	
027/17	6	2	14100	2	PS	ESC	TO	AO	PI	PI	VI	XVI-XVII	7	
027/17	6	9	14208	9	NA	ESC	MA	AO	PI	PI	VI	XVI-XVII	7	PIZELL-PINTA
027/17	6	1	14206	1	PS	ESC	TO	AO	PI	PI	VI	XVII	7	BARCELONA
027/17	6	8	14208	8	PS	ESC	TO	AO	PI	PI	VI	XVII	7	
027/17	6	6	14208	6	PS	ESC	TO	AO	PI	PI	VI	XVII	7	
027/17	6	2	14213	2	PE	ESC	TO	AO	PI	PI	VI	XVI-XVII	7	ANGRAMA "R"
027/17	6	1	14201	1	VO	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	XVI-XVII	7	
027/17	6	1	14209	1	FO	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	XVI-XVII	7	CREU
027/17	6	7	14206	7	PE	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	XVII	7	HOSPITAL SANTA CREU
027/17	6	6	14208	6	PS	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	XVII	7	
027/17	6	2	14208	2	PS	BOL	TO	AO	PI	PI	VI	XVII	7	
027/17	6	1	15000	1		TPT	MA	AO				XVII	7	TRES PEUS
027/17	6	3	15000	3	PS	JOG	MA	AO		VI	VI	XVI-XVII	7	FIRETA
027/17	6	2	14100	2	PS	LCB	TO	AO		VI	VI	XVI-XVII	7	
027/17	6	1	14100	1	PS	SAL	TO	AO		VI	VI	XVI-XVII	7	

027/17	6	2	20006	MONEDES	1	MON											XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	6	1	20001	CULLERA BRONZE	1	CUL											XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	6	1	20001	SIVELLA BRONZE	1	SIV											XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	6	1	20001	AGULLA BRONZE	1	AGU											XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	6	18	20001	PLAQUES BRONZE	18	PLC											XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	6	2	20001	CLAUS BRONZE	2	CLA											XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	6	1	30000	LAMPADA VIDRE	2	CO	VEC	VG									XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	6	13	30000	VIDRE	13	SD	VIN	VG									XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	6	1	30000	RELLOTGE DE SOL	1	APL											XVI-XVII	10	RESTAURAR. FUSTA I BRONZE
027/17	6	2	20002	FERRADURA	2	FER											XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	6	1	20002	GANIVET	1	GNV											XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	6	1	20002	GANIVET	2	GNV											XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	6	1	20002	FRONTISSA	1	FTS											XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	6	2	20002	CLAUS FERRO	2	CLA											XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	6	1	20002	CLAU DE PORTA	5	CLA											XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	6	1	20002	PLACA	1	PLC											XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	7	1	14003		1	PS	LCB	TO	AO			VI	VI				XVII	8	
027/17	7	1	14003		1	FO	ESF	TO	AO			VI	VI				XVII	8	
027/17	7	1	14003		1	FO	GER	TO	AO			VI	VI				XVII	8	
027/17	7	2	14003	AIGUAMANS	1	FO	AIG	TO	AO		IP		VI				XVII	8	
027/17	7	1	50035		1	CR		MO	AO								XVII	8	
027/17	9	1	14100		1	PS	PLA	TO	AO			VI	VI				XVII	8	
027/17	9	2	14100		1	PS	ESC	TO	AO			VI	VI				XVII	8	
027/17	9	1	14003		1	FO	SER	TO	AO			VI					XVII	8	
027/17	9	1	14003		1	FO	BOL	TO	AO			VI	VI				XVII	8	DEFECTE COCCIÓ
027/17	9	1	14003		1	VO	PLA	TO	AO			VI	VI				XVII	8	
027/17	9	1	14201		1	VO	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	VI				XVII	8	
027/17	10	4	14102		1	FO	PLA	TO	AO			VI					XVI-XVII	8	
027/17	10	1	14101		1	VO	PLA	TO	AO			VI	VI				XVI-XVII	8	
027/17	10	1	20001	PICAROL	1	APL	CS										XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	10	1	20002	SIVELLA	1	SIV	CS										XVI-XVII	10	RESTAURACIÓ
027/17	12	7	14003		7	VO	SER	TO	AO			VI					XIV-XV	8	MEL-LAT
027/17	12	2	14003		2	FO	SER	TO	AO			VI					XIV-XV	8	MEL-LAT
027/17	12	2	14003		2	CR	SER	TO	AO			VI					XIV-XV	8	MEL-LAT
027/17	12	2	14003		2	CR	POA	TO	AO			VI					XIV-XV	8	MEL-LAT
027/17	12	1	14003		1	NA	POA	TO	AO			VI	VI				XIV-XV	8	MEL-LAT
027/17	12	1	14003		1	BR	POA	TO	AO			VI					XIV-XV	8	MEL-LAT
027/17	12	1	14003		1	PS	GER	TO	AO			VI					XIV-XV	8	MEL-LAT
027/17	12	1	14255		2	VO	PLA	TO	AO	PI	PI	VI	VI				XIV-XV	9	
027/17	13	7	14002		1	PS	OLL	TO	AO								XIV-XV	8	
027/17	13	7	14005		1	CO	POA	TO	AO								XIV-XV	8	
027/17	14	1	14003		1	VO	PLA	TO	AO			VI					XIV-XV	8	MEL-LAT
027/17	14	1	14002		1	SF	PLA	TO	AO								XIV-XV	8	
027/17	15	1	14050	REDOMA	1	SF	FIN	TO	AO			VI	VI				XIII-XIV	8	POSSIBLE ANDALUSÍ
027/17	16	1	14054	CORDA SECA PARCIAL	1	CR	GER	TO	AO	PI							XII-XIII	9	ANDALUSÍ ESGRAFIAT ALMOHADA
027/17	21	1	40004	FRAGMENT PILA. CAPÇAL	1												III-V	PL1	REUTILITZAT COM CAPÇAL A FOSSA 1
027/17	21	1	50015	TEGULA	1			MO									IV-V		INTERIOR DE FOSSA 1
027/17	106	2	14003		2	VO	SER	TO	AO			VI					XIV-XV	8	MEL-LAT
027/17	114	1	50025	DESGUAS	1	PS		MO	AO								XVI-XVII	9	DESGUAS
027/17	115	1	14208		1	VO	PLA	TO	AO			VI	VI				XVI	8	
027/17	115	1	14003		1	VO	SER	TO	AO			VI					XVI	8	
027/17	115	1	14005		1	VO	OLL	TO	AR								XVI	8	
027/17	115	1	50030		1	PLC	MO	AO				VI					XIV-XV	9	RAJOLA
027/17	115	1	50023	LLINDA DE PEDRA	1		VEC										XVI	PL1	LLINDA I PORTA AMB FRONTISSA
027/17	116	1	14305	MAIOLICA LIGUR	1	PS	CAN	TO	AO	PI	PI	VI	VI				XVI	8	BLAU BERETTINO

ANNEX 7. LÀMINES DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC.

027/17-03-1

027/17-03-2

INTERVENCIÓ: Palau Solterra-Barberà. Portal de l'Àngel 9
carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4.

CODI: 027/17

MATERIAL : 027/17-03-1 motlle Alçada: 20 cm Amplada: 8 cm **UE:** 03

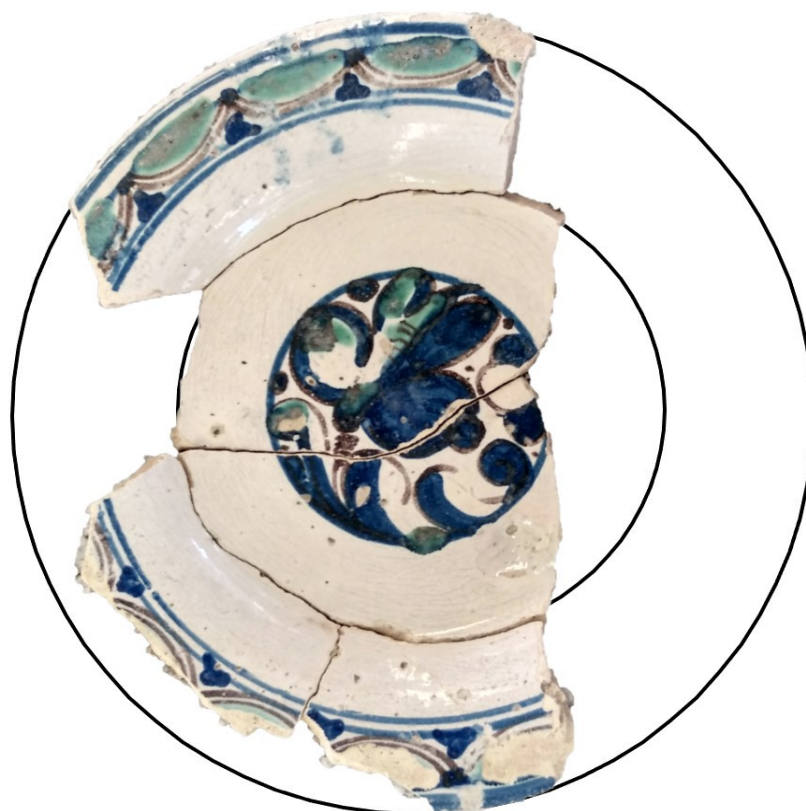
027/17-03-2 figura Alçada: 15 cm Amplada: 6.5 cm

DIR. Antoni Bosch i Bullich

Barcelona. 2019

LÀMINA 1

027/17-02-2

INTERVENCIÓ: Palau Solterra-Barberà. Portal de l'Àngel 9
carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4.

CODI: 027/17

MATERIAL : 027/17-02-2

Plat decoració Muel

UE: 02

MIDES: diàmetre : 25 cm

DIR. Antoni Bosch i Bullich

Barcelona. 2019

LÀMINA 2

027/17-02-4

INTERVENCIÓ: Palau Solterra-Barberà. Portal de l'Àngel 9
carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4.

CODI: 027/17

MATERIAL : 027/17-02-4 Menjadora

UE: 02

MIDES: vora: 32 cm alçada: 7.50 cm vora interior: 17.50 cm base 28.50 cm

DIR. Antoni Bosch i Bullich

Barcelona. 2019

LÀMINA 3

027/17-02-3

INTERVENCIÓ: Palau Solterra-Barberà. Portal de l'Àngel 9
carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4.

CODI: 027/17

MATERIAL : 027/17-02-1

Nansa decorada

UE: 02

MIDES: longitud: 12 cm

amplada: 8 cm

alçada: 8 cm

DIR. Antoni Bosch i Bullich

Barcelona. 2019

LÀMINA 4

027/17-114-1

INTERVENCIÓ: Palau Solterra-Barberà. Portal de l'Àngel 9
carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4.

CODI: 027/17

MATERIAL : 027/17-114-1 Desguàs

UE:114

MIDES: alcada: 50 cm amplada: 12 cm vora sup: 24 cm vora inf: 9 cm

DIR. Antoni Bosch i Bullich

Barcelona. 2019

LÀMINA 5

027/17-02-1

INTERVENCIÓ: Palau Solterra-Barberà. Portal de l'Àngel 9
carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4.

CODI: 027/17

MATERIAL : 027/17-02-1

plat decoració montelupo

UE: 02

MIDES: diàmetre: 25 cm

DIR. Antoni Bosch i Bullich

Barcelona. 2019

LÀMINA 6

027/17-115-1

027/17-16-1

INTERVENCIÓ: Palau Solterra-Barberà. Portal de l'Àngel 9
carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4.

CODI: 027/17

UE: 16-115

MATERIAL : 027/17-115-1 Rajola amplada: 15 cm alçada: 11 cm

027/17-16-1 Corda seca parcial amplada: 5 cm alçada: 4 cm

DIR. Antoni Bosch i Bullich

Barcelona. 2019

LÀMINA 7

027/17-06.1

027/17-06-2

INTERVENCIÓ: Palau Solterra-Barberà. Portal de l'Àngel 9
carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4.

CODI: 027/17

MATERIAL : 027/17-06.1 Greixomera diàmetre: 28 cm

UE. 06

027/17-06-2 Plat ala ample diàmetre: 24 cm

DIR. Antoni Bosch i Bullich

Barcelona. 2019

LÀMINA 8

MATERIAL LÍTIC

027/17-21-1

027/17-115-1

INTERVENCIÓ: Palau Solterra-Barberà. Portal de l'Àngel 9
carrer de la Canuda 41-47, carrer de la Flor 2-4.

CODI: 027/17

MATERIAL : 027/17-21-1 Llosa alçada: 50 cm amplada: 40 cm

027/17-115-1 Brancal i frontissa alçada: 25 cm amplada: 45 cm

DIR. Antoni Bosch i Bullich

Barcelona. 2019

LÀMINA 9

ANNEX 8. ESTUDI ANTROPOLÒGIC

ANTROPÒLOGA:

MARTA MERINO PÉREZ

1. INTRODUCCIÓ

La intervenció arqueològica on es van documentar els individus que ocupen el present informe es desenvolupa a la ciutat de Barcelona, situada a l'Avinguda Porta de l'Àngel nº 9, on se situa la botiga comercial de H&M. Aquesta intervenció es va realitzar a partir d'una cota aproximada de 10,7 m.s.n.m.

El motiu del seguiment arqueològic es va motivar per la situació on es troba, ja que es troba dins de la zona del *suburbium* de la antiga ciutat romana de *Barcino*. Per aquest motiu es fa factible la aparició de diverses restes pertanyents a època romana tal com camins, zones de necròpolis, zones residencials o d'activitats econòmiques productives.

Ja en Època Medieval aquesta zona queda inclosa dins del recinte emmurallat i serà una zona on es desenvoluparà urbanisme. Per aquest motiu i durant els treballs d'excavació en finques properes i limítrofes es van documentar restes de l'estructura d'un edifici d'Època Medieval i Moderna.

Pel que fa als dos individus documentats a la Fossa 1 durant els treballs d'excavació de la present intervenció, s'emmarquen dins de la cronologia que abasta l'estratigrafia romana de la zona, més concretament entre els segles IV-VI dC. Per aquesta cronologia s'han documentat diverses classes de rituals funeraris com en *tegulae*, *cupa*, àmfora, ostriniums i, en el cas que tractarem, en fossa.

En el cas que es presenta a continuació, es tracta d'una fossa simple sense senyalització on es troben tres individus, un en posició primària i, dos més, en posició secundària.

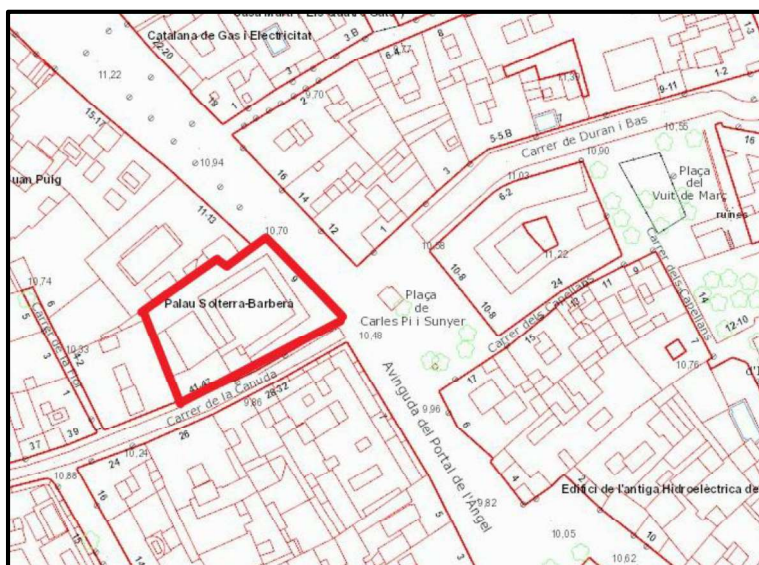

Figura 1: Mapa de situació de la parcel·la on es va realitzar la intervenció arqueològica.

2. MATERIAL

El material d'aquest estudi correspon a dos individus trobats durant els treballs d'excavació en el carrer Porta de l'Àngel nº 9 amb el codi MUHBA 027/17. Els individus van ser excavats amb guants per tal de no contaminar-los per posteriors estudis i enviats al laboratori amb les fitxes de camp corresponents.

Es van documentar els tres individus en una fosa simple (UE 21) sense cap mena de senyalització visible. L'individu 1 es va documentar en posició primària i en connexió anatòmica. Pel que fa als altres dos individus, es van documentar en una posició secundària dins de la mateixa fosa al voltant de l'individu 1, totalment desarticulats.

Les restes es van col·locar dins una caixa, amb les mostres que s'havien recollit, per tal que arribessin en les millors condicions al laboratori.

3. MÈTODES

L'estudi antropològic es va iniciar amb l'arribada dels ossos al laboratori. Les restes es van individualitzar en una caixa, amb les diferents parts anatòmiques separades en bosses segons l'element esquelètic. En el laboratori es van iniciar els treballs amb una neteja acurada, identificació i reconstrucció de les mostres obtingudes. La neteja de les restes es va realitzar en sec i amb l'ús de raspalls i pinzells tous o punxons, seguint el procediment habitual. Per extreure el sediment adherit als ossos s'utilitzà aigua en els cassos que era estrictament necessaris, com fou en les restes dels cranis. En aquests cassos, un cop nets els ossos, es van deixar assecar a temperatura ambient, a l'ombra i sense contacte directe amb cap font de calor per tal d'evitar el seu deteriorament.

Un cop nets els ossos es va dur a terme la reconstrucció d'aquells que es trobaven fragmentats. La reconstrucció es va fer amb cinta de pintor per tal de no deixar residus d'adhesius en els ossos i un tipus d'adhesiu (pega Imedio) que, en cas que fos necessari, es pot extreure amb dissolvent. Posteriorment es va procedir a l'atribució anatòmica i individualització de les restes.

L'anàlisi antropològic va consistir en el càlcul del grau de preservació de l'esquelet a partir dels índex de preservació, l'estimació de l'edat, el sexe sempre que fos possible, com també, la

descripció dels caràcters no mètrics i el diagnòstic de les patologies òssies i dentals. També es va realitzar l'anàlisi mètric dels elements ossis a partir de les dimensions utilitzades clàssicament, el qual ens permet conèixer la tipologia i l'estatura dels individus.

3.1 PRESERVACIÓ

Per fer-nos una idea sobre l'estat de les restes i el tipus d'informació que d'aquestes se'n podria extreure s'ha calculat el grau de preservació dels esquelets individualitzats. És important conèixer aquest valor ja que ens permet valorar la qualitat i quantitat d'informació que se'n podrà determinar.

Pel càlcul del grau de preservació esquelètica s'ha utilitzat l'índex de preservació (Figura 2) expressat per Walker et. al. (1988) i modificat per Alesan et al. (1990).

$$IP_n(x) = \frac{\text{Nombre d'ossos presents}}{\text{Nombre d'ossos considerats } [n(x)]} \times 100$$

Figura 2: Fórmula de càlcul de l'índex de preservació.

Consisteix en el càlcul de tres índexs referits a una agrupació òssia determinada: ossos llargs (IP1), ossos llargs més cintures pèlviques i escapulars (IP2) i finalment, un índex global (IP3) que inclou tots els ossos anteriors més el crani. De tota manera, però, aquests índexs només tenen utilitat per saber el nombre d'ossos conservats i no fan referència a l'estat físic de l'os.

3.2 TAFONOMIA I RITUAL FUNERARI

A partir de la informació recollida durant l'estudi en el laboratori, així com l'extreta de la informació de camp obtinguda per l'arqueòleg director i de les fotografies fetes durant l'excavació, s'ha descrit la seva relació en l'espai.

3.3 ESTIMACIÓ DE L'EDAT

En aquest cas es va procedir a determinar l'edat a partir de criteris per adults, per tractar-se d'un adult. Es consideren adults aquells individus que han finalitzat el període de creixement i

maduració òssia i inicien l'etapa de degeneració esquelètica. Els trets més utilitzats per determinar la pertinença a l'etapa adulta són el tancament de la sincondrosi esfenobasilar, l'inici del desgast de les peces dentals i la desaparició de les línies epifisàries. Fins els trenta anys es prioritzen els canvis morfològics de la sínfisi púbica segons els mètodes de Todd, McKern i Stewart, així com els de Gilbert i McKern (Krogman i Iscan, 1986) i en els individus madurs es dona més importància als canvis de la superfície auricular de l'ílium descrits per Lovejoy et al. (1985) i els de l'acetàbul descrits per Rissech et al. (2006, 2007). Secundàriament també s'utilitzen tècniques addicionals com els canvis morfològics en l'extrem external (Iscan et al., 1984; Krogman i Iscan, 1986), desgast de les peces dentals (Brothwell 1987) i el grau de sinostosi de les sutures cranials (Masset, 1982).

3.4 ESTIMACIÓ DEL SEXE

La determinació del sexe es realitza seguint, com a criteris principals, les característiques morfològiques del crani, mandíbula i especialment les de l'os coxal (Ferembach et al., 1980; Rissech i Malgosa, 1991; Rissech i Malgosa, 1997). Encara que en aquest cas, a causa de la fragmentació de les restes, s'ha prioritzat les característiques mètriques dels ossos llargs, a partir de les fórmules discriminants definides per Alemán et al. (1997) i els criteris clàssics de robustesa, grandària i relleus musculars dels ossos postcranials de Martin i Saller (1957) i d'Olivier (1960).

3.5 ANTROPOMETRIA

Per a l'anàlisi morfomètric i antropomètric s'han utilitzat les mesures osteomètriques clàssiques utilitzades en Antropologia Biològica (Martin i Saller, 1957; Krogman i Iscan, 1986; Olivier, 1960; Pospíšil, 1965). A partir de les mesures obtingudes s'han calculat els índexs esquelètics per tal de descriure la forma i la mida dels ossos. El càlcul de l'estatura s'ha realitzat a partir de les fórmules de Pearson (citada en Olivier, 1960), atenent a l'origen mediterrani de les restes estudiades.

3.6 PALEOPATOLOGIES

Per la determinació i estudi de les patologies, primerament s'ha realitzat l'observació macroscòpica de les restes, per arribar així al diagnòstic de les possibles malalties que va patir l'individu al llarg de la seva vida. Les patologies òssies que es diagnostiquen amb més freqüència en restes antigues són les de tipus congènit, inflamatori, traumatismes, tumors, lesions degeneratives i aquelles causades per deficiències nutricionals (Campillo, 2001;

Aufderheide i Rodríguez-Martin, 1998). També s'analitzen altres aspectes patològics relacionats amb indicadors d'estrès muscular (presència d'entesopaties o indicadors musculoesquelètics) que poden servir per conèixer el tipus de vida dels individus (Kennedy, 1989; Capasso, 1998). En aquest estudi també s'ha analitzat el patró de les fractures dels ossos seguint les indicacions de Spitz i Fisher (1993), Etxeberria et al. (1993) i Etxeberria (2003).

Les patologies orals estudiades ha estat les següents: càries, retrocés alveolar i fistules. També s'han considerat aquelles alteracions que poden ser conseqüència d'una patologia oral con les pèrdues dentàries *antemortem* i les pèrdues dental *postmortem*. Finalment, s'ha inclòs indicadors d'estrès ambiental com les hipoplàsies, la presència o absència de la tosca dentària i el desgast dental.

Per tal de facilitar la recollida de dades referides a les peces dentals s'ha utilitzat la fitxa dental (Figura 3) desenvolupada per Chimenos *et al.* (1999).

A més a més s'han documentat aquelles variables morfològiques discretes, caràcters no mètrics observats tant en l'esquelet cranial (Hauser i DeStefano, 1989) com en el postcranial (Brothwell, 1987). Els caràcters morfològics discrets o epigenètics tenen un component genètic important i per tant, són útils per establir relacions familiars o poblacionals.

Llegenda de l'estudi dental:

DRETA								ESQUERRA							
18	17	16	15	14	13	12	11	21	22	23	24	25	26	27	28
M3	M2	M1	Pm2	Pm1	C	I2	I1	I1	I2	C	Pm1	Pm2	M1	M2	M3

48	47	46	45	44	43	42	41	31	32	33	34	35	36	37	38
M3	M2	M1	Pm2	Pm1	C	I2	I1	I1	I2	C	Pm1	Pm2	M1	M2	M3

Estat dentari: 0= no observable
 1= in situ
 2= peça aïllada
 3= pèrdua ante mortem
 4= pèrdua post mortem
 5= no erupcionada, visible

Càries: 0= no observable
 1= absència
 2= oclusal
 3= corona
 4= LAC
 5= arrel
 6= altres valors

Retrocés: 0= no observable
 1= absència (<3 mm)
 2= 3-6 mm
 3= > 6 mm

Fístules: 0= no observable
 1= absència
 2= presència

Hipoplàsies: 0= no observable
 1= absència
 2= presència

Estat alveolar: 1= alvèol absent
 2= alvèol present
 3= alvèol reabsorbit

Grau: a= esmalt/ciment
 b= dentina
 c= polpa

Càlcul: 0= no observable
 1= absència
 2= presència

Desgast: 0= no observable
 1= graus 1 i 2
 2= graus 2+ i 3+
 3= graus 4 i 4+
 4= graus > 5

Tipologia :a= línia
 b= banda
 c= pou
 d= canvi de coloració
 e= altres

Figura 3: Fitxa dental amb la nomenclatura utilitzada per l'anàlisi de la patologia oral.

4. RESULTATS

4.1 INDIVIDU 1

A continuació es detallen les dades corresponents a l'individu 1 de la Fossa 1 (UE 22). Es tracta d'un individu d'entre 25 i 30 anys de sexe femení i una alçada aproximada de 1,5 m, en un bon estat de conservació, fet que es reflexa en el IP_3 amb un 95% (Figura 4).

Estat de conservació:

- $IP_1 = 91\%$
- $IP_2 = 94\%$
- $IP_3 = 95\%$

Figura 4: Fotografia de l'individu 1 un cop net al laboratori.

TAFONOMIA I RITUAL FUNERARI

Aquest enterrament correspon a una inhumació primària individual (UE 22) en decúbit supí amb una orientació del cos oest-est (Figura 5).

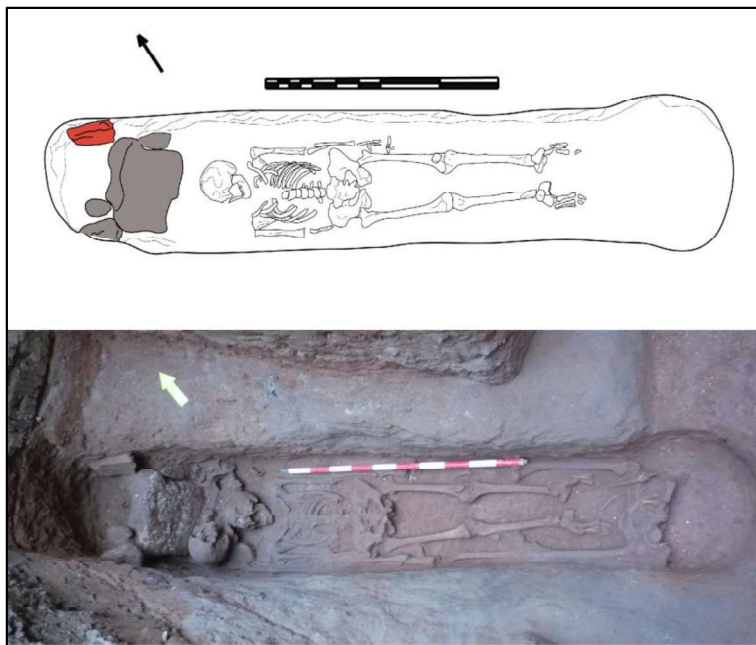

Figura 5: A la part superior de la imatge, planimetria de l'individu 1 inhumat. A la part inferior, fotografia del mateix individu a camp.

Aquest individu es va documentar a l'interior d'una fossa simple sense senyalització ni coberta (UE 21). Aquest enterrament fou de tipus primari individual, malgrat haver les restes de dos individus més dins de la fossa. Aquesta inhumació es va documentar en un espai colmatat, gràcies al qual es va conservar la posició original de l'individu articulada.

Dins de la fossa no es va poder documentar aixovar que acompanyés a l'individu. L'únic element que es va documentar dins de la fossa, va ser una sèrie de pedres col·locades a l'extrem de la fossa on es troba el cap de l'individu. Aquestes molt possiblement es troben relacionades amb la inhumació anterior.

ANTROPOMETRIA

A les taules següents es detallen les mesures cranials, postcranials i dentals de l'individu 1, que pertanyen a la UE 22.

CRANI			
Amplada màxima (eu-eu)	129	Ampl. Bigoníaca (go-go)	94
Altura bàsion-bregmàtica (ba-b)	125	Alt. branca mandibular (D)	54
Longitud (po-ast) (E)	58	Alt. branca mandibular (E)	53
Altura auricular (po-b) (D)	122	Ampl. Branca mandibular (D)	32
Altura auricular (po-b) (E)	123	Ampl. branca mandibular (E)	31
Arc transversal (po-po)	303	Longitud de la mandíbula	103
Arc sagital parietal (b-l)	108	Alt. Símfisi mandibular	29
Corda sagital occipital (l-o)	100	Ampl. Símfisi mandibular	18
Altura de la mastoide (E)	22	Alt. A nivell forat mentonià (E)	27
Altura de la mastoide (D)	23	Ampl. A nivell forta mentonià (E)	15
Corda transversal (po-po)	110	Alt. M1 (E)	28
Corda sagital escama occipital (l-i)	115	Ampl. M1 (E)	14

Taula 1: Mesures cranials de l'individu 1 (UE 22).

FÈMUR	D	E	HÚMER	D	E
Perímetre a la meitat	85	85	Perímetre mínim	55	-
Diàmetre anteroposterior subtrocantèric	-	38	Perímetre a la meitat	62	-
Diàmetre transversal subtrocantèric	28	27	Diàmetre mínim a la meitat	18	-
Diàmetre anteroposterior a la meitat	26	27	Diàmetre màxim a la meitat	20	-
Diàmetre transversal a la meitat	-	71	Diàmetre trans. Cap	-	40
TÍBIA			Diàmetre vert. cap	-	31
Longitud fisiològica	-	315	RADI		
Perímetre mínim	-	70	Longitud màxima	-	208
Perímetre a la meitat	74	74	Longitud fisiològica	-	204
Diàmetre antero-posterior forat nutrici	32	28	Perímetre mínim	-	38
Diàmetre transversal forat nutrici	22	21	Perímetre màxim	-	41
Diàmetre antero-posterior a la meitat	28	27	Diàmetre mínim a la meitat	-	11
Diàmetre transversal a la meitat	22	20	Diàmetre màxim a la meitat	-	15
Perímetre al forat nutrici	88	80	Amplada epífisi inferior	-	31
Amplada epífisi superior	65	69	Perímetre a la tuberositat radial	-	49
PERONÉ			Perímetre al cap	62	-
Perímetre mínim	33	34	CÚBIT		
Amplada epífisi distal	21	-	Perímetre mínim	-	36
CLAVÍCULA			Perímetre a la meitat	-	46
Amplada epífisi acromial	-	30	Diàmetre mínim a la meitat	-	13
COXAL			Diàmetre màxim a la meitat	-	16
Amplada cotilociàtica	-	31	Diàmetre antero-posterior osca radial	-	24
Diàmetre acetabular	-	40	Diàmetre transversal osca radial	-	17
Longitud isquium Novotny	-	95	Amplada epífisi distal	-	16
Longitud pubis Novotny	-	64	CALCANI		
Longitud pubis PA	-	74	longitud màxima	-	67
Amplada escotadura ciàtica	21	24	ASTRÀGAL		
ROTULA			Amplada	37	38
Amplada màxima	42	42	Longitud	52	50
Altura màxima	39	39	Altura	24	23
Gruix màxim	18	19			

Taula 2: Mesures postcranials de l'individu 1 (UE 22).

	46	45	44	41	31
Estat dentari	4	4	4	4	4
Estat alveolar	2	2	2	2	2
Càries + grau	1	1	1	1	1
Retrocés alveolar	0	0	0	0	0
Càlcul	0	0	0	0	0
Fístules	1	1	1	1	1
Desgast	3	3	3	3	3
Hipoplàsia + tipologia	1	1	1	2a	2a
Diàmetre M-D	12	6	7	7	7
Diàmetre V-L	10	8	8	7	7

Taula 3 : Mesures e informació dental de l'individu 1 (UE 22).

PATOLOGIES

A nivell oral s'ha pogut observar retrocés alveolar i un gran desgast dentari a les peces conservades (Figura 6). El retrocés alveolar pot arribar a provocar en casos greus la pèrdua de peces dentals. Pel que fa al desgast dentari, pot ser produït per una alimentació abrasiva (a vegades produïda per la ingesta d'aliments poc cuinats o poc processats, en el cas dels cereals) o bé per bruxisme¹. Aquesta patologia acostuma a provocar mals de cap i molèsties a les dents.

A nivell oral també es va detectar la pèrdua dental del primer molar inferior esquerre (Figura 7). Aquesta es va produir en un moment *antemortem* i l'alvèol va tenir temps a tancar-se.

En les peces dentals conservades també es va poder observar les anomenades *Hipoplàsies*². Les hipoplàsies no són pròpiament patologies sinó defectes de l'esmalt produïts durant del desenvolupament de la dent. Les causes que poden donar lloc a una hipoplàsia són

Figura 6: Vista frontal de la mandíbula, on es pot apreciar el retrocés alveolar.

Figura 7: Vista superior de la mandíbula on es pot apreciar el desgast dentari i la pèrdua de la peça (fletxa).

¹ Hàbit inconscient d'apretar o apretar i moure les dents, que provoca molèsties en diferents parts del cap i gran desgast dentari.

² La Hipoplàsia de l'esmalt és un defecte de l'esmalt de les dents que fa que aquests tinguin menys quantitat d'esmalt de lo normal. L'esmalt que falta generalment es localitza en petits bonys, solcs, forats o canvis de coloració a la superfície externa de la dent afectada.

Figura 8: Vista lateral esquerra de la mandíbula on es pot observar la posició del segon molar en l'alvèol.

nombroses (anèmies, raquitisme, altres avitaminosis, infeccions, etc.1), per aquesta raó es consideren indicadors d'estrès ambiental (extern o intern a l'individu) durant el creixement de l'individu. En aquest individu es van poder observar Hipoplàsies de banda en els incisius centrals inferiors.

Per últim es va detectar una posició obliqua del segon molar inferior esquerre. En col·locar la peça al seu lloc es va observar com aquesta s'havia desplaçat de forma diagonal ocupant part de l'espai que ha deixat la pèrdua del primer molar en caure (Figura 8).

Pel que fa a l'esquelet postcranial també es van observar unes insercions musculars molt marcades. Aquest tipus d'insercions musculars tant marcades estan relacionades amb la realització de moviments repetitius i es coneixen per enthesopaties. En aquest individu

Figura 9: D'esquerra a dreta, clavícula esquerra amb la protuberància del deltoides senyalada; húmer esquerre amb la inserció del deltoides marcada i dibuix anatòmic on es veu el deltoides remarcat.

destaquen les enthesopaties de la cintura escapular. A la clavícula esquerra i dreta es pot observar una protuberància produïda per una forta inserció muscular del múscul deltoides, que també es pot observar al cap del húmer de la mateixa lateralitat (Figura 9) i a la escàpula dreta. Aquest múscul permet moviments d'abducció, adducció, rotació interna i rotació externa del braç.

Per últim es va poder observar artrosis en els arcs vertebrals de la zona baixa de la zona toràcica i a la zona lumbar. Aquesta es troba especialment representada en la vertebres D12 i L1 amb l'aparició de petites espícules que hauries dificultat el moviment anterior i posteriors del tors a la zona baixa (Figura 10).

Figura 10: Vista posterior de les vèrtebres D12 i L1.

4.2 INDIVIDU 2

A continuació es detallen les dades corresponents a l'individu 2 de la Fossa 1 (UE 22). Es tracta d'un individu d'entre 28 i 43 anys de sexe masculí, en un bon estat de conservació, fet que es reflexa en el IP₃ amb un 86% (Figura 4).

Estat de conservació:

- IP₁ = 91%
- IP₂ = 84%
- IP₃ = 86%

Figura 11: Fotografia de l'individu 2 un cop net al laboratori.

TAFONOMIA I RITUAL FUNERARI

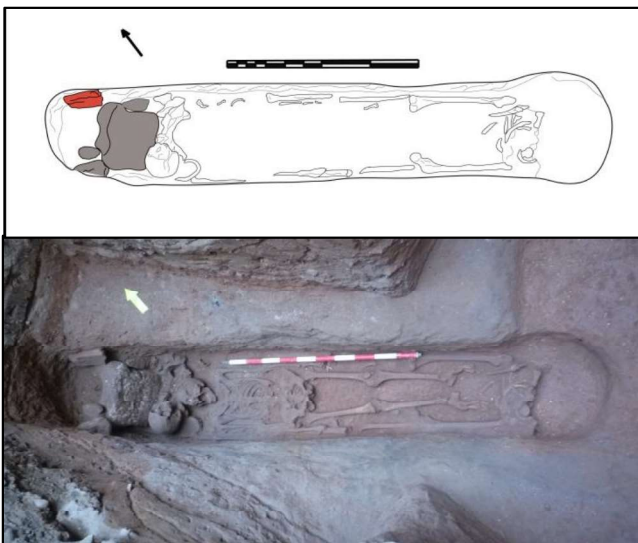

Figura 12: A la part superior de la imatge, planimetria de l'individu 2. A la part inferior, fotografia del mateix individu a camp, juntament amb l'individu 1.

Aquest enterrament correspon a una inhumació secundària (UE 22) sense connexió anatòmica col·locat al voltant de l'individu 1 (Figura 12).

Aquest individu es va documentar a l'interior d'una fossa simple sense senyalització ni coberta (UE 21). Aquest enterrament fou de tipus secundari i es trobava al voltant de l'individu 1. La disposició de l'individu fa pensar que en un inici es trobava dins de la fossa però en un espai buit, possiblement cobert amb tàgules, i que va ser retirat per procedir a enterrar a

l'individu 1. En el moment en que es va procedir a la reutilització de l'espai, l'individu 2 ja es trobava en estat esquelètic. Durant el procés es van perdre elements esquelètics que no s'han pogut documentar durant els treballs de camp.

Dins de la fossa no es va poder documentar aixovar que acompanyés a l'individu. Es possible que inicialment aquest individu anés acompanyat d'alguna mena d'aixovar, ja que les dimensions de la fosa són molt superiors a les dimensions del cos en decúbit supí.

ANTROPOMETRIA

A les taules següents es detallen les mesures cranials i postcranials de l'individu 2, que pertanyen a la UE 22.

CRANI			
Longitud màxima (g-op)	184	Altura mastoide (D)	26
Amplada màxima (eu-eu)	136	Altura mastoide (E)	27
Amplada frontal min (ft-ft)	108	Altura de la cara superior (n-pr)	71
Amplada frontal màx (eo-eo)	116	Amplada interorbitària (mf-mf)	21
Amplada biastèrica (ast-ast)	115	Altura nasal (n-ns)	32
Arc sagital frontal (n-b)	118	Amplada nasal	23
Arc sagital escama occipital (l-n)	182	Longitud del paladar	49
Corda sagital frontal (n-b)	117	Amplada del paladar	38
Corda sagital parietal (b-l)	123		

Taula 4: Mesures cranials de l'individu 2.

	17	11	21	22
Estat dentari	4	2	2	2
Estat alveolar	1	1	1	1
Càries + grau	0	1	1	1
Retrocès alveolar	0	0	0	0
Càlcul	0	1	1	1
Fístules	2	1	1	1
Desgast	0	4	4	4
Hipoplàsia + tipologia	0	1	1	1
Diàmetre M-D	0	6	6	5
Diàmetre V-L	0	7	7	6

	47	46	45	44	43	42	41	31	32	33	34	35	36	37
Estat dentari	4	4	4	4	4	1	1	1	1	1	1	1	3	4
Estat alveolar	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2	3	1
Càries + grau	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1
Retrocés alveolar	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	3	0	2
Càlcul	0	0	0	0	0	1	2	2	1	2	2	2	0	2
Fístules	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1
Desgast	0	0	0	0	0	4	4	4	4	4	4	4	0	4
Hipoplàsia + tipologia	0	0	0	0	0	1	1	1	2a	2a	1	1	0	1
Diàmetre M-D	0	0	0	0	0	5	4	5	4	6	6	7	0	10
Diàmetre V-L	0	0	0	0	0	6	6	5	6	7	8	9	0	9

Taules 5 i 6: Mesures e informació dental de l'individu 2 (UE 22).

FÈMUR	D	E	HÚMER	D	E
Perímetre a la meitat	102	103	Perímetre mínim	68	65
Diàmetre anteroposterior subtrocantèric	105	-	Amplada epífisis inferior	66	57
Diàmetre vertical del cap	52	52	RADI		
Diàmetre transversal del cap	50	-	Perímetre mínim	41	-
Perímetre del cap	161	-	Perímetre a la meitat	45	-
Diàmetre antero-posterior subtrocantèric	34	-	Diàmetre mínim a la meitat	14	-
Diàmetre transversal subtrocantèric	36	39	Diàmetre màxim a la meitat	16	-
Diàmetre anteroposterior a la meitat	34	35	Amplada epífisi inferior	35	-
Diàmetre transversal a la meitat	30	31	Perímetre a la tuberositat radial	54	-
Amplada epífisi distal	-	84	CÚBIT		
PERONE			Perímetre mínim	-	42
Perímetre mínim	-	37	Perímetre a la meitat	56	-
Amplada epífisi acromial	-	29	Diàmetre mínim a la meitat	16	-
ESCAPULA			Diàmetre màxim a la meitat	19	-
Amplada màxima cavitat glenoïdea	29	-	Diàmetre antero-posterior osca radial	32	24
Altura màxima cavitat glenoïdea	38	-	Diàmetre transversal osca radial	19	17
CLAVÍCULA			ASTRÀGAL		
Amplada epífisi acromial	-	30	Amplada	-	42
COXAL			Longitud	-	46
Longitud isquium PA	81	-	Altura	-	28
CALCANI					
Longitud màxima	88	84			
Altura mínima	41	42			
Amplada posterior	38	38			
Amplada mitjana	32	32			

Taula 7: Mesures postcranials de l'individu 2 (UE 22).

PATOLOGIES

A nivell oral s'ha pogut observar retrocés alveolar i un gran desgast dentari a les peces conservades, especialment a les peces de la mandíbula (Figura 13). El retrocés alveolar pot arribar a provocar en casos greus la pèrdua de peces dentals. Pel que fa al desgast dentari, pot ser produït per una alimentació abrasiva (a vegades produïda per la ingesta d'aliments poc cuinats o poc processats, en el cas dels cereals) o bé per bruxisme³. Aquesta patologia acostuma a provocar mals de cap i molèsties a les dents.

Figura 13: D'esquerre a dreta, segon molar, premolar i caní inferiors. En ells es pot observar el desgast dentari i les caries a les cares mesial o distal.

Un altra patologia oral que s'ha pogut documentar ha estat diverses caries de gran tamany i profunditat (Figura 13). Aquestes haurien estat causades per una mala higiene dental i per una dieta rica en sucres.

En les peces dentals conservades també es va poder observar les anomenades *Hipoplàsies* (anteriorment citades). En el cas de l'individu 2 es van poder observar en es peces 32 i 33 en forma de línia.

Es va poder documentar la pèrdua de varies peces dentals, una en el maxil·lar i dues en la zona mandibular. En el cas del maxil·lar (Figura 14, esquerre) es pot observar la pèrdua amb el complet tancament de l'alvèol de segon premolar dret. En el cas de les peces inferiors el tancament de l'alvèol no es complet.

Figura 14: Esquerre, maxil·lar on es pot observar la pèrdua del segon premolar. Dreta, mandíbula on es pot observar la absorció del segon premolar i primer molar.

³ Hàbit incoïncient d'apretar o apretar i moure les dents, que provoca molèsties en diferents parts del cap i gran desgast dentari.

Per últim, es va documentar una fístula en la zona maxil·lar al segon molar dret (Figura 15). En aquest cas la infecció hauria provocar un orifici per sobre del molar.

Pel que fa a les patologies de l'esquelet postcranial, a la clavícula esquerra es troba una protuberància produïda per una enthesopatia del múscul deltoïdes, del qual ja hem parlat en l'individu 1 (Figura 16). Aquest múscul permet moviments d'abducció, adducció, rotació interna i rotació externa del braç.

Figura 15: Vista lateral dreta del crani de l'individu 2, on es troba senyalat la fístula.

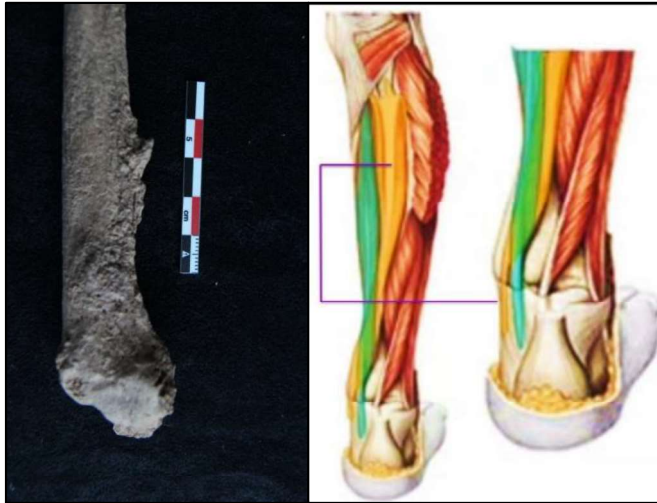

Figura 16: Vista frontal de la clavícula esquerra.

En quan a l'articulació del colze s'ha pogut observar una artrosi en l'apòfisi olecraneana de ambdós cúbits (Figura 17). Aquesta s'hauria produït per un moviment repetitiu d'extensió i flexió de l'avantbraç.

Figura 17: Esquerra, vista lateral del cúbit dret. Dreta, vista anterior del cúbit esquerra.

Pel que fa a les extremitats inferiors es va poder observar una enthesopatia del tibial posterior (Figura 18). En aquest cas, el cos ha creat tota una sèrie d'osteòfits que han anat ossificant la inserció muscular per tal de crear un reforç entre el propi peroné i el múscul.

Figura 18: A l'esquerra, vista anterior del peroné esquerra. A la dreta, marcat en groc el múscul tibial posterior.

Per últim, cal esmentar una enthesopatia al calcani que afecta la inserció del tendó d'Aquil·les (Figura 19). Aquest tendó serveix per unir el gastrocnemi i el múscul soleu al ós calcani, permetent la flexió i extensió de l'articulació del turmell.

Figura 19: Vista posterior del calcani esquerre, on es troba indicat la enthesopatia del tendó d'Aquil·les.

4.3 INDIVIDU 3

Aquest individu es troba representat de forma molt residual, representat en un IP₃ d'un 0,4%. A continuació es detallen les dades obtingudes

Figura 20: Individu 3, un cop realitzats els treballs de neteja al laboratori.

d'aquest individu adult de sexe indeterminat (Figura 20).

TAFONOMIA I RITUAL FUNERARI

Pel que fa al ritual funerari no es pot precisar gran informació sobre aquest individu. Apareix inhumat de forma secundària i barrejat amb l'individu 2, al voltant de l'individu 1. És possible que les restes procedeixin d'una altra fossa que va quedar afectada pel moviment de terres per colmar la fossa 1.

ANTROPOMETRIA

A continuació es detallen les mesures antropomètriques obtingudes de l'Individu 3.

CUBIT	
Perímetre mínim	41
Amplada epífisi distal	21

Taula 8: mesures postcranials de l'Individu 3.

PATOLOGIES

No s'han observat patologies en aquest individu.

5. CONCLUSIONS

A la intervenció realitzada a l'avinguda Porta de l'Àngel número 9 es van documentar dos individus adults, que durant els treballs de classificació al laboratori van resultar tres, un en connexió anatòmica i dos individus remoguts al seu voltant.

Aquests enterraments es realitzen en un moment en el qual hi ha uns rituals funeraris molt marcats. L'individu 2 hauria estat inhumat en un primer terme dins de la fossa amb alguna mena de coberta que hauria mantingut l'espai buit entre l'individu i la coberta. En una segona fase, aquesta primera inhumació hauria estat oberta i els ossos retirats caps als voltants, per tal de reaprofitar la fossa. En aquest moments l'individu 2 ja es trobaria en un estat esquelètic, per la qual cosa no es troba cap element anatòmic en connexió i s'hauria produït la pèrdua d'alguns elements.

Durant els treballs de colmatació de la fossa, ja amb l'individu 1 col·locat, haurien arribat a la fossa les restes del tercer individu, del qual troben representat en forma de vertebres, un tercer metacarpià esquerre i un cúbit esquerre fragmentat.

Les restes documentades de l'individu 1 indiquen que era una dona de classe social humil, ja que no s'ha documentat cap mena d'aixovar i es troba inhumat en una fossa reutilitzada. A través de les seves patologies sabem que realitzava treballs on hi carregava pes i que l'hauria pujat i baixat carregant el pes entre braços i la part mitja-baixa de l'esquena.

Pel que fa a l'individu 2, es pot dir que era un home que pertanyia a una classe social més aviat baixa. La higiene bucal que mostren les restes es molt pobre i hauria provocat grans dolors i la pèrdua de peces dentals. A més a més cal fer esment de la fístula, que hauria provocat la pèrdua de la peça 17 i de massa òssia.

La informació que s'ha pogut obtenir de l'individu 3 va ser molt fragmentada degut a la poca representació òssia documentada.

Aquest tres individus se sumen als documentats als solars de la plaça Vila de Madrid i al del cinema París i que mostren diferents zones de necròpolis molt properes a la muralla de *Barcino* i als seus accessos.

BIBLIOGRAFIA

- Alduc-le Bagouse A. 1988. Estimation de l'âge des non-adultes: maturation dentaire et croissance osseuse. Données comparatives pour deux nécropoles médiévales bas-normandes. *Actes des 3èmes Journées Anthropologiques. Notes et Monographies Techniques* n. 24, Éditions du CNRS, 81-103, Paris.
- Alesan A. 1990. *Estudi d'una població subadulta de l'Edat del Ferro: demografia, antropometria i creixement*. Memòria del treball de recerca del Mestratge d'Especialització Professional en Biologia Humana, UAB.
- Brothwell DR. 1987. *Desenterrando huesos*. Fondo de cultura económica. Mèxic.
- Buikstra JE i Ubelaker DH. 1994. *Standards for data collection from human skeletal remains*.
- Crétot M. 1978. *L'arcade dentaire humaine (Morphologie)*. Julien Prélat Ed. Paris.
- Ferembach D, Schwidetzky I, Stloukal M. 1980. Recommendations for age and sex diagnoses of Skeletons. *Journal of Human Evolution*, 9: 517-549.
- Fernández Suarez MA (2010). *Marcadores óseos de actividad ocupacional en las poblaciones históricas de Palat de rey (León) y de Gormaz (Soria)*. Tesis doctoral (Inèdit
- Krogman WM, Iscan YM. 1986. *The humans Skeleton in Forensic Medicine*. Ch. C. Thomas Ed. Springfield, Illinois

Walker PL, Johnson JR, Lambert PM. 1988. Age and sex biases in the preservation of human skeletal remains. *American Journal of Physical Anthropology*, 76: 183-188.

Ubelaker DH. 1989. *Human skeletal remains. Excavation, analysis, interpretation*. Taraxacum. 2nd ed. Washington.

<http://cartaarqueologica.bcn.cat/94>

<http://cartaarqueologica.bcn.cat/526>